

СТІВ РІЧАРДСОН

**8 МІФІВ ПРО МІСІЇ ТА
ЇХНЄ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ЦЕРКВИ**

Перекладачі Біблії

України

Луцьк
РТ МКФ «Християнське життя»
2025

УДК 27-42
P51

Переклад з англійської – Ірина Дячук

ГО «Перекладачі Біблії України»
pioneerbibleukraine@gmail.com
pbu.org.ua

This book was first published in the United States by Moody Publishers,
820 N. LaSalle Blvd., Chicago, IL 60610 with the title
Is The Commission Still Great?, copyright ©2022 by Steve Richardson.
Translated by permission. All rights reserved.

Published in partnership with Literature and Teaching Ministries
latm.info

Всі права захищені. Жодна частина цієї книги не може бути відтворена в будь-якій формі без письмового дозволу видавця, за винятком коротких цитат, що містяться в критичних статтях або рецензіях.

Усі цитати зі Святого Письма, якщо не вказано інше, взяті з Біблії. Цитати з Писання, позначені – УТТ (Переклад Турконяка). Всі права захищені.

Імена та деталі деяких історій були змінені з метою захисту приватного життя людей. Дизайн середини книги: Ragont Design. Дизайн обкладинки: Ерік М. Петерсон.

Обкладинка із зображенням глобуса © 2020 by Marti Sans/Stocksy (2778170). Всі права захищені. Авторське фото: Джозеф Бойл

Стів Річардсон

P51 Чи Велике Доручення все ще велике?: 8 міфів про місію та їхнє значення для церкви/Стів Річардсон; перекл. з англ. І. О. Дячук. – Івано-Франківськ: ГО «Перекладачі Біблії України»; Луцьк: РТ МКФ «Християнське життя», 2025. – 256 с.

ISBN 978-617-503-312-8

Чи є місія застарілою ідеєю? Чи приносять місіонери шкоду чи користь? Нам потрібні біблійні відповіді на ці питання. Ця книга протистоїть міфам, які загрожують підірвати прекрасний Божий план зробити учнями всі народи. Християни мають все необхідне, щоб стати радісними учасниками, а не глядачами відкуплення світу.

УДК 27-42

ISBN 978-0-8024-2954-4 (англ.)

© Steve Richardson (англ.), 2022

ISBN 978-617-503-312-8

© ГО «Перекладачі Біблії України», 2025

Відгуки про книгу «Чи Велике Доручення все ще велике?»

Щоб дійти до краю землі, нам потрібно бути поінформованими, заохоченими та залученими до можливостей, які відкриваються перед нами в цю пізню годину Божої історії відкуплення. Мій друг Стів Річардсон написав прекрасну книгу, яка, я вірю, торкнеться вашого серця, нагадає вам про те, що можливо, і розпалить вашу любов до народів. Доручення справді чудове.

МЕТТ ЧЕНДЛЕР

Провідний пастор, The Village Church

У недавньому минулому багато хибних припущень щодо нашої відповідальності за досягнення народів Доброю Звісткою про Ісуса Христа непомітно проникли в наші церкви. Наслідком цього стало послаблення нашої мотивації та значне зменшення нашого впливу. Стів Річардсон зробив видатну роботу, не тільки виявивши помилкове мислення, але й надавши глибоке обґрунтування для відновлення зусиль церкви, щоб завершити завдання світової євангелізації.

БІЛЛ ДЖОНС

Канцлер Колумбійського міжнародного університету;
співзасновник Crossover Global

Стів висловив те, що багато хто з тих, хто працює в керівництві місій, бачили, але не могли озвучити, а саме, міфи про місії призвели до пандемії незнання реалій і можливостей, які існують в місіях.

Він практично і переконливо розповідає про узи місії. У практичний і переконливий спосіб він проводить читача через шибболети нашого часу (сучасні, характерні мовні особливості), закінчуючи закликком приєднатися до Ісуса у виконанні найбільшого Доручення.

ТЕД ЕСЛЕР

Президент Missio Nexus

Дякуємо Стіву Річардсону за цю важливу книгу, яка не тільки розвінчує поширені сьогодні міфи про місії, але й дає ключове розуміння мінливої ролі західних людей у нашому прагненні виконати Велике Доручення. Стів має унікальну

кваліфікацію для вирішення цих питань, оскільки живе життям місіонера і очолює одну з найбільших та найбільш інноваційних місіонерських організацій у світі.

Снід ДЕРВУД

Пастор-місіонер на пенсії, North Point Ministries

Дебати про відповідальність за Велике Доручення є постійною рисою християнської місії. На сучасний місіонерський рух значною мірою вплинула важлива для церков стаття, яка ставила під сумнів їхню відповідальність йти і навчати всі народи. Наслідуючи цю традицію, Стів Річардсон пропонує вдумливі відповіді на вісім поширених міфів щодо місії, які зустрічаються в церквах сьогодні.

Книга ідеально підходить для малих груп і церковних місіонерських комітетів, щоб сприяти обговоренню ролі окремих людей і церков у виконанні Божої місії для світу. Річардсон запрошує вас до участі, яка призведе до значних результатів.

ДАГ МАККОННЕЛЛ

Старший професор і почесний проректор Школи місії та богослов'я Фуллерівської богословської семінарії

Стів Річардсон має багаторічний досвід керівництва командами з заснування церков у Південно-Східній Азії та чудової міжнародної місіонерської організації. Він має глибоке розуміння важливості проведення місії сьогодні.

СТІВ ДУГЛАС

Почесний президент Cru/Campus Crusade for Christ

Припущення, напівправа, а іноді навіть міфи часто впливають на те, як церква розуміє і виконує призначену Богом роботу з навчання всіх народів. Ця важлива книга благодатно створить необхідну напругу в серці та розумі читачів, щоб вони могли розпізнати, чи їхні вірування та практика Великого Доручення сформовані біблійними переконаннями, чи чимось іншим. Я чув, що для того, щоб добре виконувати місії, ми повинні добре про них думати. Книга Стіва допоможе вам добре думати про місії.

Прочитайте її!

МЕТЬЮ ЕЛЛІСОН

Президент, Sixteen:Fifteen

Подяка
За Арлін, мою співмандрівницю.
Я такий радий, що наші батьки здогадалися багато років
тому, що ми будемо гарною парою.
Які ж вони були праві!

І за наших колег-трудівників у великій справі.
Це великий привілей – служити з вами.

ЗМІСТ

Вступ: Чому моркви недостатньо?	9
РОЗДІЛ 1: Місії є периферійними	15
РОЗДІЛ 2: Західні місіонери застаріли	39
РОЗДІЛ 3: Все, що ми робимо – це місії	67
РОЗДІЛ 4: Місії змагаються зі всім іншим	87
РОЗДІЛ 5: Місії зараз є короткострокові	111
РОЗДІЛ 6: Місіонери – святі, рідкісні і дивні	137
РОЗДІЛ 7: Місії є шкідливими	159
РОЗДІЛ 8: Місії зазнають невдачі	187
РОЗДІЛ 9: Шлях вперед	217
Висновок: Не піддавайтеся на обман	231
Подяки	237
Примітки	239

ВСТУП

ЧОМУ МОРКВИ НЕДОСТАТНЬО?

У Британії за часів Другої світової війни нічне бачення мало велике значення. Міста вкривалися темрявою щонаочі протягом шести років. Стратегія затемнення була ефективною для приховування міських центрів від німецьких бомбардувальників, але вона спричинила хаос у цивільному житті. Протягом першого місяця війни більше тисячі людей загинули в дорожньо-транспортних пригодах. У той час як пересічні британці боролися з темрявою, пілоти Королівських ВПС, схоже, не мали такої проблеми. Джон «Котячі очі» Каннінгем збив двадцять бомбардувальників Люфтваффе в темряві протягом війни, збиваючи і три за одну ніч. Інші пілоти також мали неабиякий успіх у виявленні ворожих літаків у чорнильно-чорному небі. Британське міністерство повітряного флоту було більш ніж щасливе повідомити секрет нічної доблесті Королівських ВПС: їхні пілоти їли багато моркви.¹

Це відкриття дало старт маркетинговій кампанії на морквяну тематику на всіх Британських островах. Міністерство сільського господарства закликала громадян вирощувати та їсти моркву як спосіб боротьби з «чорною сліпотою».

Міністерство продовольства опублікувало рецепти всього – від морквяного мармеладу до морквяної помадки. Міста були обклеєні плакатами, що вихваляли користь споживання моркви. І це теж спрацювало.

Британці з ентузіазмом сприйняли скромний коренеплід, який став таким основним продуктом на «городах перемоги», що до 1942 року Британія накопичила 100 000 тонн надлишків моркви.² Морквяна манія перекинулася на США: газета «*Нью-Йорк Таймс*» повідомила, що морква допомогла британцям орієнтуватися в темряві, не найжджаючи на ліхтарні стовпи та один на одного. Навіть компанія Волта Діснея приєдналася до цього захоплення, розробивши сімейство мультиплікаційних морквин для використання в британській «харчовій пропаганді». Але з морквяним захопленням була одна проблема: це було навмисне неправильне спрямування. Хоча морква може допомогти запобігти курячій сліпоті, спричиненій дефіцитом вітаміну А, вона не має помітного впливу на здатність здорової людини бачити в темряві.

Так навіщо ж хитрувати?

Популяризація моркви переслідувала дві мети для британського уряду, жодна з яких не мала нічого спільного з нічним баченням. Практична вигода полягала в тому, що моркву було легко вирощувати, і вона допомагала компенсувати нестачу м'яса, цукру та інших продуктів під час дефіциту продовольства. У Міністерства повітряного флоту була й друга, більш прихована

причина. Чим більше люди говорили про моркву, тим менше шансів, що вони помітять, що винищувачі ВПС були оснащені першою в світі радіолокаційною системою класу «повітря-повітря».

Німецьке верховне командування могло вірити, а могло і не вірити, що нібито надмірне споживання моркви пілотами RAF спричинило збільшення кількості жертв серед бомбардувальників. Подейкують, що вони почали годувати морквою своїх пілотів про всяк випадок. Зв'язок між морквою і зором мав достатньо правди, щоб звучати правдоподібно, і це одна з причин, чому він так швидко прижився і так довго існував. Батьки досі кажуть своїм дітям, що якщо їсти моркву, то зір покращиться.

Більшість помилкових уявлень виглядають так: вони містять щонайменше зерна істини і відповідають на відчутну потребу. Британці втомилися від темряви, а морква давала надію. Хоча пересічній людині зайва морква навряд чи зашкодить, уявіть, якби пілоти Королівських військово-повітряних сил повірили пропаганді. Що б сталося з військовими зусиллями, якби вони поклалися на моркву замість того, щоб використовувати нові дисплеї радарів?

Як послідовники Ісуса, ми маємо місію, важливішу за будь-яку стратегію воєнного часу. Нам було доручено зробити учнями кожен народ на землі, щоб одного дня справді глобальна церква могла разом поклонитися перед Божим престолом. Ми називаємо цей мандат Великим Дорученням. Масштаб цієї місії відповідає її

труднощам. Наставляти народи значно важче, ніж збивати бомбардувальники в темряві. Уявіть собі, як ви пояснюєте людям кожній етнічній групі, яких є тисячі у світі (після вивчення нюансів кожної з їхніх мов), що дві тисячі років тому безмежний Бог дав рішення проблеми, яку багато хто з них не усвідомлює. Потім переконали їх прийняти радикально новий спосіб життя в контркультурних спільнотах під керівництвом єврейського теслі, який, як ви наполягаєте, є втіленим Богом. Наскільки впевнено ви будете себе почувати, вирішуючи це завдання?

Велике Доручення – це найамбітніше починання, яке тільки можна здійснити.

Це одна з наймасштабніших подій в історії людства, яка охоплює сотні мільйонів людей, величезну кількість мов, культур та місцевостей і триває тисячі років. Жодне інше починання, навіть створення самого космосу, не може зрівнятися з величністю Божого плану спасіння. Додаючи шок до подиву, Бог довірив значну частину цього монументального завдання таким слабкодушким чоловікам і жінкам, як ви і я. На кону репутація Бога і вічна доля сотень мільйонів душ. Ви вже схвильовані?

Мета цієї книги – допомогти розвіяти туман, що оточує природу нашої місії в сучасному світі, особливо для віруючих на Заході. Враховуючи масштаб і складність Великого Доручення, не дивно, що навіть серед Божого народу існує безліч хибних уявлень. Непорозуміння є природною частиною життя, але це не все. Євангеліє має

дуже реального ворога. Він знає, що виконання нашого завдання означає його остаточну поразку, тому він працює понаднормово, щоб відволікти, переконати і знеохотити церкву. Він затьмарює Божий план, заманюючи нас зосередитися на менш пріоритетних завданнях. Ворог хоче, щоб ми (як індивідуально, так і колективно) проміняли нашу основну визвольну місію на відносно безневинне існування. Не відволікаймося на морквину. Бог дав нам радар.

МІСІЇ Є ПЕРИФЕРІЙНИМИ

*Метою місій є поклоніння Богу через
призначену і вічну різноманітність усіх
людей і культур у Царстві Божому.*

– Ф. ЛАЙОНЕЛ ЯНГ, III

Міф 1: Глобальні місії – це одна з багатьох добрих справ. Вона є в Біблії, але не є центральною темою.

Я виріс на острові Нова Гвінея на злитті двох річок, які жилили навколишні ліси і болота. Ця місцевість наповнена крокодилами, какаду та всілякими тваринами і рослинами. Як і моє дитинство, Біблія обрамлена річками та деревами. Писання починається в книзі Буття з саду – двох особливих дерев і річки, яка напуває весь регіон (Бут. 2:8-14). Кульмінацією в Об'явленні 22 розділі є річка «прозора, мов кришталь» і дерево життя, яке приносить зцілення народам (Об. 22:1-2, УТТ).

Одне з найкрасивіших виражень біблійної теми річки і дерева заховане в 47 розділі книги пророка Єзекіїля. У цьому уривку Бог показує Єзекіїлю річку, яка починається в Його храмі і

тече вглиб, з часом стає сильнішою, приносячи життя в місця смерті. Маленький струмочок з-під порога храму швидко збільшується в розмірі та інтенсивності, поки Єзекііль не описує його як «і не міг перейти, бо вода забурлила, наче шум потоку, якого не пройдуть» (Єз. 47:5, УТТ). У видінні провідник Єзекііль говорить, що ця річка зробить солону воду Мертвого моря прісною, так що «усе, на що тільки прийде ріка, житиме». (Єз. 47:9, УТТ). Береги річки засаджені плодовитими деревами, «тому що ця їхня вода виходить зі святого, і їхній плід буде на їжу, і їхній ріст – на здоров'я». (Єз. 47:12, УТТ). Це дивовижна картина, яка, на мою думку, графічно зображує глобальні Божі цілі викуплення.

У Святому Письмі дерева і тваринний світ часто символічно використовуються для представлення націй і народів світу. Протягом століть Дух Божий розгортає план перетворення духовних пустирів на пишні сади, наповнені радісним поклонінням народів, націй і культур, які були змінені Його благодаттю. Найвідоміше формулювання Божих глобальних намірів міститься у Матвія 28:18-20, УТТ, відоме під назвою «Велике Доручення»:

Та Ісус, підійшовши, промовив до них: Дана Мені вся влада на небі й на землі. Тож ідіть і навчіть всі народи, хрестячи їх в Ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа, навчаючи їх охороняти все, що Я заповів вам. І ось Я з вами по всі дні аж до кінця віку! [Амінь].

Бог виконує Велике Доручення через Свій народ, який несе Євангеліє багатьом спільнотам, які ще не зустрілися з Його щедрою благодаттю. Сьогодні ми називаємо ці зусилля, які тривають вже дві тисячі років, глобальними місіями.

Якщо Бог пообіцяв наповнити світ потоком життєдайної духовної води, то подумаймо, скільки часу ми витрачаємо на роздуми про нашу участь у Його задумі? Чому глобальні місії часто здаються нам дивною затією кількох диваків, за яку ми можемо час від часу молитися або давати гроші, але в іншому вважаємо, що вона не має відношення до нашого повсякденного життя? Одна з причин може полягати в тому, що дехто з нас думає про Велике Доручення як про ідею, яку Ісус вперше представив наприкінці Євангелії від Матвія.

Його земне служіння, як якийсь божественний задум: «Так, до речі, я про це забув згадати...» Але що, якщо Велике Доручення – це зовсім не запізніла думка? Що, якщо Божий план спасіння народів протікає через Біблію, як ріка життя?

«Наша церква надзвичайно налаштована на місії, але навіть тут панує велика апатія».

~ ЦЕРКОВНИЙ ЛІДЕР ~

НАСКІЛЬКИ ВЕЛИКЕ ДОРУЧЕННЯ ВЕЛИКЕ?

Протягом багатьох років я часто запитував одновірців: «Як ви вважаєте, які помилкові уявлення або «міфи» заважають Божому народу повністю

реалізувати свій потенціал у служінні Великого Доручення?». Це запитання викликало жвавий обмін думками, і я помітив певні закономірності у відповідях людей. Щоб підтвердити, наскільки поширені ці думки, я провів неформальне опитування. Таким чином, з'ясував поширеність цих міфів у північноамериканській церкві та їхній вплив на нашу участь у глобальних місіях. На нього відповіли понад 120 осіб, серед яких були польові місіонери, співробітники та члени правління місіонерських організацій, старші пастори, пастори місій та члени церкви, які зацікавлені в місіонерстві. Нижче у цій книзі ви знайдете багато їхніх коментарів. Моє дослідження не є джерелом надійних статистичних даних, але воно дає певне уявлення про те, як більшість християн, залучених до місій, розуміють важливість місій церкви.

На запитання: «Яке з десяти міфів найбільше перешкоджає участі північноамериканських церков у місіонерстві зараз?», 82% респондентів опитування (у тому числі 92% церковних лідерів) відповіли, що місіонерство в Північній Америці – це

«Моя робота передбачає відвідування багатьох церковних сайтів.

Загалом, місії захищені, якщо ви не прагнете їх знайти».

~ МІСІОНЕР ~

важливо, але не «головне» в їхній трійці найкращих варіантів.

Думка про те, що місії – це лише один з багатьох добрих способів служіння церкви Богу, отримала найвищий бал за впливом на церкву і посіла перше місце за поширеністю.

Це сприйняття є одним з найпоширеніших серед респондентів. Більше половини респондентів відповіли, що таке сприйняття «дуже сильно» перешкоджає залученню місій, ще третина вважає, що це «певною мірою» є проблемою. 21 відсоток оцінив його як «майже універсальне», а ще 71 відсоток сказав, що таке сприйняття «досить поширене явище». Іншими словами, багато християн не впевнені, наскільки Велике Доручення насправді «велике».

З усіх поглядів на місії, які ми розглянемо, першочергове значення Великого Доручення є найбільш важливим. Якщо ми будемо думати про досягнення народів як про одну з багатьох можливостей, які Бог дав нам для того, щоб жити осмисленим життям, яке догоджає Йому, ми пропустимо найважливіше запрошення за всю історію і глибоке джерело мети та радості. Велике Доручення – це центральна ідея Біблії, палка пристрасть Бога і головна відповідальність церкви в наш час.

ТЕМА БІБЛІЇ

У перші роки відкриття Китаю для зовнішнього світу мене запросили виступити на форумі чотирьохсот студентів університету в Пекіні. Світський політичний режим десятиліттями позбавляв китайський народ релігійного впливу. Студенти були розумні, зацікавлені та спрагли до нових перспектив. На мій превеликий подив, моєю доповіддю була «Тема Біблії». Як би ви

підсумували послання Божого письмового одкровення? Яка думка пов'язує всю Біблію воедино?

Без особливої підготовки, окрім короткої молитви, я занурився в розповідь. «Як і будь-яка хороша книга, – почав я, – Біблія має вступ, який задає тон; сюжетну лінію, сповнену колоритних персонажів, драматизму і напруження; і вражаюче завершення з несподіваним поворотом. *Тема Біблії – Бог прославляє Себе, благословляючи всі народи на землі через Ісуса Христа, нащадка Авраама.* Божий план для людства почався тисячі років тому і продовжує розгортатися і сьогодні. Найдивовижніше те, що Біблія розповідає реальну історію, в якій кожен з нас відіграє важливу роль». Іншими словами, я сказав аудиторії, повній світських китайських студентів, що темою Біблії є місії.

Коли я закінчив говорити, кімната загула, оскільки студенти подали шквал запитань, написаних простою англійською мовою і перемішаних у пакеті, щоб забезпечити їхню анонімність. *Де я можу купити Біблію? Як я можу спілкуватися з Богом, коли я не можу Його бачити? Як стати християнином? Чи можу я вірити в християнство і буддизм одночасно?* Коли я представив Біблію як єдину історію, яка має сенс для світу, студенти раптом відкрили для себе новий контекст, красу і сенс свого життя. Вони прагнули знати більше.

Чи зупинялися ви коли-небудь, щоб зануритися в реальність того, що Бог має одну всесвітню, тисячолітню мету: возвеличити Господа

Ісуса, благословляючи через Нього всі народи землі? Чи важко повірити в те, що ви відіграєте певну роль у цьому великому задумі Бога?

Суть мандату Великого Доручення можна знайти у всіх чотирьох Євангеліях і в Діяннях Апостолів (Мт. 28:18-20; Мк. 16:15; Лк. 24:46-47; Ів. 20:21; Дії Апостолів 1:8). Ісус висловлював її п'ять разів, різними словами, до різних аудиторій і з різними акцентами. Він спеціально готував Своїх учнів до цього великого завдання протягом трьох років, але сам план був набагато давнішим. Коли апостол Павло, найвпливовіший місіонер усіх часів, пояснює біблійні основи свого покликання у своїх новозавітних працях, він не згадує про Велике Доручення, як це записано у Матвія та інших євангельських авторів. Натомість у таких уривках, як Гал. 3:8 та Рим. 15:8, він повертається на дві тисячі років назад та посилається на «первісне» Велике Доручення Божої обітниці Аврааму, даної в заповіті. Божий план – викуплення вірних учнів з кожної групи людей на землі, був у всіх на виду протягом століть, від Мойсея до Малахії. Учні просто не усвідомлювали його, доки Ісус після Свого воскресіння не «розкрив їхній розум, щоби зрозуміти Писання» (Лк. 24:45, УТТ). Нехай Він зробить те ж саме для нас.

Багато прихожан церкви мають спрощене уявлення про місії і лише поверхневе уявлення про їх важливість. Інші – роками роблять свій внесок у вигляді фінансів і молитов, але відсутність повного розуміння місій утримують їх від

більшого залучення. Чи є глобальні місії застарілими, непотрібними чи самодостатніми? Чи вони працюють? І яке це має відношення до мене, якщо взагалі має? Церковні лідери, місіонери та агенції, що відправляють працівників, не завжди чітко пояснюють нам нашу роль у виконанні Великого Доручення, стратегії та прогресу. Добра новина полягає в тому, що Бог чітко виклав Свої великі плани в Писанні.

МЕСІЯ ДЛЯ ВСІХ НАРОДІВ

Давайте подивимось на основну сюжетну лінію Біблії з увімкненим радаром, замість того, щоб блукати по життю, гризучи моркву в надії, що вона допоможе нам побачити наш шлях у темряві. У книзі Буття 1-11 Бог представляє найважливіші частини Свого плану спасіння – створення, гріхопадіння, Божий суд під час потопу, розмноження народів і мов, без яких решта картини не мала б сенсу. У книзі Буття 12 Бог обирає Аврама, щоб розпочати Свою відповідь на непереборну дилему гріха, яка складається з двох частин: «поблагословлю тебе» й «і благословенні будуть в тобі всі племена землі». (Бут. 12:2-3, УТТ). Павло пояснює в Посланні до Галатів, що це було пророцтво Євангелія і заклик до місій по всьому світу. Аврам відповідає покірною вірою, і настає нова епоха в біблійній історії.

Подібно до того, як Ісус п'ять разів давав Велике Доручення під час Свого служіння на землі, так і первісний завіт був даний у повному

дволінзовому форматі п'ять разів – тричі Аврааму (Бут. 12:1-3; 18:18-19; 22:17-18), потім знову Ісааку (Бут. 26:3-4) і Якову (Бут. 28:13-15). Ми називаємо цих людей патріархами, тому що вони є першими одержувачами небесної обітниці та Божої глобальної місії. Саме їм Бог оголосив план, який стане темою Біблії. Ця обітниця була настільки важливою для Бога, що навіть Він, Який не може обманювати, зв'язав Себе клятвою виконати її (Євр. 6:17-18). Щоб зробити масштаб Своїх намірів щедрішим, Бог також пообіцяв, що нащадки Авраама будуть такими ж численними, як зірки, пісок і пил. Важко уявити більш вичерпні описи кінцевого результату Божого глобального плану.

Решта Старого Заповіту розгортається на тлі біблійної теми викуплення. Авраам вчиться жити вірою і стає благословенням (хоч і недосконалим) для навколишніх народів. Йосип благословляє Єгипет, а також свою власну сім'ю, з месіанським передчуттям. Єврейський народ формується як нація під час неволі в Єгипті, а історія його вражаючого виходу доноситься до нашого часу. Ізраїль покликаний бути «царством священиків», в порівнянні з іншими народами землі, що ілюструється історіями Йосипа, Рахав, Рут та багатьох інших.

Псалом 67 чітко описує місійну роль Ізраїля. Псалмоспівець благає про благословення: «Щоб ми пізнали Твою дорогу на землі; Твоє спасіння – між усіма народами». (Пс. 67:2, УТТ). Повторюючи Авраамів завіт, Псалом 72:17, УТТ

проголошує: «У ньому будуть благословенні всі племена землі, всі народи називатимуть його блаженним». Щонайменше п'ятдесят інших псалмів містять подібні твердження. Якщо прибрати мультикультурний вимір Старого Заповіту, то залишиться дуже мало.

Епоха богобоязливої вірності Ізраїля тривала недовго. Вона значною мірою не виконала свого завдання благословити народи світу. Одним із найсумніших віршів Біблії є Ісаї 26:18, УТТ: «Ми завагітніли, перетерпіли болі й породили. Ми не вчинили духу спасіння на землі, але впадуть ті, які живуть на землі.». Національна непокора призвела до знищення та вигнання, але надія все ще залишалася. Хіба Бог не зв'язав Себе клятвою? Месія був обіцяний, і Його посадові обов'язки були чіткими: «І Він сказав мені: Величним є для тебе назватися Моїм слугою, щоб поставити племена Якова і повернути розпрошених Ізраїля. Ось я тебе поставив за світло для народів, щоб ти був на спасіння аж до краю землі». (Іс. 49:6, УТТ). У «повноті часу» прибув Ісус, Син Божий, у супроводі ангелів, пастухів та міжнародної делегації з дарами, гідними царя. Його місія полягала в тому, щоб «освітити тих, які перебувають у темряві та в смертній тіні, і спрямувати наші ноги на дорогу миру!» (Лк. 1:79, УТТ) – посилення на язичницький (неєврейський) світ. Симеон пророкував, що Ісус буде «Світло відкриття для язичників» (Лк. 2:32, УТТ).

Назарет в язичницькій Галілеї здавався неймовірно рідним містом для єврейської месіанської спільноти, але він ідеально відповідав Божій місії. Ісус прийшов «знайти та спасти те, що загинуло!» (Лк. 19:10, УТТ), і не тільки в Ізраїлі, але й по всьому світу. Він приніс спокутну жертву за всіх, хто повірить, демонструючи, як сильно «Бог полюбив світ» (Ів. 3:16, УТТ). Смерть, воскресіння Ісуса, посвячення учнів і зіслання Святого Духа відкрили наступний етап Божого плану. Запрошення до нового народження стосувалося кожного. Вам більше не потрібно залишати свою культуру і ставати євреєм, щоб бути частиною Божого плану спасіння. Галатам 3:29, УТТ, наприклад, запевняє нас, що язичники, які належать Христу, є «нащадками Авраама і, відповідно з обітницею, — спадкоємці». Книга Діян Апостолів документує новий драматичний етап у стратегії викуплення. Замість того, щоб єврейський народ функціонував як основний носій Божого благословення, церква – спільнота віруючих євреїв та язичників, стає провідником спасіння для народів. Ми настільки звикли до думки, що язичники мають рівний доступ до Бога, що нам важко усвідомити, наскільки радикальною була ця нова схема викуплення. Перехід від доцентрової моделі (приходьте і дивіться) до відцентрової (йдіть і розповідайте) мав величезні наслідки. Павло був неймовірним Божим інструментом, який привів молоду церкву до цієї нової глави. Перетворююча сила євангельського послання почала проникати в римський

світ спочатку з Єрусалиму, а потім з Антіохії і поширилася на захід. Розпочалися перегони, щоб побачити «Божа сила на спасіння кожного, хто вірить: перше — юдеєві, а *тоді* — грекові», випущена назовні, аж до краю землі (Рим. 1:16, УТТ). І забіг все ще триває, тільки бігуни тепер інші. Тепер черга бігти настала для нашого покоління.

Біблія завершується кульмінаційними сценами в книзі Об'явлення, що дають нам уявлення про нашу остаточну долю. Всі народи врешті-решт поклоняться Богові та Його Сину (Об. 7:9). Натовпи зі Сходу і Заходу, Півночі і Півдня сядуть на великий бенкет з Авраамом, Ісааком і Яковом, першими одержувачами Божої обітниці заповіту, щоб відсвяткувати завершення глобального викуплення.

Книга Об'явлення описує кінець цієї важливої частини історії, але насправді це лише початок вічності. Відкуплення представників усіх народів землі стане джерелом нескінченного поклоніння і святкування. Ісаї 9:7 пророкує розширення правління Христа на вічні віки. Ми з вами маємо лише найменше уявлення про масштаби того, що робить Бог, навіть з усім тим, що ми можемо бачити з нашої сучасної історичної точки зору. Однак ми можемо почати розуміти, що глобальні місії (просування Божого Царства через поширення Євангелія в усіх культурах і спільнотах) дійсно є центральною темою Біблії та місії Його народу в цьому віці. Чи відіграєте ви свою роль в історії відкуплення світу? Чи ви живете так, ніби Велике Доручення – це остання думка серед важливих справ?

МОРКВУ ВНИЗ, ОЧІ ВГОРУ

Якщо я не буду обережним, біжучи підтюпцем, мої очі автоматично фокусуються на землі прямо перед моїми ногами. Погляд вниз – це, мабуть, інстинкт самозахисту. Проблема в тому, що погляд під ноги допомагає мені уникати коріння та вибоїн, але не гілок дерев чи машин. Насправді це не є безпечніше, хоча мені так здається. Я бачу, де я, але не бачу, куди йду, і не бачу краси навколишнього світу. Коли я дивлюся вниз, кожен бордюр виглядає однаково, і я зовсім не бачу сходу сонця. На основі мого спілкування з місіонерами, співробітниками місіонерських організацій, церковними лідерами та віруючими, які думають про місії, я можу зробити висновок, що ми в північноамериканській церкві часто дивимося собі під ноги, замість того, щоб зосередити свій погляд на славній викупній місії, до якої нас покликав наш Господь.

У ключовий момент Свого земного служіння Ісус спонукав Своїх учнів підняти очі і побачити загальну картину. Повертаючись з торгової екскурсії в містечку Сихар, учні були здивовані, побачивши, що Ісус розмовляє з самарянкою. Поки Дванадцять закликали Його їсти, жінка побігла назад у місто, яке щойно покинули учні, розповіла всім, що зустріла Месію, і привела їх назад до Ісуса. В результаті її свідчення багато людей увірували і спаслися (Ів. 4:39).

Учні були спіймані на тому, що, образно кажучи, дивилися собі під ноги. Вони

зосередилися на своїх фізичних потребах і культурних традиціях замість того, щоб ділитися звісткою про спасіння. Вони прогавили той факт, що ця громада була готова прийняти Ісуса як обіцяного Месію, тому втратили можливість стати першими посланцями Євангелії для цих людей. Побачивши можливість навчити Своїх учнів, Ісус закликав їх: «Відкрийте очі ваші і погляньте на поля» (Ів. 4:35).

Як і учням Ісуса, нам потрібно періодично піднімати очі і пам'ятати про загальну картину. Інакше нам може здаватися, що ми стоїмо на твердій основі, але ми не будемо знати, куди йдемо, і, звичайно, не будемо насолоджуватися краєвидом, що відкривається на шляху. Якщо ми не усвідомлюємо, що Бог є любов, і що Його любов однаково поширюється на людей усіх народів, і якщо Його «бойові накази» є для нас двозначними, ми можемо легко впасти у відчай, відволіктися і стати апатичними.

Більшість міфів про глобальні місії, які заважають віруючим брати в них участь, впливають з цієї основної проблеми: більшість з нас втратили з поля зору загальний Божий пріоритет – благословення всіх народів світу через Ісуса Христа. Християнське життя – це щось більше, ніж після смерті потрапити на небо. Божі методи часто є таємничими, але Його загальна мета чітко викладена для нас у Святому Письмі. Не дрейфуймо по життю з добрими намірами, але без відчуття напрямку. Не живімо так, ніби Велике Доручення – це просто пропозиція.

МАСШТАБ МІСІЇ

Глобальна Божа місія вражає своїми масштабами. Хоча вказівка «навчити всі народи» може звучати як досить проста, ми ледве можемо почати розуміти, що входить у такий великий і складний план. Грецьке слово, яке часто перекладається як «народи» в Матвія 28:19, відноситься до етнолінгвістичних народів, а не до політичних націй. Ми визначили щонайменше десять тисяч таких народів, і їх може бути набагато більше. Деякі з них поділяються за геополітичними кордонами або за субкультурами та діалектами.

Наприклад, я виріс у племені Нової Гвінеї, яке на той час налічувало лише близько трьох тисяч людей, але було розділене на два різних діалекти. Кожне з вісімнадцяти сіл також мало свій унікальний акцент, хоча їх розділяли лише кілька миль джунглів.

Народи у світі не лише розмовляють різними мовами та діалектами, але й мають різний світогляд. Вони цінують різні речі, по-різному втілюють ідеї та по-різному виражають емоції. Якимось мої індонезійські друзі шокували мене своїм сміхом, коли ми проїжджали повз жахливу дорожньо-транспортну пригоду. Пізніше я дізнався, що в їхній культурі сміх є звичайною реакцією на стрес. Іншого разу чиновник попросив у мене ручку. Я засміявся і відмовив йому, бо думав, що це просто звичайний жарт. На мій жах, він був глибоко ображений моїм культурно неприйнятним сміхом.

Проповідування Євангелія в різних культурах пов'язане з багатьма викликами. Культури по-різному організують лідерство, приймають рішення та оцінюють успіх. Навіть сімейні структури можуть виглядати по-різному. Моя невістка, наприклад, належить до народності мінангкабау – дуже незвичайної групи людей, оскільки вони є одночасно і матриархальними, і мусульманами (вона одна з небагатьох християнок у цьому семимільйонному народі). У кожній культурі цінності та спосіб життя передаються через тисячолітні традиції, історію, літературу та мистецтво. Деякі з них зберігають аспекти біблійної істини, а деякі були спотворені гріхом. Донести Євангеліє до такої кількості різноманітних культур – надзвичайно складне завдання.

Більшість із нас за своє життя глибоко пізнає лише одну чи дві культури. У власній культурі ми як риба, що плаває у воді, майже не усвідомлюючи її впливу. Ми знаємо всі правила інтуїтивно. Однак різноманітність людства перевищує все, що ми можемо собі уявити. Географічні, історичні, культурні, політичні, мовні та економічні перешкоди на шляху до виконання Ісусового мандату Великого Доручення вже лякають, навіть якщо не брати до уваги духовний вимір. Тож як ми можемо впоратися з таким величезним та відповідальним завданням? Якщо мільйони віруючих протягом тисячоліть так і не змогли виконати цю місію, то хто ми такі, щоб намагатися це зробити?

ГАРАНТОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Велике Доручення – це Божа ідея, а не наша. Наша впевненість у тому, що ми можемо брати участь у виконанні Великого Доручення, ґрунтується на особистості Того, Хто нас покликав, і на ресурсах, які Він надав. Ісус назвав Свого Отця «Господом жнив» (Лк. 10:2). У тексті від Матвія заповіді навчати учнів безпосередньо передують слова: «Дана Мені всяка влада на небі і на землі», а за ними слідує обітниця: «Я з вами по всі дні аж до кінця віку» (Мт. 28:18-20). Бог не залишив нас без пояснення Свого задуму і не наказав здійснювати його власними силами. Він працює з нами і через нас, наділяючи нас Своїм Святим Духом, який може звільнити від давньої духовної сліпоти і дати «нове народження» людям з мусульманських, буддистських, індуїстських, анімістських і світських суспільств. Тільки Він може змінити їх (і нас) на зрілих, слухняних послідовників Христа, здатних вести і навчати інших.

Хоча Божа місія для церкви може здаватися непосильною, Він не залишив нас без прикладів для наслідування. Історичні записи не містять деяких деталей, але ми знаємо, що апостоли дуже серйозно віднеслись до наказу Ісуса зробити учнями всі народи.

У першому столітті вони поширювали Євангеліє по всьому відомому світу. Згідно з церковним переданням, Петро і Павло прийняли мученицьку смерть у Римі, а більшість інших учнів загинули насильницькою смертю на чужині.

Андрій проповідував Євангеліє на території сучасної Туреччини, Греції та колишнього Радянського Союзу. Тимофій вирушив на схід до Сирії разом з Матвієм, а потім, можливо, аж до Індії. Варфоломій, можливо, приєднався до Тимофія в Індії, а потім подорожував через Вірменію, Ефіопію і Південну Аравію. Пилип проповідував у Північній Африці та Малій Азії. Матвій служив в Ефіопії, Яків – у Сирії, Симон – у Персії.¹

В першому столітті церква Риму так підсумувала життя Павла: Після того, як він сім разів був у кайданах, був вигнаний у вигнання, був побитий камінням, проповідував на сході і на заході, він здобув справжню славу за свою віру, навчивши праведності весь світ і дійшовши до найвіддаленіших меж заходу.²

Бажаю всім нам проявити таку ж сміливість і відданість! Це не означає, що всім нам потрібно сідати в літаки і летіти в далекі краї. Робота Великого Доручення настільки обширна і складна, що існує стільки способів долучитися до неї, скільки є бажаючих. Коли ми розуміємо нашу спільну мету як всесвітньої церкви, тоді кожен з нас вільний слідувати їй всім серцем відповідно до можливостей, обдарувань, ресурсів, навичок, освіти та досвіду, які Бог милостиво дає нам як особистостям. Зауважте – ви не несете відповідальності за «завершення» Великої місії. Ви відповідальні лише за те, щоб бути вірними у своїй маленькій частині вічного Божого плану.

Хибні міфи про місії не загрожують остаточному досягненню Божих цілей. Я не сумніваюся,

що «І це Євангеліє Царства буде проповідуватися по всьому світу на свідчення всім народам» (Мт. 24:14, УТТ) у Божому часі «Адже земля наповниться пізнання Господньої слави, вона їх покриє, наче вода». (Ав. 2:14, УТТ). Як Господь жнив, Бог виконає Свою обіцянку, дану Аврааму. Він благословить усі народи через Свого Сина. Коли Він закінчить, ми відійдемо назад у благоговінні перед тим, що Він зробив, переповнені вдячністю за те, що нас запросили взяти участь у такому славному завданні.

Я не можу уявити собі більшого привілею, ніж працювати пліч-о-пліч з моїм Батьком, щоб звіщати про те, чого досягнув Христос. Ключове питання, яке кожен з нас повинен поставити собі: *«Чи я щиросердечно і відповідально беру участь у Його великому плані?»*. Нам потрібне чітке бачення, щоб радісно нести Божу славу серед народів. Незалежно від того, чи ми фізично вирушаємо на край світу як місіонери, чи робимо свій внесок в інший спосіб, ті з нас, хто організовує своє життя навколо Великого Доручення, знайдуть глибоке задоволення в цьому житті і вічну нагороду в наступному.

«Не пропустіть! Станьте частиною того, щоб донести Євангеліє до останніх людей на землі! Бог зробить Свою справу з вами чи без вас. Тож приєднуйтеся до Нього, поки можете».

~ МІСІОНЕР ~

ПІДСУМОК

Лайнсмен НФЛ Джим Маршалл був частиною захисної лінії шанованої команди «Пожирачів фіолетових людей» «Вікінгів Міннесоти». За двадцять років кар'єри він не пропустив жодної гри, здобувши репутацію витривалості та надійності. У 1964 році, граючи проти «Сан-Франциско 49-ті», Маршалл відновився після втрати м'яча в четвертій чверті і пробіг, не торкаючись, шістьдесят шість ярдів до кінцевої зони. Перетнувши лінію воріт, він кинув м'яч і почав святкувати. Яким же було його здивування, коли гравець команди суперників підбіг, поплескав його по спині і подякував. Маршалл раптом зрозумів, що стоїть не в тій кінцевій зоні.³ Він щойно забив сейфти, принісши два очки «49-им».⁴ У футболі, як і в житті, не має значення, що ти робиш щось щиро, якщо ти робиш це неправильно.

Моя донька Келлі пережила те саме, що й Джим Маршалл, на одному зі спортивних змагань у дитячому садку. Під час забігу з однокласниками вона дезорієнтувалася і побігла не в тому напрямку. Ми з дружиною разом з усіма кричали їй, щоб вона розвернулася і побігла в інший бік. Келлі подумала, що ми її підбадьорюємо, і побігла ще швидше. Вона була мотивована і старанна. Вона просто бігла не в правильному напрямку. У дитячому садку побігти не в той бік – це милий казус. У НФЛ – це велика проблема. У християнському житті нехтування нашою метою Великого Доручення може стати вічною втратою,

як для нас, так і для всесвітньої церкви. Бог суверенно вирішив зробити Свою Церкву провідником Його благословення для всіх народів світу. Він наказує всім віруючим брати участь у Його великій кампанії милосердя та любові і довірив нам проповідувати Євангеліє. Врешті-решт, коли Бог оцінюватиме наше життя, це буде не лише наша щирість чи дисциплінованість. Він перевірить, чи робили ми те, що Він нам доручив. Чи віддали ми себе всім серцем місії? Чи бігли ми з усіх сил у правильному напрямку? Навіть якщо ми почали бігти в правильному напрямку, нам потрібні постійні нагадування і маркери, щоб не збитися з курсу. Дрейф місії – це реальна загроза, як для окремих людей, так і для організацій.

Наприклад, Гарвардський університет був заснований у 1636 році з девізом «Істина для Христа і Церкви». Оригінальна місія університету звучить так:

«Нехай кожен студент буде ясно навчений і наполегливо закликаний добре подумати про навчання та про кінець свого життя, метою якого є пізнання

«Бог цілеспрямовано створив кожного послідовника, щоб він допомагав Йому в роботі, яку Він робить по всьому світу. Він хоче показати вам велику мету, яку Він має для вас».

~ МІСІОНЕР ~

Бога і Ісуса Христа, який є вічним життям, і тому покласти Христа в основу, як єдиний фундамент ґрунтовних знань та якісного навчання».⁵ Вісімдесят років потому група пасторів, будучи стурбованими тим, що Гарвард занадто далеко відійшов від своєї первісної місії, заснувала нову

школу, яка повинна була стати оплотом християнської вищої освіти. Вони назвали його Єльським. Цикл повторився. Сьогодні жоден з цих навчальних закладів не має репутації богословських переконань чи християнських якостей.⁶ Якщо дрейф місії трапляється на відміну від великих інституцій, заснованих християнами, чи не ризикують окремі віруючі та громади з часом втратити з поля зору свою первинну місію?

Нікому не подобається думати, що його ідеї хибні або не повні, проте виправлення дезінформації насправді може бути позитивним та мотивуючим досвідом. Я вірю, що правильне розуміння глобальних місій нагадає нам про величезний привілей, який ми маємо – узгоджувати своє життя з Божою волею. Я молюся, щоб процес роздумів і навчання дав нам чіткіше уявлення про те, до чого Бог закликає нас, і надихнув нас славою Його великого плану для світу.

Не дозволяйте ворогу відволікти вас від вашої мети, переконати вас, що це тільки для інших людей, або зневірити вас у тому, що цього не можна зробити. Якщо ми втрачаємо загальну картину, короткозоро дивлячись на свої ноги під час бігу в неправильному напрямку, нам може здаватися, що ми дбаємо про безпеку, але ми втрачаємо мету, для якої нас створив Господь. Підніміть свої очі на жнива. Коли ми і наші помісні церкви організуємо наше життя навколо мандату Великого Доручення, тоді все інше стане на свої місця. Нехай глобальний Божий викупний задум

займе належне місце як центральна тема не лише Біблії, але й нашого життя та наших церков.

ЩО БУДЕ ДАЛІ

У наступних розділах ми розберемо ще сім поширених міфів про місії та місіонерів, які можуть відволікати або знеохочувати народ Божий до повної участі у виконанні Великого Доручення. Можливо, ви самі поділяєте деякі з цих поглядів або чули їх від інших людей. Наприклад, чи не повинні неспасенні люди чути Євангеліє від християн у своїх країнах, а не від іноземних місіонерів? Чи не краще відправити велику кількість людей в короткі поїздки, ніж кількох людей на все життя? Чи можуть місії приносити більше шкоди, ніж користі? У кожній думці, яку ми розглянемо, є зерно істини. Однак, якщо наше розуміння цих тем є неточним, неповним або незбалансованим, церква може швидко стати апатичною або скептично налаштованою щодо повноцінної участі в глобальних місіях.

За задумом, ця книга містить лише короткий розгляд кожної теми. Не всі погодяться зі мною в кожному пункті, і це нормально. Велике Доручення – це не лише глобальне завдання, але й завдання спільноти. Бог забезпечив церкву великою кількістю ресурсів і міцною імунною системою, щоб ми могли разом вдосконалювати наше розуміння глобального мандату. Я сподіваюся, що цей матеріал стимулюватиме розмови в помісних церквах. До кожного розділу я додав

питання для обговорення, щоб допомогти членам церкви глибше зануритися в чудовий Божий план відкуплення всіх народів світу.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Чи згодні ви з тим, що Бог хоче прославити Себе, благословивши всі народи на землі через Ісуса Христа, нащадка Авраама? Чи вважаєте ви це темою Біблії?
2. Що відволікає вас від цього масштабного плану або заважає вам долучитися до нього?
3. Які заходи або ресурси допомагають вам підняти очі на жнива і побачити Божий план для світу?

2

ЗАХІДНІ МІСІОНЕРИ ЗАСТАРІЛИ

Тягар доведення лежить на вас, щоб показати, що обставини, в які Бог помістив вас, були навмисними, щоб утримати вас від закордонної місії.

– ІОН КЕЙТ-ФАЛКОНЕР

Міф 2: Західні місіонери більше не потрібні, як колись. Церква зростає в інших частинах світу, і місцеві християни можуть краще досягати своїх людей.

У період, коли iPod конкурував із Zune від Microsoft за частку ринку, письменника Саймона Сінека запросили виступити в Apple. Він розповідає історію про те, як намагався спровокувати дебати з керівником Apple, зауваживши, що Zune є кращим пристроєм. Керівник просто відповів: «Я не сумніваюся» і перейшов до іншої теми. Сінек був здивований, що такий високопоставлений керівник не став на захист свого продукту. Ще більше він здивувався разом з усім світом, коли Apple запустила iPhone рік потому, змінивши спосіб нашої взаємодії з технологіями та зробивши iPod і Zune неактуальними.¹

ЧИ ПІШЛИ ЗАХІДНІ МІСІОНЕРИ ШЛЯХОМ ZUNE?

У північноамериканських церквах зростає думка, що відправляти із Заходу кар'єрних (посвячених людей, які десятиліттями служать недосягнутим народам) крос-культурних (міжкультурних) місіонерів – це анахронізм (недоцільність). Іноді ми все ще насолоджуємося надихаючою історією героїв-місіонерів, таких як Хадсон Тейлор або Елізабет Елліот. Благовісники використовують їхні історії, щоб додати чуттєвості недільній проповіді, але ми думаємо про таких людей, як про людей, які здебільшого належать до минулої епохи. Місіонерські конференції, які колись були важливою щорічною подією для багатьох церков, все частіше стають пережитком минулого. У багатьох аспектах довготривала західна місіонерська конференція викликає таку ж реакцію, як друкарська машинка в антикварній крамниці: «У нас колись була така!»

Відповідаючи на запитання, які міфи про місії найбільше заважають віруючим брати участь у виконанні Великого Доручення, близько чверті респондентів нашого опитування відповіли: «місіонерів вважають застарілими». Ця відповідь належить до трійки лідерів. Більше половини сказали, що це сприйняття є «досить поширеним» або «майже універсальним» в північноамериканській церкві, і більше двох третин сказали, що це впливає на участь у місіях «деякою мірою» або «дуже сильно». Якщо респонденти нашого

опитування мають рацію, то багато Божих людей в Північній Америці вважають, що місіонерське служіння може або навіть повинно бути делеговане християнам в інших частинах світу. Тому багато віруючих менш мотивовані брати активну участь у відправленні довгострокових місіонерів зі своїх церков.

ЩО СТОЇТЬ ЗА СПРИЙНЯТТЯМ?

Для деяких християн припущення, що місії більше не актуальні, або, принаймні, що західних місіонерів більше не потрібно відправляти, є просто браком обізнаності. Місії не є частиною їхнього повсякденного життя, і тому вони не замислюються над цим. Так само, як хтось може роками відвідувати церкву, але насправді не чути Євангелію і не реагувати на неї. Деякі віруючі члени церкви ніколи не стикаються з реальністю загубленого світу і Божим планом його спасіння.

Однак інші віруючі вдумливо розглядають це питання і приходять до висновку, що епоха західного місіонерства добігає кінця. Темпи змін у світі, в тому числі й в місіонерському світі, за останні десятиліття прискорилися.

«Я думаю, що зростає відчуття того, що:

- 1) Євангелія вже всюди проповідувана;**
- 2) громадяни країни можуть зробити це краще і дешевше; і**
- 3) стратегічне використання ресурсів американською церквою є майже виключно фінансовим питанням».**

~ МІСІОНЕР ~

Будь-які значні зміни вимагають рекалібрування (внесення правок), а іноді вони настільки серйозні, що вимагають повного переосмислення. Глобальні місії не застраховані від такого роду потрясінь. Ми повинні оцінити наші ролі, методології та підготовку, беручи до уваги сучасні реалії та тенденції. Давайте дамо відповіді на деякі питання, які змушують віруючих замислитися над тим, чи не застаріла роль західних місіонерів. Потім ми знову розглянемо ситуацію у світлі загального Божого плану викуплення.

1. Хіба церква не зростає по всьому світу?

Зростає, це дійсно так! Зростання і перерозподіл церкви в минулому столітті не може не вражати. Розглянемо кілька репрезентативних статистичних даних:

1. У 1900 році 82 відсотки християн жили в Європі та Північній Америці. У 2020 році ця цифра впала до 33 відсотків.

2. У 2014 році Латинська Америка випередила Європу як континент з найбільшою кількістю християн. У 2018 році Африка обігнала Латинську Америку.

3. Більше християн розмовляють іспанською, ніж англійською, як рідною мовою.²

4. У 2020 році з десяти країн з найбільшою кількістю євангелістів (євангельських християн) дев'ять були на Глобальному Півдні.³

Для того, щоб розрізнити регіони, де церква вже давно існує, і місця, де вона почала зростати нещодавно, ми зазвичай використовуємо терміни

«Захід» і «Глобальний Південь». Глобальний Південь включає країни з економікою, що розвивається, в Латинській Америці, Африці, Азії та Океанії. У традиційному розумінні ці країни історично називали «приймаючими» регіонами.

«Глобальний Південь» не є географічно точним терміном, оскільки Австралія та Нова Зеландія вважаються країнами Заходу, хоча вони знаходяться на Півдні, а Китай є частиною Глобального Півдня, хоча він розташований значно вище екватора. Відмінності між Заходом і Глобальним Півднем стають все менш чіткими в міру того, як зменшуються економічні та інші відмінності у світі, що глобалізується. Однак, коли йдеться про розширення церкви, ці терміни все ще є корисними і широко використовуються.

Всесвітня християнська енциклопедія так описує сучасний склад Тіла Христового:

Кількість євангельських християн у світі зросла зі 112 мільйонів у 1970 році до 386 мільйонів у 2020 році. У всьому світі євангелізм здебільшого не є західним рухом у християнстві. Він стає все більш поширеним: у 2020 році 77% усіх євангелістів проживали на Глобальному Півдні. Це більше, ніж 7,8% у 1900 році. Ця реальність суперечить поширеній на Заході думці, що Сполучені Штати є «батьківщиною» сучасного євангелізму, де євангелізм є переважно західним, політично консервативним рухом.⁴

Очевидно, що територія місії змінилася. Джина Зурло зазначає: «Типовий християнин сьогодні – це не жінка Заходу, яка живе на глобальному Півдні, з нижчим рівнем соціальної безпеки та належного медичного обслуговування за середній. Це зовсім інший тип християнина, ніж 100 років тому, коли це був, швидше за все, заможний західноєвропейець».⁵ У книзі *«Нова форма світового християнства»* Марк Нолл пише: «За останні п'ятдесят років християнська церква зазнала більшого географічного перерозподілу, ніж за будь-який інший період своєї історії, за винятком перших років існування церкви».⁶

Західні християни можуть отримати велике підбадьорення від величезної кількості віруючих в Азії, Африці, Океанії та Латинській Америці, кількість яких постійно зростає. Богу поклоняються тисячами мов і шанують Його в тисячах культур. Чи означає це нове надзвичайно швидке зростання, що церква Глобального Півдня готова прийняти місіонерську естафету від церкви на Заході?

2. Хіба глобалізація вже не дає кожному доступ до Євангелія?

Одного вечора я відпочивав у гостях у відомій мусульманській родині в Афганістані. Члени сім'ї метушилися, роблячи останні приготування до свята. Одним з небагатьох нагадувань про те, що я не перенісся в біблійні часи, був великий телевізор, гучність якого була незручно високою,

незважаючи на безліч розмов, що вирували в галасливій вітальні. Врешті-решт трансляція перейшла на нове шоу, і люди навколо мене раптом перестали розмовляти і втупилися в екран. Я дивився, як ведучий шоу дістав книгу, яку я впізнав як Біблію. Він почав пояснювати на фарсі, як читати книгу і вчитися з неї. Далі він продемонстрував, як може бути корисно читати Біблію в малій групі або в сім'ї, і як ставити запитання, які покращують процес групового навчання. Я був вражений не тільки охопленням і ефективністю супутникової трансляції, але й захопленою увагою, яку вона викликала у моїх господарів. Який привілей бути свідком того, як Євангеліє звучить, можливо вперше в домі цієї афганської родини!

Можливості для поширення Євангелія, які надають такі тенденції, як урбанізація, міграція, розвиток цифрових медіа та інші аспекти глобалізації, захоплюють дух. Пандемія коронавірусу лише прискорила взаємозв'язок глобальної церкви та розвиток цифрових інструментів для євангелізації та учнівства. Тепер ми можемо транслювати Євангеліє і матеріали для учнівства у важкодоступні місця по всьому світу за допомогою цифрових медіа. Ці інструменти допомагають церкві зростати там, куди важко відправити західних місіонерів. Чи потрібні нам ще місіонери, якщо у нас є такі ефективні інструменти?

3. Чи не бачить світова церква ролі місій?

Однією з прикрих закономірностей історії місій є те, що в багатьох випадках місіонери засновували церкви, не прищеплюючи місіонерської ДНК. Західні люди часто вважали себе винятковою місіонерською силою, яка досягає решти світу. Хоча існують чудові історичні винятки, місіонери часто думали: «Пройдуть віки, перш ніж ці люди будуть готові самі стати місіонерами», і тому вони засновували церкви, щоб бути свідками у своїх громадах, але не обов'язково за їхніми межами.

Сьогодні для західних місіонерів дедалі більшу роль відіграє озброєння нових церков їхнім власним баченням та потенціалом служіння. Багато національних церков вловлюють власне бачення Великого Доручення. Це відкриває двері для міжкультурного *примноження*, а не лише для внутрішнього *поповнення*. Наприклад, одна церква в Бразилії має намір відправити чотириста місіонерів. Місцева африканська місіонерська організація має сімсот працівників, які служать у тридцяти шести країнах.

Місіонерство більше не є переважно роботою західних людей, які несуть Євангеліє всім іншим.

У 1974 році місіонерів з Глобального Півдня налічувалося близько шести тисяч. До 2000 року їх було шістьдесят тисяч. У 2010 році понад три з половиною тисячі незахідних місіонерів були задіяні в досягненні світу.⁷ *Operation World* нагадує нам: «Молячись за ті численні місця в світі,

які потребують більше місіонерів, моліться з усвідомленням того, що відповідь може прийти зі сходу, заходу, півночі або півдня, з сусідньої культури або з іншого кінця світу».⁸ Церква Глобального Півдня готова і бажає взяти на себе відповідальність за виконання Великого Доручення в усьому світі.

Якщо їх так багато, то чи потрібні ми їм?

4. Чи не є місіонери Глобального Півдня більш ефективними?

Безумовно, іноді так і є. Розглянемо приклад Сетії, відданої віруючої, яка живе в містечку, оточеному абсолютно недосягнутими народами. Вона має IT-спеціальність, але майже повністю зосереджується на досягненні неспасених і виведенні людей з бідності. Роблячи це, вона постійно ділиться своєю вірою.

Сетія відкрила центр з переробки сміття, щоб допомогти людям, які виживали на місцевому сміттєзвалищі. Міська влада спостерігала, як наркомани та алкоголіки перетворювалися на продуктивних членів суспільства і була настільки вражена, що надала Сетії в користування цей центр. Президент країни навіть відвідав її і висвітлив її центр переробки на національному телебаченні як приклад самовідданої громадянської позиції!

**Зростає хвиля:
«Давайте заплатимо церкві
Глобального Півдня,
щоб зробити це».
~ МІСІОНЕР ~**

Ми з дружиною мали честь познайомитися з Сетією напочатку її служіння. Арлін спілкується з нею щодня, наставляючи і підбадьорюючи її за допомогою текстових повідомлень. Іноді ми дивуємося, хто кого насправді наставляє! Вони обмінюються молитовними проханнями в режимі реального часу. Щомісяця ми надсилаємо їй скромну фінансову допомогу, щоб підтримувати її життя і служіння. Це вона, ніби апостол Павло, а ми – церква в Филипах.

Сетія відкрила крамницю, де продає вироби, зроблені руками людей, до яких вона звернулася з Євангелієм. У задній кімнаті вона проводить біблійні заняття. Коли мусульмани навертаються до віри, вона хрестить їх в океані. Навчання молодих новонавернених з ісламу є природною частиною її способу життя. Сетія почувається в місцевій культурі більш комфортно, ніж більшість західних людей, і вона євангелізує та навчає без жодної незручності чи західного багажу, який неминуче приносять з собою іноземні місіонери. Вона гнучка і готова практично до будь-якої можливості, яка трапляється на її шляху.

Сетія – не єдиний місцевий євангеліст, якого ми з дружиною координуємо і який не має формального зв'язку із західними місіонерськими організаціями. Це люди, з якими ми будували особисті стосунки протягом багатьох років. Вони працюють на місцях, допомагаючи досягати недосягнуті народи. Це схоже на сучасну книгу Діянъ Апостолів – прекрасна картина Тіла

Христового в дії. Ми живемо в чудові часи. Якщо такі люди, як Сетія, є доступними і плідними, то де залишаємося всі ми? Чи є у нас ще якась роль, окрім надання фінансової підтримки?

5. Хіба місцеві місіонери не коштують значно дешевше?

«Чи є у «Піонерів» пенсійний план для місіонерів?». Це було одне з перших запитань, яке поставив церковний місіонерський комітет, коли ми з Арлін вперше проходили співбесіду, щоб отримати підтримку багато років тому. Вони мудро хотіли уникнути того, щоб бути обтяженими нашою старістю, якою б далекою вона не здавалася на той час. Це було нагадуванням про те, наскільки наш світ відрізняється від світу пересічного віруючого в Перу чи Танзанії. Хоча за останні кілька десятиліть економіка багатьох країн помітно покращилася, різниця у вартості життя все ще залишається великою. Багато людей на Глобальному Півдні живуть щонайбільше на кілька сотень доларів на місяць, а не на кілька тисяч, як ми зазвичай живемо на Заході.

Більшість західних місіонерів отримують досить скромну зарплату за мірками своєї культури, але якщо додати страховку, якщо врахувати витрати на подорожі, пенсію, проекти служіння, візи, навчання дітей і накладні витрати, то витрати можуть легко сягнути 75 000 доларів на рік для сім'ї з чотирьох осіб. Як ми можемо виправдати витрати на відправку однієї західної

сім'ї, коли могли б підтримати десяток євангелістів з Глобального Півдня за ті ж гроші?

6. Чи не стає моє рідне місто і країна також полем місії?

Християнство справді регресує в певних частинах світу, які ми колись вважали досягнутими. Гордон Олсон пише: «Європа перетворилася з «християнського континенту» на секуляризований континент, який знову потребує євангелізації».⁹ Сімнадцять європейських країн мають менше 1% євангельського населення.¹⁰ Менше 10 відсотків французів мають Біблію, і лише 20 відсотків коли-небудь спілкувалися з нею.¹¹ Багато хто скаже те ж саме про США, де кількість людей, які ідентифікують себе як нерелігійні, за останні тридцять років зросла з 6 до 23 відсотків.¹² Організація «*Operation World*» підсумовує: «Релігійне полотно американського життя перефарбовується на наших очах».¹³

На додаток до потреби в повторній євангелізації народів, які ми історично вважали християнськими, Захід став домівкою для людей з найбільш нужденних і найменш охоплених місць у світі. За оцінками ООН, у 2019 році 272 мільйони людей жили за межами країн свого народження.¹⁴ Це приблизно одна з тридцяти людей на Землі. Вісімдесят два мільйони з цих міжнародних мігрантів живуть у Європі, ще п'ятдесят дев'ять мільйонів – у Північній Америці. У Нью-Йорку зараз живуть носії близько 800 мов.¹⁵ Ще десять років тому майже половина

мешканців Торонто розмовляла однією з двохсот рідних мов, окрім французької чи англійської.¹⁶ Очевидно, що у нас є багато роботи на власному подвір'ї. Якщо світ іде до нас, навіщо нам посилати місіонерів у далекі краї?

ЧИ ОЗНАЧАЄ ЦЕ, ЩО ЗАХІДНІ ПРАЦІВНИКИ НЕ ПОТРІБНІ?

Ми бачимо, що центр ваги всесвітньої церкви остаточно змістився в бік Глобального Півдня. Західні місії обходяться дорого, а у нас на батьківщині ще багато чого треба зробити. Церкви Глобального Півдня посилають своїх членів як ефективних крос-культурних працівників. Чи означають всі ці події, що західні місіонери стають застарілими? Чи зростаюча присутність вірних віруючих, таких як наша подруга Сетія, означає, що ми можемо припинити відправляти місіонерів? Чи означає різка зміна християнської демографії, що історичні місіонерські потуги минулого (церкви в Північній Америці та Європі) стали Zunes та iPod'ами викупної історії?

Деякі вдумливі віруючі з добрими намірами дійшли висновку, що ми даремно витрачаємо час і гроші, інвестуючи в західних місіонерів, які швидко втрачають свою актуальність через глобалізацію церкви. Вони стверджують, що ми досягли такого успіху в навчанні інших частин світу, що вони більше не потребують нашої участі, окрім надсилання грошей. Ніхто не хоче бути Microsoft, який чіпляється за свій Zune,

в той час як Apple змінює світ. Для мене всі ці добрі новини про церкву на Глобальному Півдні мають протилежний ефект. Я хочу мобілізувати ще більше працівників для збору врожаю, що дозріває. І я хочу бачити їх звідусіль.

Ми не дарма називаємо Велике Доручення «Дорученням». Це авторитетний наказ – заклик до дії. Так само, як Бог послав Свого Сина, Ісус посилає нас. Євангеліє від Івана використовує два різних слова для опису місії Ісуса. Apostello підкреслює роль того, хто посланий на місію з беззаперечним авторитетом. Remro має більше відношення до акту послання. Ісус поєднує ці два слова, щоб підкреслити це в Івана 20:21, УТТ: «Як послав Мене [apostello], Отець, – так і Я посилаю [remro] вас».

Між воскресінням і вознесінням Ісус залишив учням одне головне послання: у них є місія – навчати учнів по всьому світу, і незабаром буде посланий Святий Дух, який наділить їх силою для виконання цього завдання. Усі п'ять окремих розмов, в яких Ісус дав Своїм учням накази щодо виконання Великого Доручення, включали заклик до руху та глобальної дії. Граматично «навчіть» є основним дієсловом у Матвія 28:19, але це не означає, що «йти» є обов'язковою чи обговорюваною частиною цього процесу.

Протягом століть молитва «Отче наш» читається в церквах: «Отче наш, що еси на небесах...». Інша молитва, якою Ісус навчив молитися Своїх учнів, повторюється набагато рідше: «Тож благайте Господаря жнив, щоби послав робітників

на Свої жнива». (Мт. 9:38, УТТ, виділено нами. – Авт.). Слово «послав» тут – *ekballo*, що означає «силою виштовхнути», «кинути» або «змусити». Це той самий термін, що використовується для вигнання демона. Господь жнив буквально змушує Свою робочу силу вийти на поле жнив. Існує величезне відчуття терміновості.

Чи пропоную я, щоб кожен християнин фізично переїхав в іншу країну? Звичайно, ні. Хіба я кажу, що йти і наvertати учнів не включає в себе використання засобів масової інформації, ревну молитву, виховання наших сімей, сприяння освяченню віруючих, де б вони не були, і примноження церков у наших власних районах міст? Зовсім ні. Ми повинні робити все це. Я хочу сказати, що будь-яка парадигма служіння, яка не включає екіпірування та відправлення кваліфікованих працівників у найменш досяжні культури світу, є неповноцінною. Поїздка не є обов'язковою, навіть для західних людей. Давайте розглянемо деякі контраргументи на питання, які ми поставили в останньому розділі цієї глави. Припинення участі «плоті і крові» у Великому Дорученні може виявитися не такою вже й чудовою ідеєю.

1. Церква на Глобальному Півдні зростає і вони хочуть співпрацювати з нами, а не змінювати нас.

Під час моїх подорожей я іноді маю можливість запитати лідерів місцевих церков: «Ви все ще хочете місіонерів із Заходу?». Вони майже

завжди відповідають: «Так» – із застереженнями. «Ми хочемо, щоб ви прислали нам «правильних» людей, зі смиреним духом, які готові служити разом з нами і бути прикладом хриstopодібності».

«Є багато-багато місць, які потребують християнських місіонерів з будь-якої країни. Я не розумію, чому американців слід виключити, якщо вони відгукнуться на заклик».

~ Церковний лідер ~

Як і в будь-якій масштабній і складній справі, всі роблять помилки, і в кожного є свої неприємні історії. Церкви по всьому світу іноді втомлюються від західних робітників, які не витримують або тих, хто приїжджає з грандіозними, але недовговічними планами та стратегіями. Тим не менш, я стикався з прагненням країн Глобального Півдня, щоб саме такі люди приносили саме ту допомогу, яка їм потрібна. Чи не варто нам відгукнутися?

Бог поклав на Західну Церкву дивовижну відповідальність за управління, благословивши нас величезними фінансовими ресурсами. Наша історія – місіонерство, місіологічне навчання, організаційний розвиток, стратегічне мислення, дисципліновані моделі пожертвувань та творчі підходи до мобілізації – це золота жила інформації та досвіду для глобальної церкви. Нерідко делегації студентів, семінаристів та церковних лідерів з усього світу відвідують наш офіс «Піонерів» в Орландо в пошуках інформації, яка збагатить їхні власні місіонерські зусилля. Вони хочуть служити разом з нами, а не замінити нас. І це включає в себе партнерство із західними

працівниками, які виїжджають, так само, як вони самі відправляють все більше і більше своїх членів. Зараз не час зупинятися.

2. Технології забезпечують ширший доступ до Євангелія, але потреби все ще залишаються величезними.

Іноді важко тримати баланс між хорошими та поганими новинами. Ми любимо зосереджуватися на одній або на іншій. Масштаб Великого Доручення настільки великий, що до нього застосовані обидві реальності: робиться величезний прогрес, і ми все ще далекі від завершення. Одного разу вночі, летячи з Південно-Східної Азії до Європи, я кілька годин дивився вниз на мерехтливі вогні індійських міст, які уособлювали населення, що незабаром перевершить населення Китаю. З майже 1,4 мільярда дорогоцінних людей, чиї вогні я бачив тієї ночі, сотні мільйонів все ще не мають жодного уявлення про Євангеліє, якщо взагалі мають його. Я вважаю, що потреба в благовісті є дуже великою. Коли я подорожую Європою і Латинською Америкою, це відчуття величезної потреби і виклику залишається незмінним. Жнива вже дозріли, а робітників так мало. Так бачив світ Ісус, і так бачимо ми сьогодні. Величезна кількість людей все ще ніколи не чули звістки про спасіння. Сотні мільйонів людей живуть у місцях, де немає церкви. Вони, ймовірно, не знають жодного християнина і не змогли б знайти Біблію своєю мовою, якби захотіли. І навіть якщо поблизу є церква, вони

все одно не завжди мають доступ до Євангелія. Наприклад, наявність церкви в місті не означає, що кожен народ, який живе в цьому місті, тепер може почути проповідь Євангелія. Культурні та мовні бар'єри не пов'язані з географією. Подекуди віруючі з досягнутих народів моляться в церквах, розташованих лише в кількох кварталах від громад незалучених народів. Народ зазвичай визначають як незалучений, якщо в ньому не ведеться активна робота із заснування церкви.

Віруючі можуть жити поруч, але розмовляти мовою, яку не розуміють їхні сусіди. Вони можуть використовувати релігійні форми, які є прийнятними у їхній культурі, але незрозумілими чи образливими для інших.

Думка про те, що в наступному десятилітті всесвітня церква працюватиме разом, щоб залучити до Євангелії всі недосягнуті народи у світі, є захоплюючою. Але залучення кожного народу

«Деякі члени церкви переключили свої місії на «місцевих віруючих», тому що вважають, що це більш ефективно. Коли ми пояснюємо, що в багатьох місцях немає місцевих віруючих, для них це стає несподіванкою».

~ МІСІОНЕР ~

ще не є виконанням Великого Доручення. Це, якщо скористатися мудрістю Вінстона Черчилля, лише «кінець початку».¹⁷ Велике Доручення полягає в тому, щоб зробити учнями кожен народ, охрестити їх і навчити їх слухатися всього, що заповідав Ісус. Це, ймовірно, займе у нас досить багато часу.

Ви можете запитати: *«Хіба церкви, які заснували місіонери, не можуть завершити розпочату справу?»*. І відповідь така: так, іноді вони можуть. Церковні рухи продовжуються в багатьох культурах, спираючись на початковий фундамент та імпульс місіонерської роботи першопрохідців. У певний момент іноземні місіонери можуть бути непотрібними або навіть шкідливими для розвитку помісної церкви. Однак рухи рідко перетинають мовні та культурні кордони без цілеспрямованих місіонерських зусиль.

Природне примноження церкви, як правило, відбувається всередині народів. Перетин політичних, культурних і мовних кордонів вимагає особливої уваги та навичок. В результаті, хоча «церква більша, ніж ви думаєте» (запозичуючи стару книжкову назву), тисячі народів все ще не мають або ж майже не мають нікого, хто міг би їх навчати у культурно релевантний спосіб. Все ще потрібні десятки тисяч місіонерів, щоб прискорювати цей крос-культурний процес. Я вважаю, що деякі з цих місіонерів можуть і повинні приїхати із Заходу.

«Поштовх до служіння на місцевому рівні потрібний і чудовий, але іноді місцевим жителям важко, якщо не важче, служити там, де західним людям легше, через забобони, расизм та історичні упередження».

~ МІСІОНЕР ~

3. Церкви Глобального Півдня вловлюють місіонерське бачення, але це не означає, що ми повинні відмовлятися від свого.

Подумайте на мить, як би ви почувалися, якби Бог повідомив вам, що Він більше не хоче, щоб ваша церква посилала місіонерів в інші країни. Як би ви почувалися, якби вас виключили з найбільшої місії спасіння в історії Всесвіту? Чи було б це полегшенням? Ця думка повинна наповнити нас смутком, а можливо, навіть праведною заздрістю.

Наше покликання – це не важка праця. Це не рутинна робота, з якою треба покінчити, щоб зайнятися чимось цікавішим і приємнішим. Навчання народів – це Божий план для цього віку, природний наслідок перемоги Христа на хресті. Це найбільше, найсміливіше і найбільш прославляюче завдання всіх часів і народів, в якому «багатогранна Божя премудрість» «могла вийти правителям і владам на небесах» (Еф. 3:10, УТТ). Це наскрізна сюжетна лінія Біблії і наше завдання на той короткий час, який ми маємо на землі. Чому ж ми воліємо бути осторонь, поки інші продовжують? Це було б схоже на відмову від щедрого сімейного спадку тільки тому, що наші брати і сестри можуть отримати нашу частку майна. Це безглуздо.

4. Місіонери з Глобального Півдня ефективні в мініслужіннях, але це не означає, що західні місіонери неефективні.

Якщо замислитися, то передумовою ідеї про те, що місіонерів більше не потрібно посилати, є те, що місіонери досягли успіху. Вони самі себе забезпечили роботою! Церква Глобального Півдня, яку ми сьогодні бачимо, була побудована завдяки праці місіонерів, і багато з них були західними. Якщо зробити ще кілька кроків назад, то кожен християнин у світі є результатом успішних місіонерських зусиль на певному етапі свого шляху. Кожен з нас завдячує своїм духовним життям місіям. Візьмемо приклад Сетії, високоєфективної місіонерки в недосяжному регіоні її власної країни, про яку я згадував раніше. Як Сетія стала віруючою? Завдяки західним місіонерам, які переїхали до її міста багато років тому, вивчили її мову і пояснювали їй Євангеліє зрозумілою для неї мовою. Як вона може проводити євангелізаційні заняття з вивчення Біблії та показувати фільм про *Ісуса*? Зусиллями глобальних місій були підготовлені навчальні матеріали та перекладені Писання на мови народів, до яких вона звертається. Дедалі плідніша участь однієї частини Тіла Христового спирається на постійну відповідальність інших членів сім'ї, але не заперечує її. Якщо місіонери досягли успіху, і кожен з нас веде свій духовний родовід від них, то навіщо зупинятися на досягнутому, відправляючи їх? Як казав мій тесть, засновник піонерів: «Йди з тим, що тебе туди привело».

5. Місіонерів на Глобальний Південь відправляти дешевше, але ощадливість не є нашою першочерговою метою.

Без сумніву, досягнення світу з Євангелієм вимагає певних витрат, як фінансових, так і інших. Багато розмов про місії пов'язано з потребою у фінансуванні. Тоді може скластися враження, що основна потреба на місцях – це гроші, і тому ми повинні залучати найдешевших місіонерів. Мій досвід показує, що найбільша потреба на місцях – це християнські працівники з характером і твердістю, але я не буду заперечувати, що гроші є важливою частиною служіння. Тож скільки ми отримуємо за свої «бакси»? Звичайно, мало хто говорить про це так прямо (це звучить досить меркантильно), але саме ця думка приходиться в голову багатьом з нас, коли ми розглядаємо незліченні фінансові потреби навколо нас. Це питання повернення інвестицій. Ми хочемо зробити якомога більше з тими ресурсами, якими ми можемо пожертвувати.

Деякий час я був членом домашньої церкви, яка складалася з п'яти сімей. У нас не було ні церковної іпотеки, ні зарплати для персоналу, тому ми зосередили наші пожертви на покритті витрат на відправку сім'ї з трьома дітьми в Азію в якості місіонерів. Співвідношення між тими, хто відправив, і тими, хто поїхав, було дуже незвичним. Навіть середньостатистична північноамериканська церква могла б зробити більше, ніж вона робить. У 2019 році євангельські християни становили близько 25 відсотків дорослого

населення США, що відповідає приблизно вісімдесяти трьом мільйонам людей сьогодні.¹⁸ Якби кожні двісті американських християн працювали разом, щоб відправити одного додаткового місіонера, ми б отримали на 415 000 більше працівників для глобальних жнив.

Доктор Ральф Вінтер, який популяризував ідею недосягнутих народів в 1970-х роках і заснував Центр світової місії США (нині Frontier Ventures), виступав за «воєнний» спосіб життя, який не є тотожним «простому» способу життя. «Якщо людина сидить в окопі і їсть сухий пайок, вона не витрачає багато грошей, – пояснив д-р Вінтер, – але хлопець, який керує винищувачем, може витратити 40 000 доларів на місяць на технології». Іншими словами, під час війни не можна судити за однією моделлю способу життя. Важливо, щоб робота була виконана.¹⁹ Серйозне прагнення до будь-якої значної справи, включаючи Велике Доручення, буде коштувати дорого. Я не хочу захищати марнотратство, а радше хочу сказати, що витрати і ризики повинні бути зважені відносно важливості місії.

Хоча ми всі прагнемо до оптимального управління, я б застеріг від надмірного акценту на ефективності, який невиправдано витісняє інші цінності, такі як забезпечення залучення широкого спектру членів Тіла Христового.

Розмови про ефективність можуть бути зумовлені уявною обмеженістю ресурсів. Це необхідна дискусія, але давайте не забувати, що в кінцевому рахунку саме Бог постачає фінанси

і людські ресурси для виконання Великого Доручення. Ефективність – це один з багатьох факторів, які слід враховувати. Згідно зі звітом за 2022 рік, особистий дохід християн у всьому світі становить близько 53 трильйонів доларів, і 52 мільярди з них ми витратили на глобальні закордонні місії.²⁰ 52 мільярди доларів звучать як великі гроші, але це лише близько 0,1 відсотка нашого доходу. І пам'ятайте, що не вся ця сума пішла на служіння серед недосягнутих. Наше визначення «глобальних закордонних місій» може бути досить широким. Для порівняння, за оцінками Всесвітньої християнської бази даних, у 2022 році з християнських організацій було викрадено більше грошей (59 мільярдів доларів), ніж витрачено на глобальні місії (52 мільярди доларів).²¹ Церкві не вистачає місіонерів не тому, що ті, яких ми посилаємо, занадто дорогі. Нам не вистачає місіонерів, тому що ми не надали місіям належного пріоритету у прийнятті рішень та фінансуванні.

Підтримка працівників з Глобального Півдня в їхньому служінні в їхніх власних або сусідніх країнах може бути стратегічним і економічно ефективним способом просування роботи. Так само, як і відправлення західних людей служити зі смиренням у важливих крос-культурних ролях. Я хочу бачити більше і того, і іншого. Ми несемо відповідальність за ефективне управління нашими ресурсами. Ми також маємо прямиий наказ від Господа Ісуса виконати завдання, яке Він нам дав. Якщо ми перестанемо посилати своїх

людей з наших помісних церков, ми відірвемося від роботи, і я передбачаю, що протягом одного покоління ми перестанемо посилати і гроші.

6. Існують потреби на нашому подвір'ї, але ми повинні підтримувати зовнішнє бачення.

За поняттям мораторію на відправлення місіонерів стоїть ризиковане припущення. Ми припускаємо, що помісна церква може залишатися здоровою, не відправляючи посланців до інших спільнот і культур. Але що, якщо головним показником здорової церкви є її спрямованість назовні, яка найбільш чітко виражається, коли вона посилає своїх членів на міжкультурне служіння? Що, якщо відправлення місіонерів є не тільки показником, але й *головним чинником* здоров'я церкви? Зверніть увагу, що духовно живі частини деяких занепадаючих основних деномінацій знаходяться на Глобальному Півдні, де церкви з ентузіазмом приймають Велике Доручення. Однією з їхніх цілей є повторна євангелізація занепадаючих материнських церков, які їх породили. Ми повинні дбати про те, щоб не піддатися ілюзії самозбереження, яка насправді призупиняє і знесилоє наші церкви.

«Деякі церкви прямо заявляють, що вони покликані служити лише у своїй місцевості і не мають потреби брати участь у глобальних місіях. Їхні міркування: «Якщо потрібно досягти народів, Бог приведе цих людей у наш регіон, щоб ми могли досягти їх тут».

~ МІСІОНЕР ~

Завдяки апостолу Павлу та іншим апостольським засновникам церков першого століття рання церква процвітала і множилася в умовах сильного протистояння. З плином століть церква значною мірою втратила свій місіонерський імпульс. Фокус був звернений всередину, нехтуючи «крайніми частинами». З часом неєвангелізовані народи захопили Північну Африку та інші раніше християнізовані землі. Щоб переконатися в цьому, подорожуйте Туреччиною, країною з населенням у вісімдесят чотири мільйони людей, в якій на сьогоднішній день менше десяти тисяч відомих віруючих. Або відвідайте руїни Карфагену, батьківщини Тертуліана і місця, де вперше офіційно визнали канон Нового Заповіту. Пізніше він був захоплений вандалами, що не знали Євангелія, та Омейядами. Скрізь, де послух Великого Доручення слабшає, енергія церкви починає згасати. Привілейовані Євангелієм народи, які не зберігають послання, зрештою втраять його самі. Церкви, які втратили пристрасть до глобальних місій, мають принаймні одну спільну рису: вони перестали посилати свою плоть і кров. Одна справа – брати участь у місіях на відстані. Зовсім інша – бути «в окопах» разом з одновірцями в іншій культурі, страждаючи, мріючи та розробляючи стратегію для подолання труднощів та духовних атак. І це стосується не лише польової сторони наших місій, але й сторони, що посилає. Радикальний послух і участь у Великому Дорученні настільки ж зрозумілі, наскільки їх викладають.

Практично на кожного кандидата, який подає заявку на служіння в Піонери, значний вплив мали крос-культурні місіонери, яких вони знали особисто. Місії є благословенням не лише для спільноти, яка їх приймає, але й для церкви, яка їх посилає.

ПІДСУМОК

Чи застаріла роль західних місіонерів у Великому Дорученні? Обнадійливе зростання церкви на Глобальному Півдні, безсумнівно, змінює територію для місіонерства. Наша роль і внесок змінюються. Але робити висновок, що якийсь сегмент церкви більше не відіграє своєї безпосередньої ролі – це неправильне застосування чудової реальності. Наш Господь заповідав нам просити в Нього більше робітників для жнив, і Він відповідає на наші молитви, піднімаючи побожних і кваліфікованих посланців з усіх куточків землі. Виклик для Західної церкви полягає в тому, щоб подвоїти наші зусилля новими і творчими способами.

Не піддавайтеся на брехню про те, що західні люди більше не потрібні і не бажані. Це обман ворога, який намагається звести нанівець нашу місіонерську спадщину і позбавити нас життєдайної, збудовуючої віри участі в глобальних місіях. Західні віруючі не повинні занепадати, як Zune із застарілою операційною системою. Церква – це живий організм, що складається з сотень мільйонів живих людей, а не продуктова лінійка.

Ми можемо рости, адаптуватися, імпровізувати, вчитися та впроваджувати інновації разом. Велике Доручення призначене для всіх Божих людей по всьому світу. Ісус не казав нам зробити учнями достатню кількість людей, щоб вони могли без нас досягти решти світу. Ніхто з нас не завершить свою роботу, поки вона не буде виконана або поки Господь не покличе нас додому.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Чи здивувала вас статистика про зростання церкви на Глобальному Півдні?
2. Припустимо, хтось сказав вам, що ваша церква більше не може посилати місіонерів. Як би ви себе почували? Були б розчаровані чи відчували б полегшення?
3. Як ставитеся до ідеї, що ви особисто або місіонери, яких ви підтримуєте, будуть працювати в партнерстві і навіть під керівництвом віруючих з Глобального Півдня?

3

ВСЕ, ЩО МИ РОБИМО – ЦЕ МІСІЇ

*Якщо кожен християнин вже
вважається місіонером нікому не
потрібно вставати і йти кудись, щоб
проповідувати Євангеліє. Але якщо наша
єдина турбота – свідчити там, де ми є,
то як люди в неєвангелізованих регіонах
зможуть почути Євангеліє?*

– К. ГОРДОН ОЛСОН

Міф 3: Усяка добра справа, зроблена в ім'я Христа, особливо якщо вона передбачає якусь форму проповіді, є частиною місій. Кожен віруючий є місіонером у своєму середовищі.

Ми визначили тему Біблії – прославлення Богом Себе, благословляючи всі народи на землі через Ісуса Христа, нащадка Авраама. Писання пояснює, що Божий народ повинен виховати учнів серед усіх народів під Його владою і за допомогою Його Духа. Якщо Велике Доручення є універсальним мандатом, що це означає для окремих церков і християн? Чи все, що робить церква, є місіями? Чи кожен християнин є місіонером?

У Медані, найбільшому місті на острові Суматра, діти починають їздити на мотоциклах ще до того, як можуть торкатися землі і одночасно бачити через кермо. Кожен з цих мотоциклів називається «хонда». Багато з них справді є мотоциклами марки «Хонда», але значна частина – «Ямахи», «Сузукі» та «Кавасакі». Це призводить до розмов на кшталт таких, які звучать трохи дивно для західного вуха: «У вас є «хонда»?» «Так. Це Ямаха».

Підозрюю, що маркетологи ні «Хонди», ні «Ямахи» не дуже задоволені цим явищем. Ви можете подумати, що чим більше бренд відомий і використовується, тим краще, але це не завжди так. Зараз ми часто використовуємо такі назви як Клінекс, Джакузі та Фрізбі, які технічно позначають конкретні бренди для широкого позначення їхніх найпопулярніших продуктів. Таке узагальнення назв брендів є серйозною проблемою для компаній, чиї товари домінують на ринку. Якщо назва їхнього продукту входить у загальноживану лексику як товар, а не бренд, вони можуть юридично втратити свої права на торговельну марку. Це називається *дженерицидом*.¹

Слова «місії» та «місіонер» знаходяться під загрозою винищення. Коли мої батьки вперше вирушили на місію, місіонери були служителями Євангелія, які працювали довгостроково, на повну ставку, в різних культурах, як правило, за кордоном. За мого життя християни почали використовувати терміни «місії» та «місіонери» у менш специфічному значенні. Деякі християни

тепер визначають місії досить широко, включаючи в них практично будь-яку діяльність церкви, в тому числі служіння в місцевих громадах, служіння бідним і боротьбу з несправедливістю. У багатьох північноамериканських церквах на парковках висять знаки: «Ви в'їжджаєте на територію місії», маючи на увазі, що все, що відбувається за межами церковної власності, можна вважати місією. Мій колега розповів мені про місіонерський клас, в якому учитель представив список християнських видів діяльності і попросив учасників підняти руки, якщо вони вважають кожен з них місіями.

Перші приклади стосувалися міжкультурного служіння серед недосягнутих народів – підняли руки. Далі він перерахував служіння ближче до дому, тоді тільки деякі учні підняли руки. Останнім варіантом було: «Я ношу суп моєму сусідіві-християнину». Кілька учнів все ще піднімали руки, показуючи, що це теж місії. Вчитель імпровізував: «А якщо я сам проводжу богослужіння в своїй кімнаті?». Один з учнів відповів: «Це залежить від обставин. Можливо, ви читаете книгу Діян Апостолів». Ніхто не заперечує, що принести суп віруючому сусідові – це добре, але чи вписується це в рамки навчання етносу, народів

«Нас запросили виступити на місіонерському заході асоціації церков. Більшість часу було витрачено на розмови про допомогу при стихійних лихах у США. Ми відчували себе не в своїй тарілці, коли говорили про заснування церкви в недосяжній країні».

~ МІСІОНЕР ~

землі? Чи є участь в місіях дійсно такою простою, як читати книгу Діянь Апостолів? Визначення місій є складним, тому що мова не є статичною і вживання слів змінюється з часом. Деякі церкви зараз говорять про перебування *на місії* чи використовують термін «*місійність*», або вживають «*місія*», а не «*місії*». Чи словниковий запас має значення? Я думаю, що має. Якщо слово архаїчне і більше не передає свого значення, то його не варто зберігати суто заради традиції. Нові переклади Писання, наприклад, можуть допомогти прояснити первісне значення більш сучасною мовою.

За однією з легенд, перші іспанські дослідники, що прибули на узбережжя Центральної Америки, запитали місцевий народ майя: «Як називається це місце?». Тубільці відповіли: «*Юкатан! Юкатан!*». Тож іспанці вирішили назвати цю територію півостровом Юкатан. Лише набагато пізніше вони з'ясували, що те, що іноземці чули як *Юкатан*, насправді було місцевою фразою, яка означала: «Ми вас не розуміємо! Ви несете якусь нісенітницю!»² Але назва все одно прижилася.

Давайте не будемо вперто чіплятися за слова, які не передають важливих ідей, але й не будемо позбавляти важливі поняття чітких назв. Мене турбує не те, що ми можемо використовувати інші слова, ніж попередні покоління, говорячи про місії, а те, як розширення нашої місіонерської термінології впливає на наше розуміння Великого Доручення і на наше почуття відповідальності за

продуктивну участь у виконанні цього завдання. Питання полягає не в тому, чи можемо ми змінювати слова. Замість цього, ми повинні запитати себе, *чи розширення терміну «місії» до широкого спектру християнської діяльності веде до більшої участі у виконанні завдання нести Євангеліє кожному народові на землі?* Чи називаючи кожного християнина місіонером, ми мотивуємо себе до більш старанного виконання Великого Доручення? Чи це розмиває наш фокус і відволікає нас від основного завдання, яке дав нам Бог? У міру того, як мова розвивається, іноді варто боротися за збереження давнього поняття.

ЗАГАЛЬНІ РИСИ

Відповідаючи на запитання про те, що заважає північноамериканським церквам брати участь у місіях, 73 відсотки учасників мого опитування включили відповідь: «все – це місії» до трійки найпопулярніших. Кожен п'ятий респондент сказав, що всеохоплююче ставлення до місій є «майже універсальним», а ще дві третини сказали, що воно є «досить поширеним». Сорок три відсотки вважають, що це «дуже сильно» впливає на залучення віруючих до місій, а ще третина відповіли, що це має «деякий» вплив. В цілому, це сприйняття пов'язане з думкою, що «місії є важливими, але не першочерговими», отримавши найвищий показник поширеності і посівши друге місце за впливом на північноамериканську церкву. Я також помітив різницю між

групами респондентів. Співробітники місіонерських організацій та члени правління оцінили

«Новий пастор місій, яку вже давно підтримує церква, представив тему: «Ми всі місіонери, і ми всі в цьому разом!». Через півтора року вони більше не могли підтримувати свій місіонерський бюджет і були змушені скоротити більшість своїх зобов'язань».

~ МІСІОНЕР ~

тенденцію, яка більше привертає увагу місіонерів, які отримали підтримку нещодавно. Загалом, кожна група опитаних визначила такий погляд на місії і як загальний, і як такий, що викликає занепокоєння.

сприйняття того, що «все, що ми робимо є місіями» значно вище, ніж члени церкви або лідери. Місіонери, які працюють на місцях менше ніж шість років, також дали вищі оцінки впливу, ніж місіонери, які служать довше. Це свідчить про зростаючу

НАВИЩО НАМАГАТИСЯ ПЕРЕОСМИСЛИТИ МІСІЇ?

Прагнення розширити поняття місії, включивши в нього будь-яку форму доброї справи, мотивованої Євангелієм, загалом має добрі наміри. Ми хочемо зміцнити реальність того, що все, що ми говоримо, робимо і думаємо, повинно прославляти Бога. Як навчав нас Павло: «І все, що тільки робите, — словом або ділом, — усе *робіть* в Ім'я Господа Ісуса, дякуючи через Нього Богові Отцеві» (Кол. 3:17, УТТ). У своєму бажанні — гідно ставитися до повсякденної діяльності ми

використовуємо «духовний престиж» місій. Ще одна причина для розширення масштабів місій – мотивувати один одного ділитися Євангелієм при кожній нагоді.

Існують аспекти місіонерського завдання, які кожен з нас може виконувати практично в будь-яких умовах. Ми

можемо будувати стосунки з невірними, ділитися своєю вірою, наставляти і навчати тих, хто відгукується, і вітати їх у церковній сім'ї. Ми можемо мати намір приносити користь як місцевим, так і закор-

донним служінням, прирівнюючи ці можливості та обов'язки до місій. Третьою мотивацією може бути те, що ми хочемо, щоб кожен мав відчуття причетності до виконання Великого Доручення і захоплення цим завданням. Довгострокова, далека, крос-культурна частина Великого Доручення повинна відчуватися як така, що має відношення до всього Тіла Христового. Ми не хочемо, щоб віруючі відчували себе відірваними від нашого місіонерського служіння, тому ми підкреслюємо важливу роль кожного. Через деякий час «кожен відіграє важливу роль» може перетворитися на «кожен є місіонером», а потім на «все, що ми робимо, є місіями».

«Я думаю, що тут є небезпека з обох сторін. Якщо місія - це все, то відмінності місіонерської діяльності можуть бути втрачені. Якщо місії не інтегровані у філософію служіння церкви, то ми також не зможемо досягти мети».

~ ЦЕРКОВНИЙ ЛІДЕР ~

Інклюзивний підхід до місії може запобігти занадто вузькому уявленню людей про місії. Зрештою, найвіддаленіші, найважчі, найстрашніші місця у світі – не єдині, що мають значення. Все більше і більше членів недосягнутих народів в наших власних громадах тут, на Заході. Не так давно я завів розмову з дівчиною, яка стригла мене в місцевій перукарні. Її звали Галя, і, на мій подив, вона виявилася татаркою з Казані (Росія). Татари є найбільшим недосягнутим народом населення Росії, який налічує близько шести мільйонів людей.

Зустріч з Галею в моєму власному районі нагадала мені, який це привілей – жити в цю історичну епоху. Ніколи ще не було так легко зустрітися і поділитися Євангелієм з кимось із недосягнутих народів людей. Якщо це правда, що все, що ми робимо, може прославляти Бога і практично кожен християнин може взаємодіяти з кимось, хто недосягнутий, то що відрізняє місії від усіх інших видів служіння, що прославляє Бога?

ВІДМІННОСТІ ТА СПІЛЬНІ РИСИ

Я вірю, що служіння в нашому власному культурному контексті може бути цінним, не будучи місіями. Глобальне благословення через Євангеліє Христа є всеохоплюючою темою Біблії і основним завданням церкви, але крос-культурна першопрохідницька робота – це не єдине завдання церкви.

Зрештою, Велике Доручення – це не єдиний мандат у Писанні. Ісус також вказав на Велику Заповідь про любов до Бога і один до одного. Крос-культурне служіння не представляє всієї повноти того, як прославляється Бог. Підготовка нареченої Христа до дня свого весілля включає в себе багато заходів. Це нормально, якщо не все, що ми робимо, є місіями. Однак, це не нормально, якщо ми не створюємо місії.

Дотримання чіткого, конкретного визначення місій не виключає людей від участі в повній картині того, що Бог приготував саме для них. Визначення місій розуміють як відправлення працівників для проповіді Євангелія і виховання учнів у міжкультурному середовищі в місцях, де дуже мало церков. Церква ж надає безмежний простір для залучення всього Тіла Христового, дає можливість для великої творчості та бачення того, як ми залучаємось як особистості. Оскільки завдання Великого Доручення величезне і складне, ми можемо відігравати дуже різні ролі. Нам потрібно досягти тисячі народів. Можливості того, як Бог

«Ті, що не задіяні в місіях для недосягнутих, ймовірно, не живуть як місіонери там, де вони знаходяться, незалежно від того, у що вони вірять з богословської точки зору про місії».

~ МІСІОНЕР ~

«Усяке добре діло, зроблене з поклонінням приносить славу Богу і благословення тим, хто нас оточує, але не всяка добра праця приносить спасительне благословення, як вірять народи».

~ МІСІОНЕР ~

може використати нас для цього, безмежні. Однією з таких можливостей є те, що ми самі можемо стати місіонерами, йдучи до сьогоднішньої «Ніневії», як сучасні Йони (сподіваємось, трохи більш охоче). Але є багато інших способів долучитися. Глобальне завдання належить кожному. Небезпека полягає в тому, що в наших добрих намірах залучити і мотивувати кожного жити для Христа, ми можемо випустити з уваги загальну мету глобального поклоніння. Божа мета для Його Церкви полягає в тому, щоб ми прославляли Його, стаючи більш схожими на Христа, роблячи слухняними учнями кожен народ на землі.

Яким би широким не був перелік видів діяльності, які ми включаємо в поняття місії, кожна з них повинна бути пов'язана з цією кінцевою метою. Інакше ми можемо виявити, що розбігаємся в різні боки, метафорично покладаючись на моркву та ігноруючи наш радар.

ГЕНЕРУВАННЯ МІСІЙ

Євангелізація – це ділитися Євангелієм з людьми, які нас оточують. Учнівство – це приведення нових віруючих до зрілості. Місії – це цілеспрямований процес подолання культурних, мовних і (часто) географічних бар'єрів для здійснення цієї діяльності. Я вірю, що наш Бог гідний того, щоб Йому поклонялися всіма мовами світу, і щоб Йому поклонялися відкуплені з кожної етнічної групи, яку Він створив. Церква

несе відповідальність за виконання цієї місії з пристрасстю, молитвою, наполегливістю та вірою.

Проблема з переосмисленням місій у більш широкому сенсі полягає в тому, що це розмиває наш фокус на важливому вимірі того, що Христос заповідав нам робити. Ми можемо говорити лише про поняття, для яких у нас є словниковий запас. Мова племені джунглів, в якому я виріс – саві, має менше трьох тисяч кореневих слів. Для порівняння, середньостатистична доросла людина знає п'ятнадцять-двадцять тисяч кореневих слів у своїй рідній мові.³

Народ саві має багато слів, пов'язаних зі збиранням саго (крупа з крохмалю, отримана із стовбура пальми), а також розпалювання та підтримання вогню, тому що ця діяльність історично була дуже важлива для їхнього виживання. У них мало (якщо взагалі є) слів, пов'язаних з геополітикою, аеродинамікою, нерухомістю чи управлінням грошима, а тим більше з квантовою теорією. На мові саві будь-яка кількість, більша за три, – це просто «багато». У минулі століття їм не потрібно було рахувати до «сімдесяти шести» або описувати швидкість обертання планети. Кожен народ говорить конкретно про теми, які є важливими для них, і лише в загальних рисах щодо інших тем.

**«Це одна з тих сфер,
де щось хороше (свідчення,
служіння іншим, і т.д.)
заважає по-справжньому
слідувати повною мірою
Великому Дорученню».**

~ МІСІОНЕР ~

Якщо для нас важливі місії, нам потрібна відповідна лексика, щоб говорити про неї. Божа мета для Його Церкви полягає не лише в тому, щоб відкупити багатьох людей, але й як апостол Іван міг розпізнати здалеку, кожную етнолінгвістичну групу на землі (Об. 7:9). Ісус дав нам конкретне завдання навчати світ, а не просто загальні вказівки бути хорошими людьми. Будь-яке завдання легше виконати, якщо ми знаємо, що ми намагаємося зробити і маємо слова, щоб описати це.

Як глобальна церква, ми не зможемо навчити всі народи, задовольняючись служінням лише нашим сусідам. Згідно з одними нещодавніми підрахунками, понад 80 відсотків невіруючих, які живуть сьогодні, не знають особисто послідовників Христа.⁴

Наші сьогоднішні громади складають лише частину світу, на який ми покликані впливати.

«Якщо наше визначення настільки широке, що випікання печива для дітей по сусідству вважається місіями, тоді участь у міжкультурних місіях природно, зменшиться».

~ ЦЕРКОВНИЙ ЛІДЕР ~

Це означає, що сотні мільйонів людей все ще майже не мають доступу до Євангелія зрозумілою для них мовою і в зрозумілому для них культурному середовищі. Це і є та «важка праця» перед жнивими,

про яку говорив Ісус зі Своїми учнями після того, як об'явився самарянці біля криниці (Ів. 4:38). Багато людей все ще живуть там, де немає церков і розмовляють мовами, на які не було

перекладено жодного Писання. Ми не зможемо досягти цих народів через кількісне зростання. Без стратегічного фокусу на світових місіях ми можемо продовжувати виховувати більше учнів, але навряд чи вони будуть з кожного народу, племені та мови.

ПИТАННЯ ЛЕКСИКИ

У 1907 році американська компанія Thermos Bottle Company розпочала маркетингову кампанію з популяризації своїх пляшок з вакуумною ізоляцією. Це було настільки вражаюче, що слово «термос» стало загальноживаним. Проблема полягала в тому, що на початку 1920-х років конкуренти також використовували термін «термос» для опису своїх вакуумних пляшок. Так почалася битва за торгову марку, яка включала численні судові позови, зміну назви компанії на American Thermos Products Company, а також запуск наметів і печей під брендом Thermos у спробі довести, що «термос» не є загальним словом для вакуумних пляшок.⁵

Але було вже надто пізно. У 1963 році суд постановив, що цей термін «увійшов у суспільне надбання громадськості».⁶

Термос – не єдиний корпоративний бренд, який став жертвою власного успіху. «Ескалатор»,

«Якщо кожен буде місіонером там, де він є, тоді нікому не потрібно нікуди їхати. Кожен просто «цвістиме там, де його посадили», в той час як півсвіту залишається духовною пустелею».

~ МІСІОНЕР ~

«пральня» і «блискавка» – всі ці назви колись були торговими марками.⁷

Вірите чи ні, але компанія під назвою Sealed Air Corporation досі володіє правами на «Bubble Wrap», Wham-O Inc. володіє «Hula Hoop», а Sony тримається за «Memory Stick».⁸

Компанія Velcro навіть випустила музичний кліп, у якому закликала нас називати загальні версії їхнього продукту «липучками»⁹, але я сумніваюся, що це приживеться.

Член правління «Піонерів» якось застеріг мене: «Я не думаю, що ти зможеш повернути слово «місії»». Навіть якщо він має рацію, а він може бути правий, нам все одно потрібно говорити чітко і ясно про богословські та міжкультурні виміри нашого покликання.

Це означає використовувати відповідну термінологію, щоб уникнути плутанини. Ми постійно робимо подібні корективи в інших сферах діяльності.

Місіонерський жаргон часто неправильно інтерпретується в країнах і культурах за межами Заходу. Такі описові вирази, як «посланець» і «посол Євангелія» є корисними альтернативами «місіонер» в деяких контекстах. Яку б термінологію ми не використовували, нам потрібно остерігатися нинішньої тенденції розширювати традиційний словник місій до невпізнання. Якщо всі види церковних служінь є місіями, і кожен є місіонером, ми намагаємось підібрати слова, щоб ідентифікувати людей, які вкладають своє життя в довготривалі місії, щоб подолати лінгвістичні

та культурні кордони та благовістити народам, які ще не мають євангельського свідчення. Церква потребує таких людей, і ми повинні якось їх називати. Якщо ми плутаємо чи узагальнюємо наш словник, ми втрачаємо здатність говорити з точністю.

Визначення місій, особливо як крос-культурне учнівство серед недосягнутих, не зводить інші служіння до статусу другого сорту. Навпаки, це дозволяє нам чітко говорити про нашу відповідальність нести Євангеліє кожному народу на землі. Залишаючи термін «місіонер» для людей зі спеціальною підготовкою та досвідом в крос-культурному служінні, не робить всіх інших християнами другого сорту. Це допомагає нам знати, кого відправляти на служіння в ситуаціях, які вимагають спеціальних навичок.

Велике Доручення – це важке завдання, яке ми не маємо права переосмислювати. Як каже Крістофер Літл, «не особисті прагнення слуг Божих визначають місію церкви, а скоріше вічні потреби загублених».¹⁰ Завершення завдання донести Євангеліє через культурні кордони до недосягнутих народів світу вимагає від нас значної сили волі та ресурсів протягом тривалого періоду часу. Називаючи кожне служіння місіями, ми можемо ненавмисно поставити під

«Якщо до місій ставляться як до чергової програми, то члени церкви не вважатимуть це своєю прерогативою брати участь у місіях, якщо вони не відчують особливого поклику».

~ ЦЕРКОВНИЙ ЛІДЕР ~

загрозу нашу мету – досягти величезного розмаїття людей, яких Бог має намір спасти.

НЕ ПЕРЕСТАРАЙТЕСЯ

На початку 2021 року бельгійський фермер відсунув великий камінь зі шляху свого трактора, коли той орав поле. Виявилось, що цей камінь позначав кордон Бельгії з Францією, встановлений у 1820 році після поразки Наполеона під Ватерлоо. Фермер ненавмисно пересунув лінію кордону приблизно на два метри, зробивши Бельгію трохи більшою, а Францію трохи меншою. Французи, як не дивно, не були особливо задоволені.¹¹ Це один з прикладів того, як геополітичні кордони іноді мають дуже мале відношення до життя людей. Для фермера це був просто незручний камінь.

Хоча розширення нашого визначення місії може підірвати нашу зосередженість на нашому мандаті, ми також можемо припуститися протилежної помилки і визначити місії занадто вузько. Іноді ми ототожнюємо місії з перетином географічних або національних кордонів і думаємо про місіонера виключно як про людину, яка живе за кордоном. Хоча багато крос-культурного служіння також є міжнародним, етнолінгвістичний акцент Великого Доручення заважає нам визначати місії в таких суто геополітичних термінах. Народи відрізняються мовою, культурою та спадщиною.

Визначення місії на основі народів, а не географії, означає, що не всі, хто служить в іншій

країні, беруть участь у місіях, а деякі люди, які служать у міжкультурному служінні у своїх громадах, є місіонерами. Деякі християни переїжджають за кордон, щоб служити людям з їхньої рідної культури, які живуть за кордоном. Інші їдуть за кордон, щоб піклуватися про нужденних, не маючи жодного зв'язку з Євангелієм або впливу на розвиток церкви. Якщо таке служіння не сприяє міжкультурному учнівству чи примноженню церков, вони можуть бути похвальною діяльністю і частиною великої картини Царства, але вони виходять за межі біблійного розуміння місій. І навпаки, багато місіонерів працюють у своїх країнах, служачи іммігрантам, біженцям та іншим недосягнутим громадам, перетинаючи культури, навіть не перетинаючи кордонів. Справа не в тому, де ви живете, а в тому, чи ви особисто берете участь в навчанні одного або декількох недосягнутих народів, які Бог створив для Своєї слави.

ПІДСУМОК

З технічної точки зору, коли ви видаляєте документ на своєму комп'ютері, ви не видаляєте сам вміст. Ви видаляєте ім'я файлу та навігаційні маркери, які дозволяють комп'ютеру знайти цей вміст. Згодом певний файл може бути перезаписаний іншими даними, але тим часом він залишається на вашому жорсткому диску в безіменному забутті. Без імені та шляху доступу до файлу, з точки зору комп'ютера, він перестає існувати.¹²

Давайте не дозволимо, щоб глобальні місії зазнали такої ж долі. Мало хто з християн, незалежно від того, наскільки всеохоплюючим є їхнє визначення місій, заперечував би проти євангелізації світу. Ніхто не ставить собі за мету викреслити крос-культурні місії з порядку денного церкви. Але якщо ми узагальнимо її назву до невпізнання, ми можемо фактично стерти саму концепцію. Це було б величезною втратою як для недосягнутих, так і для церкви.

Наші глобальні місії – це привілей, а не тягар. Як Дж. Кемпбелл Уайт писав: «Ніщо не може повністю задовольнити життя Христа в Його послідовниках, окрім прийняття мети Христа щодо світу, який Він прийшов відкупити. Слава, задоволення і багатство – це лише лушпиння і попіл у порівнянні з безмежною і незмінною радістю праці з Богом для виконання Його вічних планів».¹³ Церква є найсильнішою і найкрасивішою, коли вона максимально зосереджена на виконанні мети, заради якої вона була створена. Ісус не тільки наказав Церкві навчати всі народи, але Він також створив Церкву спеціально для цього завдання. Божий народ ніколи не буде повністю задоволений, якщо ми не підніmemo свої очі на жнива, а потім не зайmemo своє місце поруч з нашими братами і сестрами, працюючи з радістю в ім'я ще не спасених.

Визначення місій відповідно до концепції Великого Доручення не обмежує нас лише одним типом служіння і не відкидає інші служіння на другий план.

Навпаки, це звільняє нас від необхідності застосовувати всі ресурси всієї глобальної церкви для виконання завдання, яке наш Господь призначив для нас. Невизначене завдання важко завершити. Якщо ви відчуваєте, що дрейфуйте в тумані невизначеності щодо свого призначення як християнина, не падайте духом. Увімкніть свій радар. Підніміть очі на врожай, огляньте ландшафт і запитайте свого Небесного Батька, щоб

«Таке сприйняття зменшує роль північноамериканського християнина, який повинен бути свідком у своїй місцевості. Бог має додатковий глобальний рівень служіння та свідчення для кожного члена Його глобальної сім'ї».

~ МІСІОНЕР ~

Він показав вам, як ви можете приєднатися до Нього, щоб приносити благословення народам. Він з радістю дає нам можливість побачити, як Його викупна сила діє у світі та в нас самих. Якщо ми розуміємо свою місію, то можемо краще узгодити наші пріоритети та діяльність з Божим планом. Разом ми можемо з нетерпінням чекати, коли перетнемо фінішну лінію і почуємо, як наш Господь скаже: «Молодці, добрі та вірні раби».

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Як вживаються слова «місії» і «місіонер»? Яким чином зміна значення цих термінів змінює наше розуміння завдання Великого Доручення? Чи можна сказати, що вони

зберігаються, переосмислюються, замінюються або розширюються?

2. Які альтернативні терміни, на вашу думку, могли б замінити «місії» та «місіонер»?
3. Чи приваблює вас концепція місій, яка охоплює всі види роботи для Царства Божого? Якщо так, то чому?
4. Чи замислювалися ви над важливістю подолання культурних і мовних кордонів як частини Великого Доручення? Чи відчували ви коли-небудь цікавість до цього?

4

МІСІЇ ЗМАГАЮТЬСЯ ЗІ ВСІМ ІНШИМ

Незалежно від конкретної роботи, яку Бог має для кожного з нас, єдина мета всіх нас – євангелізація всього світу.

– Дж. АЛЛЕН ФЛІС

Міф 4: Реалізація місій відбувається за рахунок інших важливих служінь. Глобальний фокус зменшує наш місцевий вплив.

Якщо головним завданням церкви в наш час є поклоніння і послух Христу через благовістя по всьому світу, і якщо місії визначаються як навмисні і постійні зусилля, спрямовані на подолання культурних і мовних бар'єрів для досягнення цієї мети, то як місії на практиці пов'язані з іншими видами діяльності і проявами служіння? Чи є крос-культурні місії єдиним служінням, яке має значення? Чи повинні ми надавати йому пріоритет за рахунок інших важливих речей? Наш час, гроші та енергія обмежені, як у окремих людей, так і в церковних громадах, і ми часто відчуваємо, що нас тягне в різні боки. Місцеві потреби і можливості рясніють, і вони можуть

здаватися більш нагальними і більш вирішуваними, ніж далекі глобальні проблеми.

Ми вже зазначали, що визначення місій саме як міжкультурного учнівства не повинно знецінювати інші ролі та служіння. Однак все ще може здаватися, що місії конкурують з іншими служіннями за ресурси. У нас не так багато вечорів на тиждень, щоб витратити їх на молитву за недосягнутих або на наставництво молоді з групи ризику. Чи повинні ми жертвувати на проект перекладу Біблії або на наш місцевий кризовий центр для вагітних? Маючи так багато потреб у наших громадах, як ми можемо збалансувати пріоритети? Ми не можемо підтримати кожну справу, тому ми розглядаємо наші можливості, молимося про мудрість, робимо свій вибір і довіряємо Богові подбати про все інше.

Вартість виконання місій – це не лише питання часу та ресурсів. По суті, це питання людей. Як зазначив Ісус, робітників мало (Лк. 10:2). Одна справа – закликати гіпотетичних місіонерів досягати загублених. Набагато важче висадити в аеропорту своїх онуків, які летять на інший кінець світу. Місіонерів, які вирушають виконувати завдання Великої місії «на край світу», дуже не вистачає сім'ям, друзям і церквам, які вони залишають. Ефективне міжкультурне учнівство вимагає побожних, зрілих віруючих, і не багато церков вважають, що у них є надлишок таких людей. Тож, чи варто нам здійснювати місії за рахунок наших помісних церков? Чи просить нас Бог, щоб ми віддавали перевагу

недосягнутим, а не своїм сім'ям? Ми повинні задовольняти фізичні потреби чи проповідувати істину?

БІНАРНА ПАСТКА

Коли ми перебуваємо у стресовому стані, ми схильні мислити бінарними категоріями. Ми можемо піти або залишитися. Віддавати чи рятувати. Зосередитися на локальному або вийти на глобальний рівень. Спрощення варіантів може допомогти нам впоратися зі складним світом, але воно також може відобразити те, що Стівен Кові називає

«Церкви, які ставлять на перше місце місцеву соціальну справедливість і милосердя, обурюються, коли на них дивляться зверхньо за ці пріоритети з боку більш місіонерських церков».

~ МІСІОНЕР ~

менталітетом дефіциту, і зробити нас сприйнятливими до екстремальних і непотрібних зрушень маятника.¹ Як зауважив Робертсон МакКвілкін щодо балансування біблійних істин: «Здається, легше йти до послідовної крайності, ніж залишатися в центрі біблійної рівноваги».² Простіше, але не краще. У багатьох сферах життя зрілість означає утримувати, здавалося б, конкуруючі істини у рівновазі. Ми часто думаємо про можливість служіння як типове перехрестя. Якщо одне світло зелене, то інше буде червоним. Якщо ми будемо рухатися вперед з одним варіантом або надаємо пріоритет одній групі людей, то повинні відкинути або поставити на паузу інші альтернативи. Ми не можемо зробити все, тому

ми повинні вибирати між нашими потребами і потребами недосягнутих, між служінням у домашній культурі і міжнародними місіями, між євангелізацією і місіями, між євангелізацією і задоволенням фізичних потреб. Але що, якщо ми приймемо ментальність достатку замість ментальності дефіциту? Що, якщо активна глобальна культура служіння насправді посилить наш вплив на місцях? Можливо, ми можемо думати про ці рішення як про перехрестя з чотиристороннім рухом, а не як про карусель. Американці зазвичай не люблять перехрестя з круговим рухом, хоча вони є одним з наших важливих внесків у світ транспорту. Першим кільцевим перехрестям, призначеним для моторизованого транспорту, було Коламбус-Кільце у Нью-Йорку, відкрите у 1905 році. Добре функціонуючі кільцеві розв'язки очевидно безпечніші, дешевші і більш ефективні, ніж перехрестя з чотиристороннім рухом. Вони не потребують електроенергії для роботи, не потребують особливого догляду, рух на них ніколи не припиняється, і на них неможливе лобове або Т-подібне зіткнення, оскільки автомобілі рухаються під кутом один до одного.³

Незважаючи на всі ці переваги, перехрестя з круговим рухом не прижилися в Америці. Автомобілі вилітали на перехрестя на небезпечних швидкостях, плуталися в потоці машин і врізалися одне в одного. У проміжках між аваріями перехрестя з круговим рухом забивалися автомобілями так, що ніхто не міг рухатися. До 1950-х

років більшість американців дійшли висновку, що перехрестя мають бути двосторонніми. Багато хто з нас досі так думає.⁴

Якщо ви рідкісний американець, який любить каруселі, ви маєте подякувати британцям. У 1966 році вони з'ясували, що це не так. Згідно з оригінальним дизайном транспортних кіл, автомобілі, що в'їжджали на них, мали перевагу в русі, тому водії в'їжджали на великій швидкості, не звертаючи уваги на транспортні засоби, що вже кружляли по колу. Потрапивши всередину, вони повинні були одночасно стежити за своїм виїздом і уникати водіїв, що в'їжджали. Якщо рух був інтенсивним, все коло заповнювалося автомобілями і завмирало. Британці зрозуміли, що їм потрібно реверсувати право проїзду, надаючи пріоритет автомобілям, які перебувають на перехресті. Автомобілі, що в'їжджали на перехрестя, повинні були зупинитися і переконатися, що для них є місце. Водії, які виїжджали з кільця, могли зосередитися на безпечному виїзді, а не на ухилянні від автомобілів, що в'їжджали на перехрестя. Після того, як було встановлено правильну пропускну спроможність, вона зросла на 10 відсотків, а аварійність зменшилася майже вдвічі. Американцям все ще потрібно було багато переконань. Ми не будували більше кільцевих розв'язок до 1990 року.⁵

Історія з транспортним колом є прикладом координації для загального блага. Водії всередині кола не важливіші за тих, хто за його межами, але має бути визначена пріоритетна послідовність,

щоб кожен міг потрапити туди, куди він їде. Виграють усі, навіть якщо автомобілі, що в'їжджають, можуть бути змушені на мить пригальмувати, щоб дотримати дистанцію. Різниця між ефективним водінням і тотальним затором полягає у застосуванні відповідних правил дорожнього руху.

Це не ідеальна метафора, але ми можемо застосувати деякі принципи до напруженості між глобальними місіями та іншими можливостями служіння в домашній культурі. Мета полягає в тому, щоб вся система працювала добре і щоб кожен отримував вигоду і загальна мета була досягнута. Оскільки Велике Доручення включає в себе, і навіть підкреслює, учнівство всіх народів, церква повинна гарантувати, що міжкультурний вимір служіння буде вшанований. Можливо, ми можемо уявити це як надання «права дороги» тим, хто має найменший доступ до Євангелія. Справа не в тому, що недосягнуті в далеких місцях важливіші за наших сусідів. Справа в тому, що донесення Євангелія до них вимагатиме від церкви набагато більше цілеспрямованих зусиль. Більшості з нас не потрібно кардинально змінювати своє життя, щоб ділитися Євангелієм з ближніми. Але значній кількості з нас доведеться перебудувати своє життя, щоб донести це послання до 3,5 мільярдів людей, які живуть сьогодні, але ще не мають доступу до Біблії, церкви чи послідовників Ісуса. Для більшості християн глобальним виміром найлегше знехтувати.

Коли справа доходить до рішень щодо служіння, ми повинні протистояти спрощеним, бінарним висновкам і зосередитися на плеканні здорової науки, щоб тримати загальну картину Великого Доручення в полі зору і активно його виконувати. Якщо ми приймаємо біблійне бачення досягнення кожного народу, тоді ми зможемо привести інші частини нашого життя у відповідність до цієї всеохоплюючої мети, включаючи служіння нашим сім'ям і громадам.

МІСІЯ ПРОТИ МОЇХ ПОТРЕБ І МОЄЇ СІМ'Ї

На жаль, багатьом послідовникам Ісуса бракує відчуття особистої місії.

Ми просто живемо день за днем, мчимо на повній швидкості по колу, дивуючись і дратуючись, коли зустрічаємо інших на своєму шляху. Нам може здаватися, що більша участь у глобальних місіях зашкодить нашому особистому та сімейному благополуччю. Якщо ви схожі на мене, ваша природна тенденція полягає в тому, що коли життя стає складнішим, ваш фокус зміщується всередину. Під час стресу ми втрачаємо периферійний зір. Якщо я не буду обережним, християнське життя може почати здаватися мені таким, що стосується мене, мого освячення, мого процвітання, моєї безпеки та духовного зростання моєї сім'ї. Наші особисті та сімейні потреби реальні і постійно змінюються. Ми повинні задовольняти їх. Проблема полягає в тому, що немає чіткої лінії

розмежування між відповідальним забезпеченням себе і людей, яких ми любимо, і гонитвою за більшими будинками, кращими відпустками і більшою фінансовою безпекою. Жодна з цих речей не обов'язково є неправильною, але вони можуть спонукати нас зосередитися на власному комфорті та безпеці, змушуючи нас втрачати з поля зору більші Божі цілі для нас і наших сімей. Спокуса матеріалізму може бути особливо очевидною в західній культурі, але я підозрюю, що це стосується людей майже скрізь. Як християни, ми всі повинні ретельно переглянути свій спосіб життя, пам'ятаючи про Велике Доручення. Без сумніву, наші особисті стосунки з Богом є головною ареною богопрославляючої, преображаючої діяльності. Проте особисте освячення та учнівство недосягнутих не повинні конкурувати за нашу увагу. Вони нероздільні, хоча право дороги має значення. Аврама було покликано із зони комфорту на шлях послуху. Коли він покинув Ур, він навіть не знав кінцевого пункту призначення (Євр. 11:8). Він навчився жити, керуючись вірою, коли Бог поступово відкривав Свій план благословення світу через Своїх нащадків. Те ж саме станеться і з нами, коли ми приєднаємося до глобальної місії Божого спасіння.

Якщо ви щиро бажаєте поглибити свої особисті стосунки з Богом, вам потрібно навчитися послуху. Ми зростаємо у вірі, впевненості та плідності, коли прагнемо зрозуміти серце Бога і приєднатися до Нього в Його місії у світі. Вибираючи уявну безпеку на узбіччі, ви не прискорите

свій духовний ріст. Прагнення до власного освячення без участі у Великому Дорученні – це все одно, що чекати на гру на піаніно, поки не вивчиш пісню. Це не спрацює. Ви вчитеся в міру того, як практикуєтесь.

А як щодо наших сімей? На випускному вечорі моєї доньки в християнській школі один випускник за іншим оголошував про свої плани щодо коледжу та кар'єри під захоплені оплески. Наскільки я пам'ятаю, жоден учень не говорив про вплив Євангелія або участь у служінні. Я за успішну кар'єру і добре оплачувану роботу, але як же вимір Царства Божого? Чи це просто припущення? Мені цікаво, як ми передаємо вічну систему цінностей наступному поколінню? Який більший подарунок ми можемо зробити дітям, яких любимо, ніж впевненість у тому, що їхнє життя є частиною великої, прославляючої Бога місії – благословення народів світу? На що ми можемо сподіватися більше, ніж на те, що вони присвятять своє життя служінню Великому Дорученню в тих способах, які Бог відкриє для них?

Просіть Бога зробити вас і вашу церкву провідниками Його благословення для народів. У нашій культурі, яка дедалі більше занурюється в себе і дбає про безпеку, участь у місіях часто здається або неактуальною, або ризикованою. І це, безумовно, ризиковано, принаймні так, як це бачить світ. Ворог не хоче, щоб ми були активними, заангажованими глобальними християнами. Він намагається відволікти, знеохотити

і залякати нас. Не піддаваймося на його трюки. Ми не повинні вибирати між турботою про себе і свої сім'ї та допомогою світові. Наші особисті потреби і великий Божий план не є бінарним вибором. Немає кращого способу зростати у вірі та любити свої сім'ї, ніж разом брати участь у навчанні народів.

МІСІЇ ПРОТИ ПОМІСНОЇ ЦЕРКВИ

У християнському коледжі, який я відвідував багато років тому, я відчував кипіння «священної війни». З одного боку були студенти, які готувалися до пасторського служіння, з Бібліями в руках, зі зростаючим рівнем володіння грецькою мовою, богослов'ям і церковним устроєм. Проти них стояли місіонери-початківці з нашими лінгвістичними, антропологічними та євангелізаційними знаннями. Яка сторона переможе? Ми жартували про це, але іноді напруга відчувалася по-справжньому.

Можна бути довічним членом церкви, який робить внесок у її розвиток, і при цьому брати

«Церкви в США все частіше відчувають, що перенаправляти ресурси з потреб місцевої громади на підтримку західних місіонерів - це майже поганий менеджмент».

~ МІСІОНЕР ~

участь у значущому місцевому служінні, ніколи не замислюючись над заповіддю Христа про те, щоб зробити учнями всі народи. Більшість церков мають більше бачення місцевого

служіння, ніж їхній персонал, бюджет та волонтери можуть здійснити. Може виникнути спокуса думати, що ми повинні спочатку вирішити місцеві потреби, перш ніж братися за решту світу. А 2018 рік показав, що менше половини християн, які ходять до церкви в Америці, знайомі з терміном «Велике Доручення»⁶.

З невеликою часткою творчості ми можемо раціоналізувати наш шлях від глобальної перспективи і повернутися до бінарного мислення. Наприклад, Ісус сказав, що Його учні будуть «свідками в Єрусалимі, по всій Юдеї та Самарії – і аж до краю землі!» (Дії 1:8, УТТ). Християни іноді інтерпретують це як послідовний процес: спочатку досягти свого найближчого кола впливу, потім продовжувати служіння у своїй Юдеї та Самарії (сусідніх громадах і культурах), а потім, якщо у вас ще є час і сили, йти аж до краю землі. Або ж, деякі люди читають це як список варіантів. Поки я займаюся «своєю справою», «моїм Єрусалимом», мені не потрібно турбуватися про решту світу. Денні Спіттерс вказує на недолік такого мислення: «Ісус не казав Своїм учням починати з дому і рухатися далі, коли вони це зроблять. Учні були галілеянами. Єрусалим не був їхнім домом; він був стратегічною відправною точкою відліку для народів».⁷

Я думаю, що одна з причин, чому Бог стратегічно розташував учнів в Єрусалимі було те, що Він ось-ось наповнить місто єврейськими паломниками з усього Середземномор'я. Тисячі людей були врятовані через служіння учнів у

день П'ятидесятниці і несли Євангеліє з собою, коли поверталися додому. Чи оцінюємо ми нашу церковну діяльність відповідно до того, наскільки вона стратегічно важлива для досягнення народів?

Коли ми плануємо нові місцеві служіння, чи думаємо ми про те, як максимізувати їхній світовий вплив? Один з дарів, який церква на Заході може дати світовій християнській спільноті – це наш організований спосіб планування та виконання проєктів, включаючи нашу відповідь на Божий заклик до Великого Доручення. У помісних церквах це часто приймало форму комітетів, бюджетів, заходів і протоколів. Ми створили системи постійних пожертвувань, які принесли велику користь справі. Однак однією з небезпек, може бути наша тенденція зводити глобальні місії до статусу «програми». Час від часу ми можемо відокремлювати місіонерську програму і сприймати її як таку, що належить лише певній групі активістів. Хоча програми і структури мають своє важливе місце, ми повинні продовжувати пояснювати і підкреслювати загальну картину, піднімати наші очі як на Боже Слово, так і на Божий світ. У нашій метафорі з каруселлю це означає, що ми повинні встановити право дороги для служіння недосягнутим, постійно запитуючи: «Яким чином ця конкретна діяльність сприяє навчанню всіх народів?» Мислення Великого Доручення – це набагато більше, ніж програма. Це культура, світогляд, який заряджає енергією і спрямовує все, що ми робимо.

Якщо ми підніmemo наші очі на всесвітнє завдання, яке Ісус дав нам, кожна сфера нашого життя стане більш яскравою, а не менш. Як Божа церква, ми можемо дати тим, кому пощастило менше, більше, ніж просто ресурси та час. Ми також маємо дане Богом бачення і відчуття мети, яких відчайдушно потребує світ навколо нас. Наставляючи молодь з груп ризику, служачи бездомним і підтримуючи самотніх матерів у наших громадах, ми можемо навчати тих, хто вірить, і заохочувати їх впливати на світ для Христа. Ми можемо розробляти наші дитячі програми таким чином, щоб навчати наших дітей думати про весь світ і, можливо, навіть надихати їх на служіння серед недосягнутих. Ми можемо найсильніше любити членів нашої церкви та наші громади, вказуючи їм на прагнення до всесвітньої слави Божої.

У своєму житті я переконався, що моє прагнення впливати на світ для Христа робить мене кращим чоловіком, батьком, другом, начальником, працівником і сусідом. Чим більше я прагну пізнавати Бога і брати участь у Його плані благословення народів, тим більше я відображаю Його Сина людям навколо мене, можливо, навіть не усвідомлюючи цього. Але якщо я зосереджуюсь лише на нагальних потребах, то навряд чи зможу стати благословенням для народів випадково, адже я використовую всі можливості сьогодення. Досягнення світу вимагає наполегливості. За моїми спостереженнями, те ж саме можна сказати і про церкви. Церкви, які зосереджені на місіях, є

центрифугами для Євангелія. Вони посилають людей і продовжують зростати, змінюючи світ навколо себе на славу Божу. Церкви, які мають бачення, що виходять за межі їхнього безпосереднього оточення, як правило, також мають активне місцеве служіння. Але не всі церкви, які зосереджуються на своїх власних громадах також мають глобальне бачення. Якщо іноді нам здається, що Бог просить нас пожертвувати здоров'ям і місцевим впливом наших церков заради людей, яких ми ніколи не зустрічали і чиїх імен не можемо вимовити, ми можемо втішитися прикладом церкви в Антіохії. Посеред плідного сезону місцевого служіння Святий Дух спонукав їх відпустити двох своїх найкращих лідерів, Варнаву і Павла, на служіння в далекі краї (Дії 13). Я сумніваюся, що Антіохійська церква закінчила євангелізацію і перетворення свого міста. Ще багато чого потрібно було зробити. Однак Бог мав для них більший план, ніж просто досягти їхньої власної громади. Віддавши двох своїх найдосвідченіших лідерів, Антіохійська церква вийшла на світову арену і змінила хід історії. Своєю жертовністю члени Антіохійської церкви відіграли життєво важливу роль у досягненні Євангелієм середземноморського світу. Який вражаючий привілей! Більшість християн, які живуть сьогодні, ймовірно, певною мірою зобов'язані своєю духовною спадщиною цьому акту послуху. Коли Варнава і Павло відпливли, з'явилися інші лідери, і церква продовжувала зростати.

Відповідати на Божий заклик завжди в наших інтересах, навіть якщо це не відразу відчувається. Одна з найпоширеніших біблійних метафор про церкву – це людське тіло. Кожна його частина відіграє унікальну і важливу роль. Коли страждає або відсутній один член церкви, це впливає на всю церкву. Занепалі церкви, які мало турбуються про глибше християнське життя або про те, щоб досягти своїх ближніх, нікому не допоможуть. З іншого боку, сильне служіння вдома, як всередині громади, так і в навколишньому суспільстві, може бути вразливим, якщо воно не пов'язане з довгостроковим глобальним впливом. Існує небезпека у відсутності міцного і взаємодоповнюючого бачення як для здорових місцевих церков, так і для стратегічного служіння народам. Обидва мають процвітати разом. Місії та інші аспекти церковного життя не повинні суперечити один одному. Без сумніву, багато хороших речей змагалися за увагу Павла, коли він утворював спільноту церков навколо східного Середземномор'я. Він написав більше десятка книг Нового Завіту, і всі вони були звернені до віруючих. Він відіграв величезну роль у закладенні богословських основ ранньої церкви. Він посвячував молодих людей, таких як Тимофій і Тит, посилаючи їх зміцнювати церкви, які він заснував. У Посланні до Галатів він описує свій заклик «аби тільки ми пам'ятали про вбогих» (Гал. 2:10, УТТ). Він організував великий фінансовий дар від язичників Македонії та Ахаї віруючим в Єрусалимі (Рим. 15:25). Павло зцілював

хворих, підбадьорював слабких і наставляв пасторів ранньої церкви.

Проте серед усього цього інтенсивного служіння віруючим, він ніколи не втрачав свого масштабного прагнення продовжувати прокла-дати нові шляхи в недосягнутому світі. Він писав церкві в Римі: «До того ж намагався благовістити не там, де вже було відоме Ім'я Христа, щоб не будувати на чужій основі» (Рим. 15:20, УТТ). Він навіть каже, що «Нині ж, не маючи більше місця в цих землях» (Рим. 15:23, УТТ). Це дивовижна заява, яка відображає серце першопрохідця. Розширення периметру впливу Євангелія було головним пріоритетом Павла, і він старанно служив церкві з цією метою. Зосередженість Павла на проповіді Євангелія не заважала йому піклуватися про потреби віруючих на батьківщині. Він не ставив місії вище за церкву. Навпаки, він жив і надихав церкву на місії. І хоча Павло, можливо, мав унікальне апостольське покликання, ми можемо багато чому навчитися з його комплексного підходу до служіння. Церква створена для впливу як на місцевому, так і на глобальному рівні. Чим чіткіше ми бачимо загальну картину (яка включає в себе право дороги для тих, хто зараз не має доступу до Євангелія), тим більше Тіло Христове принесе користі вдома, за кордоном і скрізь, де воно є. Якщо ми зосереджуємося на собі, на своїх ближніх, все починає заважати, і наше служіння може зрештою зупинитися. Ми можемо думати, що захищаємо себе, зосереджуючись лише на

наших місцевих громадах, але насправді ми ставимо під загрозу наші церкви, позбавляючи їх значущої участі в Божому глобальному плані відкуплення. Бог не хоче, щоб світові місії конкурували з іншими ініціативами в церкві. Він хоче, щоб місії допомагали надихати і мотивувати всі інші напрямки церковного життя, наповнюючи їх глобальною перспективою. Якщо ваша церква, здається, застрягла в глухому куті, не має ентузіазму і не зростає, подумайте, чи не обрали ви невірний шлях. Можливо, потрібно підняти очі трохи вище.

МІСІЇ ПРОТИ СОЦІАЛЬНОЇ СПРАВЕДЛИВОСТІ ТА РОЗВИТКУ

А як щодо напруги між задоволенням фізичних потреб загублених людей і євангелізацією? Між прагненням до справедливості та проповіддю Євангелія? Чи повинні ми зосереджуватися в першу чергу на фізичному (матеріальних потребах) чи духовному? Це питання не тільки для міжнародних місій, але й для Церкви, де б ми не були. Воно стосується питань справжнього милосердя, а також соціально-політичної ситуації в країні. Чи існує пекло? Чи справді люди потребують «спасіння»? Що означає «проповідувати» і «робити учнів»? Я часто чую вислів, який приписують Св. Франциску з Ассізі: «Проповідуйте Євангелію завжди. Коли потрібно, використовуйте слова»⁸.

**«Американська культура
присоромила церкву,
змусивши її займатися
місцевою соціальною
роботою замість
«проповідництва», яке
тепер має дуже негативну
асоціацію».**
~ МІСІОНЕР ~

Для мене використовувати слова – це найважче, тому ця порада звучить як довгоочікуване полегшення! Але чи відображає вона пріоритети Бога і Його вказівки Церкві? Ісус дав учням не тільки Велике Доручення, але й Велику Заповідь – «Любитимеш Господа, Бога свого» і «Любитимеш свого ближнього, як самого себе!» (Мр. 12:30-31, УГТ). Він не протиставляв їх один проти одного, і ми не повинні цього робити. Наш обов'язок полягає в тому, щоб демонструвати і передавати любов, а любов вимагає, щоб ми євангелізували світ. Божий погляд і пріоритет Євангелія чудово описав Робертсон МакКвілкін:

Якби всі люди на землі могли процвітати і отримати вищу освіту, панувала б повна зайнятість, припинилася б усяка несправедливість і війни, здоров'я стало б досконалим, але люди залишалися б відчуженими від Бога, то Його Батьківське серце все одно було б розбитим. Його першочерговим завданням для відчужених істот є примирення з Самим Собою... Якби утопія могла бути створена на час, але людські істоти були б втрачені назавжди, серце Отця не могло б бути задоволене.⁹

Проголошення Євангелія – це не єдиний спосіб виявляти любов, але це надзвичайно важливий спосіб. Узгоджуючи своє життя з Божими пріоритетами, ми можемо досягти більш відчутної допомоги, яку ми прагнемо принести у світ, що страждає. Суспільство змінюється, коли змінюються серця. Ісус без проблем проповідував Добру Новину про Царство Боже і водночас задовольняв фізичні потреби людей. Він запитував: «Яка користь людині, коли вона весь світ здобуде, а свою душу занапастить?» (Мт. 16:26, УТТ). Ісус служив цілій людині, не нехтуючи її найбільшою потребою. Наголос на євангельському посланні не означає, що нам байдуже до людських страждань. Джон Пайпер красномовно заявив про це на Лозаннській конференції в 2010 році: «Ми, християни, піклуємося про всі страждання, особливо про вічні страждання».¹⁰ Ми проповідуємо Євангеліє, тому що нам не байдуже, що люди живуть і вмирають без вічної надії. Якщо ви дійсно вірите в соціальні перетворення, ви повинні бути повністю віддані глобальним місіям.

Євангеліє завжди розвивалося в ногу з конкретними проявами Божої любові. Величезна кількість лікарень, навчальних закладів та соціальних проривів у всьому світі завдячує роботі місіонерів. Мої батьки-місіонери розробили алфавіт, навчили людей читати і забезпечили мир між ворогуючими селами в племінному контексті. Племена в тій місцевості, як правило, були невеликими, тому що багато людей

помирало від хвороб і воєн. Чоловік у віці сорока років вважався старим. Моя мати, мабуть, рятувала життя в середньому по одному на тиждень завдяки своєму медичному служінню. Протягом років моє власне служіння в команді в міському мусульманському середовищі включало в себе численні служіння розвитку та милосердя.

Коли ми йдемо у світ, Бог використовує нас, щоб звільнити, навчити, зцілити і збагатити багатьох, але наша найреволюційніша пропозиція – це Євангеліє. Ісус помер на хресті, щоб заплатити покарання за гріхи світу. Якщо це послання не буде чітко сформульоване, воно швидко буде загублене. МакКвілкін добре підсумовує: «Хоча існує багато способів виконати Велику Заповідь, її найчистіший прояв відбувається тоді, коли Божий народ переконує інших любити Бога... Дійсно, коли мова йде про загублених, найкращий спосіб виконати Велику Заповідь – це жити за Великим Дорученням».¹¹

Велике Доручення є кульмінацією всього, що зробив і чого навчав Ісус. Світ повинен знати, що Христос примири нас з нашим Творцем Своєю смертю і воскресінням (Кол. 1:21-23). Ця реальність логічно і безпосередньо веде до всесвітньої евангелізації. Ми хочемо, щоб усі люди, де б вони не були, мали можливість почути, повірити і жити згідно з цією істиною.

ПІДСУМОК

Замість того, щоб робити одну добру справу за рахунок усіх інших, прославлення Бога, будучи Його свідками у світі, має бути нашою загальною, об'єднуючою темою. Не всі ми будемо місіонерами, але всі ми можемо жити з місіонерським мисленням. Існує здорова і необхідна напруга між локальним і глобальним вимірами нашого покликання як Божого народу. Якщо ви відчуваєте цю напругу, то, ймовірно, ви на правильному шляху. Якщо ж ви не відчуваєте цієї напруги, подумайте, чи не втратили ви бачення своєї громади або цілих народів.

Ми не повинні жити з менталітетом дефіциту, обмежуючись подвійними опціями. Бог забезпечить ресурси для роботи, до якої Він нас покликав. Ми можемо прагнути до синергії між стратегіями служіння, а не розглядати їх як конкуруючі пріоритети. Служіння нашим ближнім і служіння недосягнутим є частиною Божого плану. Велике Доручення передбачає право на дорогу для недосягнутих, що водночас сприяє духовному благословенню для віруючих, наших сімей та наших церков.

Ми виконуємо завдання Великого Доручення, тому що Ісус заповідав це, і Він гідний поклоніння всіх народів і культур. Це означає, що

«Здається, існує сильний зсув у бік «Що я можу зробити, щоб допомогти практично?», а не в бік «Це Євангеліє. Покайтеся і вірте».

~ МІСІОНЕР ~

наші зусилля повинні поширюватися на недосягнутих, на людей, які мають найменший доступ до церков, віруючих та Євангелія. Наша найкраща можливість для особистого зростання та справжньої подорожі – це долучитися в цій глобальній роботі з довгостроковою перспективою, незважаючи на те, як би це не виглядало на практиці в наших індивідуальних обставинах. Хоча це може здаватися ризикованим або незручним, це зробить наші сім'ї та помісні церкви здоровішими, перетворюючи нас на прісноводні річки, а не застоїні ставки. Коли ми простягаємо руку допомоги до наших сусідів і навчаємо їх, вони можуть приєднатися до нас, простягаючи руку допомоги іншим, розширюючи нашу здатність впливати на решту світу.

Шлях до вирішення конфліктів, які ми відчуваємо між різними варіантами служіння, полягає в тому, щоб узгодити наші цінності з Божими. Розставити пріоритети завжди буде викликом, але Святий Дух дає мудрість, коли ми шукаємо Божу волю через Його Слово і молитву. Послідовний та інтегрований погляд на обов'язки церкви корисний для всіх учасників – окремих християн, помісних церков, глобальної церкви і для недосягнутих. Щоб зростати в духовній зрілості, нам потрібно виконувати глобальне завдання, яке дав нам Бог. Щоб зміцнити наші церкви, ми повинні бачити в них провідника благословення для народів. Якщо ми дійсно любимо людей і прагнемо справедливості, ми будемо пристрасно ділитися Євангелієм. Дух

суперництва чи зневаги є контрпродуктивним. Це все одно, що вірити в те, що морква дозволить вам бачити в темряві. Не піддавайтеся на цю хитрість. Увімкніть свій радар, відкрийте Писання і летіть з упевненістю, як на місцевому рівні, так і за його межами. Коли Господь повернеться або покличе нас додому, нехай Він знайде нас захопленими справами нашого Отця.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Яку напругу ви особисто відчуваєте, коли йдеться про глобальні місії?
2. Як глобальне мислення може принести користь вашій родині, місцевому служінню та громаді?
3. Як менталітет достатку може змінити те, як ви і ваша церква приймаєте рішення щодо служіння?

5

МІСІЇ ЗАРАЗ Є КОРОТКОСТРОКОВИМИ

*Короткострокові місії вимагають
довгострокових зобов'язань.*

– ДЕВІД ДЖОАННЕС

Міф 5: Церквам більше не потрібно посилати кар'єрних місіонерів. Замість цього вони можуть посилати своїх членів на короткий термін і все одно мати великий вплив.

Наприкінці 1980-х я втік з переповненого індонезійського міста, де я жив, щоб піднятися на вулкан на маленькому острові і відпочити в тиші сільського життя. Я майже нікого не бачив, поки не натрапив на місцевого жителя Басхара, який водяним буйволом орав біля стежки рисове поле. Ми розговорилися, і незабаром він почав розповідати мені історії про більш ніж сорок країн, які він відвідав. Так, цей сільський фермер бачив набагато більше світу, ніж я на той момент у своєму житті. Виявляється, молоді басхарські чоловіки традиційно проводять час у подорожах по світу, перш ніж осідають вдома і займаються сільським господарством. Цей чоловік проміняв рисові поля і водяних буйволів на роботу на вантажному судні і побував у Росії, Болгарії, Туреччині та

десятках інших місць, про які я міг тільки мріяти. Це було понад тридцять років тому, і світ став ще більш доступним. Зараз ми можемо подорожувати між майже будь-якими двома аеропортами на планеті менш ніж за сорок вісім годин. Хоча транспорт і сьогодні може бути складним, майже будь-яка подорож виглядає менш виснажливою, якщо порівнювати її з відповідним сухопутним чи морським маршрутом, з яким мандрівники стикалися сто років тому. Наприклад, у 1910 році квиток на пароплав другого класу між Нью-Йорком та Англією коштував близько п'ятдесяти доларів,¹ що приблизно дорівнює \$1,500 в умовах сучасної економіки.² Рекорд швидкості перетину Атлантики становив 4-5 дні.³ Сьогодні я можу прилетіти до Лондона після роботи в п'ятницю, оглянути визначні пам'ятки, заскочити на день до Парижа, сісти на нічний рейс додому і повернутися до офісу в понеділок вранці. Все це я можу зробити за менший час і за менші гроші, ніж дістатися до доків у Ліверпулі на паровому кораблі 1910 року.

Що наша нова мобільність означає для місій? Фізичне відвідування місць, де живуть недосягнуті народи, більше не вимагає довгострокових зусиль. У багатьох випадках навіть не потрібно їхати. Все частіше ми можемо відвідувати зустрічі, розвивати стосунки і робити внесок у проекти віртуально, а не особисто. З розвитком технологій можливості для християн бути інтенсивно залученими до місій протягом короткого періоду часу збільшуються.

На запитання про те, чи існує думка, що короткострокові місії можуть замінити довгострокові, майже половина респондентів відповіли, що вона «досить поширена» або «майже загальноприйнята». Більше половини сказали, що ця ідея «дещо» або «дуже сильно» впливає на північноамериканську церкву. Третина церковних лідерів і майже половина працівників на місцях включили «місії стали короткостроковими» до трійки головних причин, які заважають віруючим брати участь у місіях. Тож як короткострокові поїздки та віртуальні завдання вписуються у Велике Доручення? Чи все ще є стратегічно важливим відправляти кількох крос-культурних працівників на довгострокове служіння, коли ми можемо відправити їх набагато більше на коротші терміни?

За останні кілька десятиліть кількість короткострокових місій, безумовно, зростає. Дослідження Барна 2012 року показало, що 23 відсотки євангельських християн мали короткострокові місії.⁴ За словами доктора Роберта Вутнова, дослідника з Принстонського університету, американські церкви витрачають майже третину свого місійного бюджету на

«Щороку мене просять прийняти короткострокову команду старшокласників, навіть того року, коли місіонери в нашій країні були мішенню для терористів ІДІЛ. Місця, які приймають короткострокові команди, відтягують на себе більшу частину уваги місії і кошти з більш важкодоступних місць».

~ МІСІОНЕР ~

короткострокові поїздки.⁵ За деякими оцінками, північноамериканські церкви щороку витрачають близько чотирьох мільярдів доларів на короткострокові поїздки.⁶ Короткострокові місії – це не тільки для підлітків. Згідно одного

«В одній церкві мені сказали, що вони зосереджені на місцевому служінні і проводять короткострокові місії як спосіб навчити людей проводити служіння вдома».

~ МІСІОНЕР ~

дослідження, у 2014 році більше половини міжнародних волонтерів були одруженими дорослими людьми, більше половини мали вищу освіту, а більше третини жили в домо-

господарствах з річним доходом понад \$100 000.⁷ Не кожен короткостроковий досвід є однаковим. Стрімке зростання як короткострокових місій, так і соціальних мереж викликало певну реакцію проти «волонтерського туризму». Коли молоді люди вирушають у подорожі здебільшого для того, щоб розважитися і показати, що вони роблять щось хороше, а не зі щирого бажання служити або вчитися. Сподіваємось всі вдумливі християни можуть погодитися з тим, що такі поїздки, як правило, не приносять користі для глобальних місій. Наше головне занепокоєння в цій главі не в тому, чи є короткострокові місії хорошими чи поганими, тому що вони можуть бути і тим, і іншим. Наше питання полягає в тому, чи можуть короткострокові поїздки або віртуальний досвід, в кращому випадку, замінити довгострокову місіонерську роботу. Чи може західна церква мати такий же або більший вплив на

недосягнутих, інвестуючи як в короткострокові місії, так і підтримуючи довгострокових місіонерів? Чи все ще існує потреба в тому, щоб місіонери проводили роки, живучи серед недосягнутих? Чи тепер можна досягти за один раз того ж самого результату, відправляючи команди на кілька тижнів?

АРГУМЕНТАЦІЯ ДЛЯ ДОВГОСТРОКОВИХ МІСІЙ

Стаття з журналу *Desiring God* (Прагнучи до Бога) містить провокаційне твердження про короткострокове служіння: «Місії – це процес досягнення недосягнутих народів з Євангелієм, що вимагає інтенсивного вивчення мови, вивчення культури та побудови стосунків. Тому короткострокових місій не існує».⁸ Іншими словами, фраза «короткострокові місії» є безглуздом визначенням. Я великий прихильник короткострокових місій, але я згоден з тим, що в основі Великого Доручення є учнівство, а учнівство – це довгий процес. Ми можемо допомогти комусь почати або просунути у своєму ходінні з Господом за короткий проміжок часу. Але ми не можемо навчити людей всього, що заповідав нам Ісус, за кілька тижнів чи навіть місяців, особливо через перекладача, незалежно від того, наскільки ми не були б обдарованими чи вправними. Це означає, що ми повинні пов'язувати короткострокові місії (і всі інші стратегії служіння) з довгостроковою загальною картиною глобального

плану Божого викуплення. Основним принципом новозавітної моделі служіння є навчання через життєве учнівство. Ісус прожив зі своїми учнями три роки, навчаючи їх словом і прикладом, поки вони подорожували, відпочивали, їли і сперечалися. І це після того, як Він провів тридцять років, вивчаючи місцеву мову та культуру! Після вознесіння Ісуса апостоли з часом розійшлися по інших місцях. Більшість з них померли мученицькою смертю далеко від дому, намагаючись виконати Велике Доручення. Не існує більш глибокого виявлення Божої любові, ніж втілене служіння поруч з людьми, які потребують Господа. У більшості культур, а можливо, і у всіх культурах, ми помічаємо набагато більше в плані зміни життя і поведінки від того, що вони говорять.

Деякі аспекти любові та навчання можна передати лише прикладом з плином часу. Так само і культури в тілі Христовому можуть

«Важко правильно визначити потреби і розробити відповідні заходи без довгострокових відносин, пов'язаних з кар'єрними місіями. Короткострокові місії часто зводяться до того, щоб показати, що ти щось робиш, і зосереджуються на тому, хто їде, а не на тих, кому служать».

~ МІСІОНЕР ~

найкраще взаємодіяти одна з одною. А як щодо апостола Павла? Після того, як він був відправлений з церкви в Антіохії, найдовше, де він залишався в одному місці, окрім в'язниці – це два роки в Ефесі. Павло постійно перебував у русі. Чи був він постійним в'язнем? Ми

повинні пам'ятати, що Павло був римським громадянином і вільно володів мовами більшості людей, яким він служив. Він мав перевагу глибокого усвідомлення менталітету одержувачів Євангелія, чого зазвичай бракує сучасним короткотерміновим місіонерам.

Деякі аспекти подорожей Павла, безсумнівно, були крос-культурними (наприклад, у Лістрі та Дербії), але все це відбувалося в широкому римському контексті грецької мови. Він не служив ацтекам чи зулусам. Це дозволило йому мати великий вплив за короткий проміжок часу. Незважаючи на часто стислі часові рамки служіння Павла, ми бачимо докази його довгострокового мислення в інтенсивності, з якою він навчав і тренував. Його підхід до місій був щирим і на все життя. Навіть короткі перебування Павла на місіях були позначені його характерним служінням. У Солуні Павло та його співробітники дотримувались принципу «ніч і день ми працюємо, щоб не обтяжити когось із вас» (1 Сол. 2:9, УТТ). Віруючі мали можливість близько спостерігати за характеристиками Павла та його співробітників: «святі, праведні та непорочні» – і це зміцнювало їх протистояти переслідуванням (1 Сол. 2:10, 14-15, УТТ).

Іншим вираженням довготривалого мислення Павла є глибокі стосунки, які він будував. Він розвинув пасторські стосунки, які залишали його серце розбитим, коли його розлучали з церквами або коли вони заблукали (Дії 20:17, 36-38; 21:12-13; Гал. 4:19-20). Він повертався, щоб

зміцнити слабкі церкви, в яких бував, а між візитами писав листи і посилав представників.

Оскільки Павло завжди працював у команді, його співробітники змогли зробити багато чого з довготривалого учнівства (Аполлос, Прискила і Акилла, Тимофій, Тит і т.д.). Павло моделював довготривале служіння у великій зоні впливу, а не використовував модель розрізаних короткострокових поїздок. У певному сенсі він поєднував найкраще з обох місій, включаючи як короткострокову, так і довгострокову. Сьогодні в місцях, де церква вже пустила коріння, але ще недостатньо сильна, щоб наситити групу людей Євангелієм, місцеві віруючі все ще просять довгострокових місіонерів для підтримки, заохочення та навчання. Довгострокові місіонери також є благословенням для церков, які їх посилають. Вони є каналом, через який помісна церква може брати участь у великій Божій справі в усьому світі. Попереду ще багато першопрохідницької місіонерської роботи. Вона потребуватиме постійних інвестицій з боку глобального тіла Христового, щоб побачити, як решта недосягнутих народів збираються для поклоніння нашому Господу. Учнівство – це процес, а не подія.

АРГУМЕНТИ НА КОРИСТЬ СИНЕРГІЇ

Якщо суть місії полягає в учнівстві народів, а учнівство – це довготривалий процес, то місії завжди повинні керуватися довгостроковим мисленням. Однак це не означає, що

короткострокове служіння не має цінності. Ці два підходи не повинні конкурувати. Ми можемо фінансувати літні поїздки для студентів коледжів і фінансово підтримувати кар'єрних крос-культурних місіонерів.

А ще краще, ми можемо відправити цих студентів заохочувати місіонерів і вчитися у місіонерів, якими ми захоплюємося і підтримуємо, а також у їхніх партнерів. Короткостроковий досвід (особистий

«Раніше наша церква відправляла 1,800-2,000 людей на 70-80 поїздок на рік. Ми не відправили відповідну кількість довгострокових працівників. Масовий короткостроковий успіх може перешкодити довгостроковому залученню».

~ ЦЕРКОВНИЙ ЛІДЕР ~

чи віртуальний) не замінить довготривалого навчання, але вони можуть бути цінною частиною довгострокової стратегії місій. У «Піонерах» ми зосереджуємося на довгостроковому, крос-культурному служінні учнівства. Ми сприяємо короткостроковим поїздкам для багатьох студентів і молодих людей, тим самим виконуючи частину цієї всеосяжної мети. У нас також є програми, розроблені для дорослих професіоналів, які хочуть використати свої навички та досвід, щоб зробити свій внесок у глобальні місії за короткий проміжок часу, особисто чи віртуально. Ці програми працюють разом на підтримку наших зусиль у виконанні Великого Доручення. Вони не конкурують за ресурси та увагу. Роздумуючи над тим, як і навіщо впроваджувати короткострокове служіння в нашому особистому житті

і в наших церквах, ми повинні дати кожному з них належний пріоритет. Деякі церкви зробили короткострокові місії своєю основною стратегією, а довгострокових місіонерів відправляють тільки в разі крайньої необхідності. Я пропоную, щоб нашою основною стратегією було довгострокове служіння на місцях, посилене і підкріплене низкою додаткових підходів, таких як короткострокові поїздки, стратегічне фінансування партнерів і віртуальна участь.

Нам потрібна різноманітність у наших стратегіях, щоб досягти нашої єдиної, універсальної мети: зробити ревними учнями кожену групу людей на землі для слави Божої. Давайте розглянемо деякі з способів, як короткострокові місії можуть надихати і підтримувати довгострокове міжкультурне учнівство, і як ці два підходи можуть працювати в синергії, а не конкуренції.

Вплив на місцях. Ще на початку нашої роботи на місцях моя дружина розпочала бізнес з пошиття ковдр, щоб допомогти бідним людям у нашій міській громаді. Коли все більше і більше людей зверталися до неї з проханням про роботу, Арлін зрозуміла, що вона не справляється. Адже вона ніколи не робила ковдри сама! Ми оголосили про це, і незабаром зголосилася допомогти відзначена нагородами майстриня з пошиття ковдр (квілтерка) з Колорадо. Лінда власним коштом поїхала до Індонезії, щоб протягом двох тижнів навчати основну групу квілтерів. Після повернення Лінди додому, ці досвідчені квілтери продовжили навчати багатьох інших. Зрештою,

проект дав роботу чотирьом сотням людей, забезпечивши їх затребуваними на ринку навичками і стабільним доходом, одночасно прокладаючи шлях для поширення Євангелія. Завдяки її досвіду та служінню, короткострокові інвестиції в служіння продовжували приносити духовні плоди протягом десятиліть. У той же час, Арлін все ще була там, на місці, допомагаючи Лінді переконатися, що її інвестиції в служіння не були марними, а досвід витримав випробування часом у складних місцевих умовах. Ця захоплююча історія більш детально описана в книзі Арлін «*Нитки*».⁹

Візити прихильників і молитовних партнерів також можуть стати справжнім підбадьоренням для втомлених місіонерів. Павло відчув цю користь, коли церква у Филипах послала Епафродіта піклуватися про його потреби, поки він був ув'язнений у Римі. Короткострокові місії не були для Епафродіта екзотичною відпусткою. Він ризикував своїм життям, щоб підтримати служіння Павла (Фил. 2:25-30). Павло також відправив багатьох своїх товаришів по команді на короткі візити до нових церков або до тих, що перебувають у скруті. Тихик, наприклад, відніс листи Павла з закликами до церков в Ефесі та Колоссах (Еф. 6:21-22; Кол. 4:7-8). Це чудові приклади синергії між кар'єрним місіонером і віруючими, налаштованими на місії, які виконують конкретні короткострокові завдання служіння.

Вплив на учасників. Ще один спосіб, яким короткострокові поїздки сприяють глобальним місіям, – це їхній вплив на учасників подорожей. За словами Барни, «три чверті учасників подорожей повідомляють, що цей досвід певним чином змінив їхнє життя».¹⁰ Респонденти опитування, проведеного Барною, відзначають, що поїздки допомогли їм підвищити рівень обізнаності про проблеми інших людей, бідність і несправедливість та сприяли зростанню їхнього співчуття, віри, духовного розуміння і фінансової щедрості.

Добре спланований особистий досвід може бути одним з найкращих способів відчутти зв'язок з тим, що Бог робить серед недосягнутих. Важко піклуватися і молитися за людей, чиє життя ми не можемо собі уявити і чиї будинки ми не можемо знайти на карті. Читати статистику про недосягнутих – це не те ж саме, що проїжджати село за селом, де немає церкви, немає віруючих і немає доступу до Євангелія. Церковні лідери, члени церкви, і навіть підлітки можуть побачити, доторкнутися, відчутти і вдихнути Божу любов до недосягнутих і принести з собою оновлене бачення глобального служіння додому.

Одна короткострокова місіонерка більше п'яти років молилася за недосягнутий народ, перш ніж відвідала місіонерів, яких підтримувала її церква. «Я була рада зустріти людей, за яких молилася весь цей час», – пояснила вона. «Ти бачиш фотографії і чуєш історії, але зовсім інша справа, коли ти дійсно їдеш туди». Вона прокинулася від заклику до молитви, об'їхала

місто на мотоциклі, зробила покупки на відкритому ринку і відвідала місцеву сім'ю в їхньому будинку. «Я використовувала всі свої п'ять відчуттів, щоб бути в цьому досвіді», – зазначає вона. «Їдучи на мотоциклі, я простягала руки над землею і молилася за місто, і я відчувала, що мої молитви були частиною фундаменту церкви в цьому місці». Після повернення додому вона виявила, що її молитовне життя поглибилося, а пожертвування стали більш значущими.

Вплив церкви. Спостереження за тим, як люди живуть, працюють і страждають в інших частинах світу, дає нам ширший погляд як на масштабність завдання Великого Доручення, так і на прекрасне розмаїття всесвітньої церкви. Бог змінює людей через короткострокові місії, і Він змінює церкви через Своїх людей. Тому що віруючі, які вирушають у короткострокові місіонерські поїздки зазвичай повертаються додому переповнені ентузіазмом і розповідями. Цілі об'єднання можуть стати більш зацікавленими та поінформованими про роботу місій, які вони підтримують. Церкви можуть отримати натхнення молитися більш ревно, щедріше жертвувати і відправляти своїх членів на місії. Легше долучатися до місіонерської діяльності, коли ти пройшовся полями, де збирають врожай, а не тільки чув про них.

«Завжди корисно мати місцевих послів для глобального тіла».

~ МІСІОНЕР ~

Довгостроковий мобілізаційний вплив.

Короткострокові поїздки можуть бути потужним каталізатором для участі в місіях протягом усього життя, вивільняючи більше ресурсів у тілі Христовому для учнівства народів.

«Я вдячний за короткострокові місії, бо це може запалити серце для довгострокових місій».

~ ЦЕРКОВНИЙ ЛІДЕР ~

поїздка підкреслює потребу в міжкультурному учнівстві і служінні заснування церков, а також спонукає тих, хто перебуває в

короткостроковій поїздці, замислитися над їхнім довгостроковим впливом. Відвідувачі на місцях можуть побачити потреби і можливості, про які вони навіть не підозрювали. Багато місіонерів вказують на короткостроковий досвід як на впливовий фактор, що вплинув на їхнє рішення. «Бог готував мене до реальності!». У «Піонерах» близько 20 відсотків учасників нашої короткострокової програми Edge повертаються, щоб приєднатися до нас як довгострокові працівники. Це не враховуючи тих, хто приєднується до інших організацій. Шістдесят чотири відсотки людей, які спочатку подають заявки на середньострокові поїздки (від трьох місяців до одного року), продовжують працювати з нами довгостроково. Майже кожен, хто подає заявку на довгострокове служіння в Піонерському русі, вже побував у кількох короткострокових, в рамках своєї підготовки до служіння. Бог, очевидно, використовує короткострокові місії. Короткострокова поїздка також може допомогти

встановити реалістичні очікування щодо того, на що схоже польове життя, принаймні в конкретному місці. Один крос-культурний працівник описав, як двомісячна ознайомча поїздка допомогла сформувати його розуміння довгострокового служіння: «Я зрозумів, що фізичний дискомфорт не є славною жертвою, що особистий гріх не розсіюється раптово, коли бачить, що ти вийшов на місіонерське поле, і що місійне поле багато днів буває самотнім або буденним».

Лідерський вплив. Пастори і старійшини мають величезний вплив на порядок денний і культуру церков, якими вони керують. На жаль,

у деяких церквах окремі члени церкви виступають за участь у місіях за незначної підтримки з боку свого керівництва. А короткострокова поїздка може допомогти пасторам і старійшинам відволіктися від зайнятості та викликів місцевого служіння, щоб поглянути на глобальну Божу ниву. Майже всі місіонерські церкви благословенні

вищим керівництвом, які не тільки вірять у це бачення, але й регулярно висловлюють його з кафедри і активно працюють над тим, щоб

«Багато церков зосереджуються на короткостроковому благовісті, не докладаючи особливих зусиль, спрямованих на відправлення довгострокових працівників. Я думаю, що це відбувається часто через брак місіонерської культури серед церковних лідерів. Можливо, це можна вирішити, якщо б більше церковних лідерів відвідували місіонерські поля».

~ МІСІОНЕР ~

інтегрувати мислення Великого Доручення в життя і навчання громади. Коли церковні лідери здійснюють поїздки на місця і знайомляться з потребами та прикладами місцевої церкви, вони часто стають набагато активнішими. Особливо це стосується тих випадків, коли вони беруть участь у добре підібраних і продуманих поїздках на місця на регулярній основі, а не в одноразовому досвіді. Пропоную, щоб кожна рада старійшин включила в посадові обов'язки старшого пастора здійснювати міжнародну поїздку принаймні кожні два роки. Це стимулюватиме їхній місіонерський запал і бачення, а також нагадає їм стару істину: «Пам'ятайте, що ваша церква... не ваше поле. Поле – це світ. У вашій церкві є сила, дана вам Богом, щоб ви готували для Нього поле, яким є світ, щоб Він міг його досягти».¹¹

* * *

Існує багато способів, як відданий християнин, кваліфікований для виконання певного завдання, може зробити значний внесок у світову

«Подорож може розпалити апетит до того, що може бути зроблено, і може принести вдячність за все, що пов'язано з міжкультурною роботою».

~ МІСІОНЕР ~

місію за обмежений проміжок часу. Зробити свій внесок у Велике Доручення можливо, навіть проводячи відпустку в екзотичному місці. Ви можете ділитися своєю вірою під час подорожі, а працівники в деяких країнах займаються туристичним

бізнесом і можуть отримати вигоду, коли віруючі-однодумці замовляють відпустки, які допомагають забезпечити доступ до недосягнутих спільнот. Я б навіть сказав, що деякі віруючі можуть зробити більший вплив на Євангеліє через стратегічні короткострокові місії, ніж якби вони самі поїхали в довгострокову подорож. Ключове слово – стратегічні.

Ми з Арлін приймали команду з дев'яти студентів коледжу протягом перших кількох тижнів нашого перебування в Індонезії. Молоді люди, які приїхали до нас в гості, отримали досвід, який змінив їхнє життя. Вони жили в місцевих сім'ях і за короткий час настільки здружилися, що понад сімдесят людей прийшли на залізничний вокзал, щоб попрощатися з ними наприкінці літа. Арлін і я скористалися підтримкою англійських помічників, а також від багатьох стосунків, які ми змогли продовжити з місцевими сім'ями після того, як студенти поїхали.

Індонезійська церква була благословенна, тому що деякі студенти і церкви, які їх відправили, стали довгостроковими партнерами в служінні. Церкви, які відправили студентів, були підкріплені ентузіазмом до Євангелія і любов'ю до недосягнутих, які привезли з собою їхні молоді люди. Одна студентка запитала, чи вона могла б залишитися ще на 9 місяців. Ми погодилися лише за умови, що її рідна церква дасть своє благословення. Коли вона пояснила ситуацію і можливість служіння своєму пастору, який відповідальний за місії, він погодився, щоб

вона залишилася до кінця навчального року, а церква продовжуватиме її підтримувати. Наприкінці року вона поїхала додому, щоб оцінити свої знання, отримала ступінь магістра біблійних наук і повернулася до Індонезії. Вона все ще там, тридцять п'ять років, одружена з місцевим жителем і процвітає в сім'ї та служінні. Двоє інших членів тієї першої команди також повернулися до Індонезії на довгі роки плідного служіння. Я знаю з власного досвіду, що короткострокові місії можуть зробити величезний внесок у Велике Доручення. Однак ці переваги не можуть замінити важку довготривалу роботу, яку також необхідно виконувати.

НА ЩО СЛІД ЗВЕРНУТИ УВАГУ

Попри весь свій синергетичний потенціал, короткострокові поїздки можуть піти не так, навіть якщо ми маємо добрі наміри. Багато місіонерів навчилися бути обережними, отримавши пога-

«Ми були єдиними закордонними місіонерами на місіонерських вихідних у підтримуючій церкві. Нам не дали жодного часу для презентації. Ми сиділи в аудиторії і слухали, як церковна молодь розповідала про свій тижневий досвід в країні, де ми жили і працювали».

~ МІСІОНЕР ~

ний досвід. Вони уявляють собі підлітків, які незграбно виконують будівельні проекти, замість найнятих місцевих робітників, які потребують роботи і насправді знають, як будувати. Вони здригаються від думки про культурно нечутливі

презентації Євангелія через перекладачів та молодіжні групові поїздки, які відволікають персонал і ресурси від довгострокового служіння. Неправильно організовані короткострокові поїздки також можуть посилити негативні стереотипи в свідомості як тих, хто приймає, так і тих людей, які приїжджають на короткий термін. Одного разу лідер однієї індонезійської церкви побачив групу молодих американських короткострокових місіонерів і запитав мене, скільки церква витратила, щоб їх відправити. Він вголос розмірковував, скільком місцевим працівникам можна було б допомогти або найняти на роботу, якби вони просто надіслали гроші. Невдалий досвід, пов'язаний з короткостроковими місіями, зазвичай є результатом погано спланованих поїздок, хибних мотивів або незрілості учасників. Але давайте не будемо відмовлятися від короткострокових поїздок тільки тому, що вони іноді здійснюються невдало. Ми повинні пам'ятати про всі позитивні фактори, які короткострокові місії можуть мати, і позитивний вплив, коли вони здійснюються у взаємозв'язку з довгостроковими стратегіями і пріоритетами.

Вигода походить від синергії. Коли короткостроковий досвід йде невдало, це майже завжди відбувається тому, що він став відірваним від довгострокового мислення. Небезпека походить від цього розриву, а не від скорочення часових рамок.

Ментальність прапорця. Коли короткострокова поїздка стає відірваною від довгострокових

місії, ми можемо вважати, що «зробили все, що могли» для місії і тепер звільнені від подальшої участі в ній. Якщо я поїду кудись на два тижні, де спека і бідність, то можу викреслити місії зі свого списку. Таке ставлення применшує масштабну, глобальну, багатогранну природу Великого Доручення.

«Я виявив, що більшість короткострокових місіонерів мають завищене уявлення про добро, яке вони можуть зробити, і неповне розуміння, що вони можуть завдати шкоди».

~ ЦЕРКОВНИЙ ЛІДЕР ~

«Зацікленість на місіях» – це реальна небезпека, коли невелика діяльність на місцях притуплює наше прагнення до повнішої і багатшої участі. Заповідь нашого Господа про навчання народів не може бути виконана кількома тижнями зусиль, незалежно від того, наскільки спекотно було, наскільки бідні люди були, чи яку їжу нам доводилося їсти. Ніхто з нас не завершить свою місію, доки Ісус не повернеться або не покличе нас додому.

Помилкові очікування. Короткострокові поїздки, особливо для груп, зазвичай плануються і організуються заздальгідь. Відвідувачі, які не налаштовані на довгострокову перспективу, можуть думати, що вони мають краще розуміння польового життя, ніж це є насправді, враховуючи, що їжа, житло, транспорт і перекладачі були заздальгідь організовані для них. Вони можуть не усвідомлювати, скільки зусиль було докладено для них як місіонерами, так і місцевими організаціями. Така поїздка може також дати

хибне відчуття оптимізму щодо того, як багато вони досягли за короткий час, не маючи достатньої підготовки, мовних здібностей чи розуміння культури. Церква може почати задаватися питанням: «Якщо наші студенти коледжу привели десятки людей до Христа в Гондурасі під час весняних канікул, то чому наші довгострокові місіонери за п'ять років повернули до Христа лише кілька людей в Узбекистані?». Переплутані пріоритети. Багато переваг короткострокових місій пов'язані з духовним розвитком мандрівника. Візити також можуть бути дуже корисними для місіонерів і помісної церкви, а деякі з них роблять значний внесок у досягнення недосягнутих, але, мабуть, найчастіше цінність полягає в тому, що вони змінюють тих, хто їде.

Це справді приносить користь, але ми повинні бути реалістами щодо мети кожної поїздки. Давайте не будемо вдавати, що наші старшокласники виконують важливу роль, фарбуючи школу в країні, де багато безробітних малярів. Це нормально відправляти молодіжну групу в поїздки, головна мета якої – відкрити їм Боже

«Справа не в тому, що церквам більше не потрібно посилати кар'єрних працівників.

Просто вони надають пріоритет фінансуванню та підтримці тих місць, які члени їхньої церкви можуть відвідати та взяти безпосередню участь в місії».

~ МІСІОНЕР ~

серце до загублених і потреб світу. Але давайте переконаємося, що підлітки, їхні жертводавці та місіонери, які їх приймають, розуміють і

підтримують цю мету. Плануючи поїздку, ми повинні враховувати вплив на церкву, що відправляє, місіонерів, які їх приймають, і приймаючу громаду. Одна або дві зацікавлені сторони можуть мати пріоритет у кожній конкретній поїздки, але всі вони повинні бути розглянуті і взаємодіяти між собою. Це частина підходу до короткострокових місій з довгостроковим мисленням. Це питання узгодження.

Відволікаючий фактор. Приймаючих польових працівників короткострокові поїздки можуть відволікати від служіння недосягнутим. Даррен Карлсон проілюстрував, як поїздка може вплинути на місіонерів і громади, які її приймають:

Уявіть, що команда з Франції телефонує до вашої церкви і каже, що хочуть приїхати до вас. Вони хочуть провести VBS (формат файлу програмування), що ви робите вже багато років, але матеріал на французькій мові. Вони вже чули про те, як із цим бореться американська церква, і хочуть допомогти вам це виправити. Вони хочуть прислати 20 людей, половина з них – молодь. Лише двоє з них говорять англійською. Їм потрібне місце для безкоштовного проживання, з дешевою їжею та теплим душем, якщо це можливо. Під час поїздки половина енергії групи буде витрачена на організацію злагодженої роботи між членами команди. Двоє людей захворіють. Вони хотіли б, щоб ви організували

для них огляд визначних пам'яток у вільний день. Ти хочеш, щоб вони приїхали?¹²

Важливо, щоб відвідувачі координували свій час і діяльність зі своїми партнерами на місцях, щоб поїздка благословляла, а не виснажувала їх. Наша команда в Індонезії приймала багато короткострокових поїздок, тому що ми вважали їх стратегічною частиною нашого служіння. Оскільки кількість поїздок зростала, ми врешті-решт призначили одного з членів команди, щоб він зосередив свій час на сприянні залученню короткострокових гостей. Ця людина розробила схему організації поїздок, яка приносила максимальну користь як відвідувачам, так і служінню. Для нас це було корисно, але не кожна команда може присвятити стільки часу та енергії прийому гостей.

Короткостроковий досвід є одним з інструментів, який робить глобальні місії доступними для більшості християн. Майже кожен віруючий може знайти спосіб використати свої дари і навички, щоб зробити свій внесок у велику місіонерську справу на короткий час, можливо, навіть не виходячи з дому. Багато християн, які ніколи не матимуть можливості довгостроково служити на місії, отримують благословення, виклик і натхнення від відвідування місіонерів, за яких вони моляться, служіть, які вони підтримують, і народів, які потребують крос-культурних євангельських працівників. Багато хто змінює ситуацію завдяки цифровим навичкам і віртуальному

спілкуванню. Коли все робиться з розумом, короткострокові місії є важливим доповненням до довгострокових серед недосягнутих, не замінюючи їх.

ПІДСУМОК

У світлі технологічного і транспортного розвитку важливо, щоб ми включили короткострокові місії в стратегію виконання Великого Доручення. Навіть автор, який стверджує, що короткострокових місій технічно не існує, підтверджує, що «церковні ресурси повинні бути інвестовані в короткострокові поїздки як спосіб підтримки місіонерів», хоча він не схвалює їх «як окрему місіонерську стратегію».¹³

Як і в багатьох інших важливих дискусіях про місії сьогодні, немає потреби в бінарному мисленні. Ми не повинні вибирати між короткостроковими і довгостроковими місіями. Вони не повинні конкурувати між собою. Давайте візьмемо на себе зобов'язання добре виконувати короткострокові поїздки, переконавшись, що у нас є чітка мета, яка відповідає потребам на місцях. Місії, навіть короткострокові, завжди повинні бути на славу Богу і для блага недосягнутих, а не тільки для вигоди місіонера. Давайте докладати зусиль, щоб мінімізувати навантаження на час і ресурси приймаючих місіонерів або місцевих організацій. І давайте думати про довгострокову перспективу, навіть про короткострокові місії, і робити вплив як під час нашого перебування на місцях, так і в нашій церковній

спільноті вдома, коли ми повернемося. Це не просто поїздка. Це частина цілого життя, яке ми присвячуємо Божому плану спасіння.

Масштабне Велике Доручення вимагає довготривалого учнівства по всьому світу. Місії – це пригода на все життя для кожного віруючого, незалежно від того, чи ступала наша нога на чужу землю, чи ні. Короткострокові поїздки та віртуальна взаємодія є важливими інструментами, які сьогодні має глобальна церква для виконання великого мандату. Погляд на передові позиції повинен викликати у нас більше благоговіння перед масштабами Божого плану спасіння, більше розуміння того, як Він працює в конкретному контексті, і більше мотивації для того, щоб Він отримав належну Йому славу від кожної групи людей на землі.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Які переваги короткострокових місій ви побачили з поїздок, в яких ви брали участь або за якими спостерігали?
2. Які проблеми або помилки ви бачили у зв'язку з короткостроковими місіонерськими поїздками?
3. Як довгострокове масштабне мислення про місії впливає на ваше бачення короткострокових місій? Як ви могли б зробити значний внесок у світові місії через короткострокову поїздку або віртуальний досвід?

6

МІСІОНЕРИ – СВЯТІ, РІДКІСНІ І ДИВНІ

Було сказано, що Ісус пообіцяв своїм учням три речі: вони будуть абсолютно безстрашними, до абсурду щасливими і в постійних неприємностях.

– ВІЛЬЯМ БАРКЛАЙ

Міф 6: Місії тільки для диваків. Місіонери – це або невдахи у своєму домашньому середовищі, або «суперсвяті» з неземним покликком.

Наше англійське слово «ексцентричний» походить від грецьких термінів *ek* (поза) і *kentron* (центр). Божий народ завжди здавався поза центром світу, що спостерігає за ним. Подібно до духовних версій Коперника, християни стверджують, що земна діяльність обертається навколо Сина, а не навпаки. Люди, які ставлять Божі цілі в центр свого життя, а власні інтереси – на периферію, справді здаються дивними, але саме через таких диваків Бог проливає світло, щоб явити Свою славу.

Поза загальною ексцентричністю всіх віруючих християн, є підгрупа людей, яка часто здається особливо дивною навіть у церкві – наші

місіонери. На перший погляд вони дійсно дивні. Навіщо комусь ставити під загрозу свою кар'єру, залишати коханих, ризикувати своїм здоров'ям і безпекою заради невловимого завдання в далекій

**«Відбувається
швидке переродження
місіонерів».**
~ МІСІОНЕР ~

країні? Я працюю з багатьма місіонерами, і вони дійсно незвичайні люди. Однак сьогоднішня місія, можливо, не така екзотична, як ми собі уявляємо. Багато хто з нас уявляє собі людей середнього віку в сафарі і шоломах, з рушницею або шматком таємничого фрукта, які похмуро дивляться в камеру. Зараз місіонери виглядають зовсім не так. Сьогоднішні місіонери приїжджають з усього світу. Ви можете їх зустріти в кабінах літаків найбільших авіакомпаній, в лекційних залах найкращих університетів та в конференц-залах міських багатоповерхівок. Деякі місіонери є вчителями Біблії, перекладачами та євангелістами. Інші – інженери, лікарі, фермери, технологи та підприємці. Багато з них зробили професійну кар'єру, а деякі продовжують свою кар'єру на місіонерській ниві. Місіонери також вже не настільки відірвані від країн, які їх відправляють. Багато з них повертаються додому раз на рік або два рази на рік для коротких візитів. Вони можуть бути в курсі останніх спортивних новин, технологій, культурних тенденцій і моди. Деякі аспекти традиційного місіонерського життя навіть стали мейнстрімом. Багато «нормальних» західних людей тепер подорожують за кордон, куштують

екзотичну їжу та навчають своїх дітей вдома. І все ж, сприйняття того, що місіонери є чимось неземним, все ще залишається.

«Місіонери – святі, рідкісні і дивні» – це одна з трьох думок в моєму опитуванні, яка отримала вищий за середній бал як за поширеністю, так і за впливом. Понад 80 відсотків респондентів відзначили ідею про те, що місіонери або диваки, або суперсвяті як «досить поширену», а ще 8 відсотків визначили її як «майже універсальну». Майже 90 відсотків сказали, що це має принаймні певний вплив на місіонерську діяльність в Північній Америці. Польові місіонери оцінили це сприйняття вище, ніж церковні лідери, члени церкви або співробітники місіонерських організацій.

Що ж це означає для місій? Я стверджував, що місіонери відіграють унікальну роль у виконанні Великого Доручення церкви, і відкинув ідею про те, що кожен віруючий є місіонером. Чи означає це, що місіонери – це зовсім інша категорія християн? Чи мають вони особливе покликання, яке робить їх особливими? І якщо вони вже не такі дивні як раніше, то чи є вони все ще особливо святими?

БОЖІ ПРИМХИ

Можливо, місіонерство вже не є таким новим чи соціально відсталим, як колись, але в цьому завжди буде якась особливість. Бог має звичку обирати для Своєї роботи найнезвичніших людей. Він дає силу «Але Бог вибрав немудре

світу, щоби засоромити премудрих, і Бог вибрав немічне світу, щоби засоромити сильних; Бог вибрав понижене у світі, погорджене і неіснуюче,

«Звичайно, це покликання, але ми думаємо, що ми досить нормальні і навіть круті».

~ МІСІОНЕР ~

щоби позбавити сили існуюче, щоби жодне тіло не хвалилося перед Богом». (1 Кор. 1:27-29, УТТ). Як ви думаєте, наскільки нормальним

був Ной, який витрачав роки на будівництво велетенського човна в той час як його сусіди насміхалися, а місцеве ОСББ надсилало йому повідомлення про порушення? Божий вибір Давида, найменш вірогідного з його братів, здивував навіть Самуїла. Старозавітні пророки включають в себе колоритних персонажів, таких

«Я не думаю, що є щось погане в наших місіонерах».

~ ЦЕРКОВНИЙ ЛІДЕР ~

як Йона, непокірний Божий посланник в Ассирії; Петро, зухвалий рибалка з Галілеї, та Савл з Тарсу, акаде-

мічно елітний ворог всього християнського, обидва стали стовпами церкви. Бог створив багато ексцентричних людей, і деяких з них Він покликав виконувати особливі завдання для Його слави. Одне з таких особливих завдань – бути місіонером.

Багато років тому у мене була зустріч за сніданком зі старійшинами однієї динамічної, зростаючої американської церкви. Вони відправили двох жінок на служіння до групи мусульман, тож я скористався нагодою познайомитися з

ними, проїжджаючи повз цей район. Група впливових чоловіків були сповнені бачення та американської впевненості в собі. У якийсь момент між бубликами і кавою вони висловили деякі побоювання щодо того, чи варто було відправляти самотніх жінок в якості місіонерів. Вони не використовували саме ці слова, але запитували: «Чи не варто було б нам відправити на місію більш здібних, кваліфікованих людей старшого віку, таких людей, як ми?»

Мені подобається думати, що я відповів дипломатично в той момент, але думка, яка промайнула в моїй голові, була такою: «Ці жінки – саме ті люди, яких вам потрібно відправити. Ви б розбилися і згоріли в найкоротші терміни, і, ймовірно, наробили б багато шкоди в процесі. Агресивна культурна позиція церковних лідерів не буде добре сприйнята серед висококонтекстного, чутливого до стосунків народу, в якому служила наша команда». Однак жінок, яких вони відправили, дуже любили, і вони чудово справлялися зі своєю роботою.

Нам не просто потрібно посилати хороших людей на місії. Ми також повинні посилати правильних людей. Не кожен ефективний церковний лідер стане ефективним місіонером (і навпаки).

Бог здійснює таємничий процес відбору, але місіонерське служіння за своєю природою часто приваблює людей, які марширують під інший барабан. «Нормальний» визначається більшістю, і більшість християн мало зацікавлені в тому,

щоб пересуватися по світу, євангелізуючи людей, яких вони ніколи не зустрічали, в місцях, де вони ніколи не були. Наслідкування американської мрії має велике значення. Місіонери ж, як правило, мають іншу систему координат.

Ми з Арлін вперше поїхали на місію, коли нам було близько двадцяти років. Перед від'їздом ми відвідали церкву, щоб мобілізувати більше працівників і зібрати деяку фінансову підтримку. Молода пара запросила нас на обід після богослужіння, і ми приємно провели день у них вдома. Однак протягом усіх цих років в мене залишилось відчуття, що ми жили в різних світах. Вони з нетерпінням чекали рекламних акцій і проєктів з благоустрою будинку. Ми з Арлін пакували чотири валізи для від'їзду в Індонезію, де я отримав щомісячну стипендію в розмірі двохсот доларів для навчання в державному університеті. Вони були чудовими людьми, але нам було важко знайти спільну мову. Ми з Арлін ще не покинули територію США, але той візит вже відчувався як крос-культурний досвід.

У 1932 році британська покоївка на ім'я Гледіс Ейлворд сильно розходилася зі статусом кво. У свої двадцять вісім років вона вважалася занадто дорослою, щоб стати місіонеркою. Вона звернулася до місіонерської ради, але після випробувального терміну отримала відмову, оскільки їй не вистачало академічної кмітливості, можливо, через нездатність до навчання. Вирішивши дістатися до Китаю, Гледіс назбирала достатньо грошей на квиток на Транссибірську залізницю

і подорожувала сама через зону бойових дій. Протягом наступних сімнадцяти років вона стала громадянкою Китаю, виступала за припинення практики зв'язування ніг і опікувалася понад сотнею дітей, які пережили жахіття Другої китайсько-японської війни. Роздумуючи про свою дивовижну подорож, вона зауважила: «Те, що я робила в Китаї, не було Божим вибором. Я не знаю, хто це мав бути... це, мабуть, мав бути чоловік, добре освічена людина. Я не знаю, що з ним сталося. Можливо, він помер. Можливо, він не захотів. І Бог подивився і побачив Гледіс Ейлворд».¹

Бог кличе унікальних людей, і ця роль приваблює деяких цікавих особистостей, але існують також фактори навколишнього середовища, які додають дивацтва. Навіть якщо певний місіонер спочатку був лише трохи дивним, після того, як він провів кілька десятиліть, живучи з кочовими вівчарями в Монголії або плаваючи на моторному човні вгору і вниз по Амазонці, він не дуже добре впишеться в життя в Топіці (США). Вони певною мірою асимілювалися з іншою культурою, мовою, економікою та системою цінностей. Їх батьківщина також змінилася, поки їх не було вдома. Місіонери ніколи не можуть по-справжньому «повернутися додому». Ми повинні очікувати певної незвичності від людей, яких Бог призначив нести Його послання найменш доступним народам світу. Це приходить зі зміною території проживання.

ОСОБЛИВИЙ, ЯК І ВСІ ІНШІ

Звичайно, навіть сучасні місіонери можуть бути трохи дивними, як і належить, але чи є вони особливо святими? Точніше, чи вони святіші за «середньостатистичного» християнина? В одному конкретному сенсі, я, звичайно, сподіваюся, що так. Якщо ви міжнародний посол короля, ви повинні знати його наміри і добре його представляти.

Для виконання Великого Доручення церква повинна посилати обдарованих і мотивованих людей, щоб вони долали мовні та культурні бар'єри, які відділяють групи людей від Євангелія. Довгострокові крос-культурні місії не для всіх. Я сподіваюся, що ми відправляємо емоційно і духовно зрілих людей, які занурилися в Слово, постійні в молитві, сприйнятливі до виправлення і з радістю служать іншим. Такі якості є важливими для місіонерів, але вони не притаманні лише місіонерам. Всі віруючі повинні зростати в Хриstopодібності та особистій святості.

Коли місіонерів відправляють у міжкультурне служіння, вони стикаються з багатьма складними ситуаціями, які або зміцнять їх, або зламають. Сподіваємось, що вони зростатимуть у вірі та духовній зрілості. Шлях послуху і жертвності – це не тільки відповідальність, але й благословення. Важкий шлях може прискорити зростання місіонера у святості. Люди, яких Бог обирає, а Церква посилає, щоб проголошувати Євангеліє недосягнутим, є «особливо святими» в тому сенсі, що вони були виділені для виконання

конкретного, призначеного Богом завдання. Місіонери присвячують частину свого життя тому, щоб бути свідками в місцях серед людей і мов, які не є їхніми рідними. У цьому є щось священне.

Писання застерігає нас шанувати тих, хто керує церквою, і цілком законно мати подібне ставлення до тих, хто служить недосяжним від імені церкви.

В інших сферах життя ми природно визнаємо і шануємо людей, які є фахівцями в певних галузях (лікарі, музиканти, спортсмени, науковці, пожежники, художники і т.д.), не роблячи з цього неправильного висновку, що решта з нас є другосортними. Ми всі можемо бути патріотами, але це не робить кожного з нас солдатами. Ми можемо відзначати важливу роль місіонера, не маючи на увазі, що це єдина роль, яка має значення. Бог любить Своїх дітей однаково, і кожна роль у Великому Дорученні важлива. Вірність має багато форм.

«Повна відданість місіонера загубленому світу часто змушує людей відчувати себе духовно неповноцінними.

Зазвичай такі люди не бажають спілкуватися з місіонерами та підтримувати їх, оскільки не вважають себе настільки посвяченими в служінні».

~ МІСІОНЕР ~

ГЛИНЯНІ ПОСУДИНИ

Наголошуючи на особливості духовно зрілих місіонерів, ми не маємо на увазі, що вони застраховані від труднощів, з якими стикається кожен християнин. Навіть у плідних крос-культурних

служителів бувають погані дні, поганий настрій і погані звички. Це ще одна причина, чому місії такі складні.

«Я відчуваю зерно страху, яке заважає християнам визнати місії своєю власною відповідальністю. Вони бояться, що зазнають невдачі, і тому покладають її на когось іншого. Вони втрачають свою велику мету і відмовляються від чудової можливості приєднатися до Його роботи по всьому світу».

~ МІСІОНЕР ~

ваному оточенні. Якщо це трапляється в короткострокових поїздках (а це трапляється!), то наскільки більше це стосується довгострокових команд, де місіонери можуть відчувати себе застряглими і не бачити кінця-краю?

«Я думаю, що погляд на місіонера як дивакуватого, суперсвятотого раніше був більш поширеним, але зараз він зменшився, оскільки зростає особиста втома серед людей, які виконують Велике Доручення».

~ МІСІОНЕР ~

Навіть такі гіганти місіонерства, як Павло і Варнава, сперечалися і їхні шляхи розходилися

Бог використовує недосконалі посудини – людей, які все ще перебувають у процесі становлення. Стрес крос-культурної місії може спливати на поверхню всіляких проблем, які могли дрімати у відносній стабільності життя у знайомому і передбачу-

Місії – це не завжди гарна картина. Напруженість, конфлікти, і гріховна поведінка трапляються постійно в повсякденному житті вдома і в наших церквах, але іноді ми дивуємося, коли вони трапляються і на місіях.

(Дії 15:39-40). Дивно не тільки те, кого Бог обирає використовувати, але й те, наскільки більше роботи Він хоче зробити в житті кожної людини, яку Він покликав до місії. В історії є багато прикладів, включаючи місіонерів, які розбилися, заблукали або впали у відчай. Нехай їхні історії заохочують нас підтримувати сучасних героїв-місіонерів усіма можливими способами.

РІДКІСНІ ПТАХИ

Якщо місіонери часто бувають дивними в тому сенсі, що вони можуть втратити зв'язок з власною культурою, і якщо вони святі в тому сенсі, що вони виділені для особливого типу служіння Богу, то цілком зрозуміло, що місіонери також бувають рідкісними. Сам Ісус зробив це спостереження, дивлячись на натовп: «Жнива великі, а женців мало». (Мт. 9:37, УТТ). Серед недосягнутих народів по всьому світу, легко відчутти себе засмученим як посланець Євангелія.

Я пам'ятаю, як відвідав острів, де жило вісімдесят тисяч людей, і не було жодних ознак християнського впливу – ні хрестів на календарях чи надгробках, жодної Біблії, жодного віруючого чи церкви. Вірні працівники в деяких частинах світу нечисленні і дуже віддалені один від одного. Хоча кожен послідовник Ісуса був запрошений і отримав заповідь брати участь у навчанні учнів з кожного народу на землі, місіонери складають набагато меншу підкатегорію

віруючих, налаштованих на місії. Вони завжди будуть меншістю в тілі Христовому.

ПОКЛИК

Поняття «місіонерський заклик» додає аури таємничості навколо глобальних місій. Якщо ви зацікавлені в тому, щоб стати місіонером, як дізнатися, чи це дійсно Божий поклик, чи просто

«Більшість віруючих не знають місіонера особисто. Це призводить до виникнення в церкві хибної думки про те, що не потрібно підтримувати його місійну діяльність».

~ МІСІОНЕР ~

ваш власний альтруїзм і жага до пригод? Враховуючи протверезні перспективи місіонерської роботи, чи варто чекати голосу з небес? Деякі люди рухаються занадто швидко, не

шукаючи належним чином Бога, як це зробив Ісус Навин, коли скуштував пліснявого хліба гівеонітян, а потім уклав з ними угоду (Ісус Навин 9:14-15). Інші, здається, задовольняються довгим очікуванням – чекають на блискавки з неба замість того, щоб слідувати давно зрозумілим Божим відкриттям. Є час чекати, а є час діяти з вірою. Мудрість – це знати різницю.

Межа між божественним покликанням і мудрим прийняттям рішень може здаватися досить розмитою. Чи повинен Бог покликати мене до крос-культурного служіння певному народу? Чи я можу вивчати світ і молитовно вибрати місце для служіння, де, на мою думку, зможу принести користь? Деякі християни

вірять, що Бог дає конкретні детальні вказівки, в той час як інші кажуть, що ми вільні у своєму виборі в межах, визначених Богом. Те, що одні люди називають «покликанням», інші називають «зобов'язанням». Незважаючи на плутанину і розбіжності в думках, ясно одне: Велике Доручення стосується всієї церкви. Воно не включає в себе жодних винятків. Якщо ваш погляд на покликання звільняє вас від значущої участі в Божому плані спасіння, тоді ви вже відійшли від Його об'явленої волі. Біблія не вказує на те, що ми повинні чекати конкретного поклику, перш ніж брати участь у місії. Бог кидає виклик нашим переконанням. Він діє різними способами в різні часи.

У Діяннях 13, на етапі становлення церковної історії, Святий Дух спеціально призначив Павла і Варнаву для місіонерського служіння. Ми маємо мало свідчень про таке ж остаточне божественне обрання інших сподвижників Павла. У Діяннях 16:9-10 Павло має видіння, яке він інтерпретує як прямий заклик від Бога йти до Македонії. В інших моментах своєї подорожі, здається, що він приймав рішення на основі власних стратегічних бачень, доступного транспорту, переслідувань, особистих стосунків та багатьох інших міркувань (Дії 13:50-51; 16:13; 18:1-3; 19:1, 21; 20:16; 21:2-3).

«Наші церкви погоджуються, що місії важливі, але більшість віруючих людей хочуть, щоб це робив хтось інший».

~ МІСІОНЕР ~

Оцінка всіх перспектив і наслідків покликання виходить за рамки цієї книги, але ось кілька порад, які допоможуть вам зрозуміти, як зробити свій внесок у глобальні жнива:

Моліться: Попросіть Бога змінити ваше серце і узгодити ваші мотиви з Його пріоритетами. Я часто молюся: «Господи, забери ідеї та бажання, які не від Тебе, і заміни їх Твоїми», або повторіть потужний крик серця у Псалмі 66: «Господи, благослови через мене народи».

Вчіться: Збирайте інформацію про нові для вас аспекти місій з книг, інтернет-ресурсів та від обізнаних людей. Вивчайте потреби недосягнутих і те, що робиться для їхнього задоволення. Ви не можете реагувати на те, чого не знаєте.

Роздумуйте: Знайдіть час для роздумів над тим, чого ви вчитеся в цей період життя. Часто наша зайнятість заважає нам слухати Бога.

Мрійте: Яким може бути ваш найкращий внесок у виконання Великого Доручення? Дозвольте собі мислити нестандартно. Будьте креативними.

Узгоджуйте: Які практичні кроки ви можете зробити, щоб більш повно узгодити себе з Божим планом, як ви його розумієте? Що може вшанувати Господа?

Довіряйте: Страх тримає нас у рабстві, «але досконала любов проганяє страх» (1 Івана 4:18, УПТ). Коли ви захоплюєтеся Богом, вірте, що Він буде вести вас і піклуватися про вас.

Радьтеся: Бог помістив нас у Тілі Христовому. Мудрість є в порадах благочестивих людей (Прип. 24:6). Шануй і довіряй церковним лідерам та наставникам, яких Бог дав у твоє життя.

Рухайтесь: Робіть наступні кроки так, як ви їх бачите, навіть якщо вони здаються невпевненими. Легше керувати кораблем, що рухається. Продовжуйте вчитися, роздумувати, говорити, брати участь і ставити запитання. Ви будете змінювати курс, коли Бог вдосконалюватиме ваше розуміння.

Відпочивайте: Бог хвилює і бентежить нас, але Він також є Богом миру. Очікуйте і моліться, щоб Він дав вам відчуття спокою щодо напрямку, в якому ви маєте йти, навіть якщо це здається несподіваним, ризикованим або дорогим.

Коли ми відходимо від біблійних настанов у прийнятті важливих рішень, ми можемо потрапити в халепу (з добрими намірами). Ми можемо бути парализовані нерішучістю або нерозумно і самовпевнено мчати вперед. Якщо справи йдуть погано, ми можемо легко впасти в розчарування або цинізм. Ключ до прийняття правильних рішень – зберігати серце смиреним і покірним перед Богом. Протягом тисячоліть ми можемо наслідувати приклад вірних християн, які робили прості, молитовні кроки послуху написаному Божому Слову і тому багато досягли для Його слави.

ВИСНОВКИ

Ми розглянули деякі причини, чому місіонери можуть нам здаватися дивними. Небезпека полягає в тому, що ми екстраполюємо ці причини і кажемо: «Я не знаходжу місіонерів, яких я знаю, приємними або зрозумілими, тому місії в цілому також повинні бути неприємними і незрозумілими». Ми можемо відчувати, що не створені для того, щоб бути євангелістами в джунглях чи пустелях, думаючи: «Якби Бог хотів, щоб я був місіонером, то це не здавалося б таким дивним, я б точно знав, що мені потрібно..., куди йти, і не боявся б павуків». Можливо, ми ледве можемо зробити замовлення у французькому ресторані, не кажучи вже про те, щоб вивчити неписемну мову.

**«Місіонери - це хтось
інший, не ми. Дивні, святі,
відокремлені особи».**

~ ЧЛЕН ЦЕРКВИ ~

Можливо, ми не дуже гарно виглядаємо в касці і не можемо змиритися з перспективою жити на дієті з комах і свинячого жиру. Тож ми звільняємо себе від Великого Доручення і продовжуємо жити далі. Місії це занадто дивно. Або ж, замість того, щоб сприймати місіонерів як невдах, ми можемо зробити висновок: «Місіонери повинні бути суперхристиянами. Я недостатньо святий, щоб відповідати вимогам, тому я поза грою». Ми можемо дивитися на зразкові сім'ї, що стоять на церковних платформах або усміхнені з молитовних карток на наших холодильниках, слухати історії про чудесні зцілення і змінені життя, і прийти до висновку, що ми ніколи не зможемо зрівнятися з ними. Лише суперхристияни можуть претендувати на це.

Почуття вищості, неповноцінності, а також загальне відчуття невідповідності – це все тактика ворога, щоб віддалити нас від тих людей, які повністю віддані глобальним місіям. Незалежно від того, чи прийдемо ми до висновку, що ми занадто нормальні і добре пристосовані, щоб бути місіонерами, або що ми недостатньо високо на шкалі освячення, або, можливо, що ми просто «не почули поклик», ми можемо в кінцевому підсумку звільнити себе від відповідальності за Велике Доручення на шкоду нашій вірі, недосягнутим, глобальній церкві.

НЕ БУТИ МІСІОНЕРОМ - ЦЕ НОРМАЛЬНО

Чи означає універсальний характер глобальних місій, що кожен християнин повинен стати місіонером? Безумовно, ні. Не кожен християнин має підготовку, темперамент, характер і навички, щоб переїхати в нове середовище, вивчити іншу мову (або декілька), провести культурний аналіз, контекстуалізувати Євангеліє, перекласти Святе Письмо або закласти богословські основи для здорової, відтворюваної церкви. Кар'єрні місіонери, які беруться за ці завдання, не обов'язково є більш обдарованими, побожними чи вірними, ніж багато людей, які залишаються, щоб їх відправити, але, сподіваємось, вони краще пристосовані до специфіки своїх ролей. Як глобальна церква, ми справедливо делегуємо деякі завдання на передовій тим, хто найкраще здатен їх виконати. Ми не повинні викреслювати місії зі свого списку справ після того, як відправили чек на підтримку або промовили молитву «Боже, благослови місіонерів», а потім повернулися до нашого звичайного життя.

Виконання Великого Доручення не залежить від одного типу людей (який євангелізує уві сні, насолоджується комарами і не відчуває потреби в усамітненні). І воно не залежить тільки від місіонерів. Поширення Божого благословення усім

«Здається, що місіонерів підносять на п'єдестал більше, ніж пасторів. Це може бути бар'єром на шляху до справжнього партнерства».

~ МІСІОНЕР ~

народам землі залежить від кожного типу віруючих, які працюють разом, і це те, що варто святкувати. Незалежно від вашого віку, походження, національності, досвіду, освіти чи обдарувань, якщо ви слідуєте за Ісусом, ви запрошені взяти участь у викупленні народів. Святкуйте свободу цього запрошення. Долучитися до місій сьогодні легше, ніж будь-коли. Зараз в місіях легше, ніж будь-коли в історії. Давайте скористаймося цим доступом і спонукаймо один одного використовувати наші навички, таланти і духовні дари, щоб прославляти Христа серед недосягнутих, усвідомлюючи, що для декого з нас це означатиме стати місіонерами, а для більшості з нас – ні. Якщо ви не створені для прямого крос-культурного служіння серед недосягнутих, приєднуйтеся до сотень мільйонів християн, які вплинули на світ протягом останніх двох тисячоліть. Будьте тими, хто посилає, молиться, жертвує фінанси та підбадьорює. Ми потребуємо вас. І я обіцяю, вам не доведеться носити каску.

ПІДСУМОК

Чим більше розділення ми створюємо в нашій свідомості між тими з нас, хто працює на місіонерському фронті, і тими, хто залишається вдома як відправники, тим важче будувати єдність тіла, незважаючи на відстань і культуру. Якщо ми уявляємо місіонерів як неземних суперхристиян з винятковим покликанням, яке не має жодного відношення до нашого життя, ми втрачаємо

можливість брати участь у найбільшій Божій місії. Якщо ми уявляємо, що місіонери настільки святі і витривалі, що не піддаються слабкості, страху чи звичайному повсякденному гріху, ми ставимо їх на п'єдестал, з якого вони не можуть зійти, і відмовляємо їм у нашому розумінні, підзвітності та заохоченні.

Відкиньмо уявлення проте, що місії – це справа лише для радикально налаштованих людей. Настав час мобілізувати все Тіло Христове. Місії не тільки для невдах – вони вимагають повного застосування всіх найкращих ідей, мотивів, характерів, ресурсів, талантів і обдарувань, які може запропонувати світова церква. Перед нами стоїть величезне завдання, яке вимагає від нас всього, що ми можемо дати. Один з моїх наставників зауважив: «Досягти недосягнутий народ набагато важче, ніж висадити людей на Місяць». Незважаючи на цей виклик, нам не потрібно бути ідеально освяченими, щоб почати. Церква складається з сотень мільйонів людей, кожен з яких має унікальні дари і слабкості. Ми можемо вчитися і зростати разом на цьому шляху.

Якщо ви цього ще не зробили, спробуйте познайомитися з деякими місіонерами, щоб розвіяти таємниці їхньої ролі. Навіть якщо вони належать до тих небагатьох, хто досі живе в джунглях і відправляє своїх дітей до школи літаком, ви можете здивуватися, як багато у вас спільного. Усі послідовники Христа мають особливий зв'язок у Святому Дусі. Існує ще більша глибина стосунків між віруючими, які

організують наше життя навколо Божого мандату глобального учнівства, незалежно від того, де ми живемо. Якщо ви відчуваєте диваку-

«У нас є церкви, які приймають нас, зустрічають як героїв, коли ми повертаємося додому, і ставляться до нас як до суперзірок. Для мене це завжди незручно».

~ МІСІОНЕР ~

ватість, яку випромінюють місіонери, яких ви знаєте, можливо, ви відчуваєте невеликий культурний шок. Майте на увазі, що вони, ймовірно, теж відчувають це. Місіонери – це мости між культурами.

Зазвичай ми звикли до того, що іноземці відрізняються від нас, тому що ми цього очікуємо, але ми не завжди проявляємо таку ж милість до людей, які є гібридом кількох культур. Якщо наші місіонери занадто дивні для нас, тільки уявіть, як важко мати стосунки з людьми, серед яких вони працюють. Ми всі проведемо вічність разом, і це буде чудовий досвід! Чому б не потренуватися зараз? Якщо ви відчуваєте, що вас захоплюють деталі та можливості участі в місіях, зупиніться на хвилинку і згадайте про загальну картину. Велике Доручення призначене для всіх учнів Ісуса. Бог створив кожного з нас з певною метою і дав нам інтереси, навички, досвід і духовні дари, які сприяють проповідуванню Його слави серед народів. Ми всі маємо відігравати свою роль, а не лише професіонали, або суперсвяті, або невдахи, чи будь-який інший ярлик, який ми можемо використати як виправдання для відмови. Божі наміри визволення чітко

викладені у Святому Письмі. Не дозволяйте нічому, навіть пошуку конкретного покликання, відволікти вас від об'явленої волі Божої. Станете ви місіонером чи ні, або в якому місці ви будете служити, може бути незрозумілим для вас прямо зараз, але у вас все ще мають бути в полі зору місії. Відкладіть моркву і з молитвою прокладіть свій шлях, виходячи з того, що ви бачите. І заспокойтеся, якщо ви прагнете до міжкультурного служіння: не обов'язково бути дивним, щоб бути місіонером. Це привілей, який приходить зі стажем. Не поспішайте.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Коли ви чуєте термін «місіонер», які люди спадають вам на думку? Чим вони відрізняються від вас?
2. Чи схильні люди, яких ви знаєте, думати про місіонерів більше як про невдах або суперсвятих? Як, на вашу думку, це впливає на їхнє сприйняття місій?
3. Як, на Вашу думку, з часом змінюється ставлення людей до місіонерів?
4. Як місіонери, яких ви знаєте, вплинули на ваш погляд на місії?

МІСІЇ Є ШКІДЛИВИМИ

*Ми стоїмо перед обличчям людства, яке
є надто цінним, щоб ним нехтувати.*

*Ми знаємо занадто чудові ліки від недуг
світу, щоб їх приховувати.*

*У нас є Христос, який занадто славний,
щоб Його сховати.*

*У нас є пригода, яка занадто
захоплююча, щоб її пропустити.*

– Г. П. ГОВАРД

Міф 7: Загальний ефект крос-культурних місій полягає в поширенні західних цінностей та іноземних версій християнства за рахунок місцевих культур.

У науково-фантастичному серіалі «Зоряний шлях» офіцери Зоряного флоту пов'язані присягою не втручатися в справи інших цивілізацій під час їхніх пригод у Галактиці.¹ Генеральний наказ Зоряного флоту¹, відомий як Головна Директива, стверджує: «Жоден космічний корабель не має права втручатися в нормальний розвиток будь-якого інопланетного життя чи суспільства».² Капітан Пікард був готовий спостерігати за знищенням планети Борал II з природних причин, замість того, щоб врятувати і переселити

її мешканців.³ Він прийняв Першу директиву як абсолют, пояснивши членам екіпажу після важкого рішення: «Історія доводить знову і знову, що кожного разу, коли людство втручається в менш розвинену цивілізацію, незалежно від того, наскільки це втручання не було б добрим, результати незмінно катастрофічні».⁴

Глобальні місії, безперечно, є порушенням директиви. Місіонери свідомо прагнуть залучити і вплинути на громади, яким вони служать, деякі з яких є менш технологічно та економічно розвиненими, ніж їхні рідні країни. Чи є результати незмінними, чи навіть часто – катастрофічними? Колись місіонери користувалися певною мірою громадською підтримкою, але часи змінилися. Коли Джим Еліот і його супутники були вбиті в джунглях Екватору в 1956 році, в новинах розповідали про них як героїв. Журнал «Лайф» присвятив їхній жертві десять сторінок під заголовком «Ідіть і проповідуйте Євангеліє: П'ять разів зроби і помри».⁵ Трохи більше ніж через шістьдесят років Джонатан Чау був убитий на Північно-Вартовому острові, коли намагався донести Євангеліє до ізолюваного племені. У відповідь на це «Нью-Йорк Таймс» опублікувала статтю під назвою «Смерть американця відродила євангельські дебати про екстремальну місіонерську роботу».⁶ Наступного тижня з'явилася стаття BBC News: «Джон Аллен Чау: Місіонери допомагають чи шкодять?».⁷ У статті Бі-Бі-Сі представлено різні точки зору на місіонерську роботу, в тому числі широко розповсюджений

пост у Facebook, в якому жінка ставить під сумнів свій досвід короткострокових місіонерських поїздок:

«Чому я вважала, що моя віра була правильною? Чому я припустила, що моя присутність настільки цінна, що змінить їхні серця і життя? Чому я вважала, що вони були загублені, живучи своїм прекрасним, наповненим змістом життям там, де вони були? Чому я думала, що їхні життя потребують змін? Це вищість білої раси. Це колонізація. Білі люди приходять на чужу землю під виглядом турботи, щоб перетворити людей на послідовників Бога і життя білих народів. Не вдавайте, що колонізації більше не відбувається. Вона просто живе під новою назвою: місіонерська подорож».⁸

Як послідовники Христа, як ми повинні реагувати на такі звинувачення? Чи дійсно місії є колоніальним пануванням білих під іншим виглядом?

НЕ ТУРБУВАТИ

Швидше за все, ви чули, що люди асоціюють місії зі спадщиною імперіалізму, експлуатації і, можливо, навіть расизму. Майже половина (47%) респондентів нашого опитування сказали, що уявлення про те, що місії шкодять культурі, «дещо» або «дуже сильно» впливає на віруючих.

Тридцять сім відсотків оцінили цю ідею як «досить поширену» або «майже універсальну» в північноамериканській церкві.

З усіх категорій респондентів, церковні лідери дали цьому сприйняттю найвищу оцінку поши-

«Моя рідна церква, будучи дружньою до шукачів істини, неохоче публічно згадує про міжнародні служіння, боячись відштовхнути людей, які сприймають місії як культурний геноцид».

~ МІСІОНЕР ~

реності, а польові місіонери на місцях оцінили його значно нижче. Можливо, люди не схильні висловлювати цю думку в оточенні місіонерів так часто, як в інших ситуаціях. Ми чуємо барабанний дріб тверджень антропологів, подкастерів, телеведучих та університетських професорів, що місіонери є авангардом культурного імперіалізму і завдали непоправної шкоди культурам по всьому світу. Для послідовників Ісуса думка про те, що ми можемо знищувати культури, повинна змусити нас замислитися. Це вагоме звинувачення.

Чи справді ми століттями примушували людей до західної системи цінностей за рахунок їхніх культур і традицій?

«Концепція місій як колоніалізму викладалася в північноамериканській освітній системі і є майже повсюдно прийнята як факт, як вірними, так і невірними».

~ МІСІОНЕР ~

Як шукачі істини, ми хочемо визнати і виправити все, що є шкідливим чи неправильним. Наше найбільше бажання – шанувати Бога і бути

шанувати Бога і бути

добрими управителями світу, створеного Ним, включно з красою і розмаїттям людських культур. Християни повинні бути захисниками, а не саботажниками всього доброго. Це питання зачіпає і мене особисто. Я виріс в Папуа (Індонезія) серед племінних людей. Мої батьки принесли Євангеліє саві на початку 1960-х. Багато в чому наша сім'я являла собою стереотипний приклад іноземних місіонерів, які прибувають до раніше ізольованого племені кам'яного віку і приносять нову інформацію, технології та цінності.

Невдовзі саві відмовилися від своїх традиційних будиночків на деревах, що висіли в повітрі на користь більш постійних осель, розташованих ближче до землі, достатньо високо, щоб уникнути повеней у сезон дощів.

Вони почали використовувати імпортні рибальські гачки, леза для гоління, ножі та сірники замість природних матеріалів, знайдених у їхньому середовищі.

Вони носили західний одяг, носили воду в бляшаних банках замість бамбукових каністр, і видовбували свої довгі каное сталевими сокирами, а не кам'яними долотами. Чи знищили мої батьки культуру саві? Чи було б сьогодні саві краще, якби їх залишили в спокої?

ЩО СТОІТЬ ЗА ПЕРШОЧЕРГОВОЮ ДИРЕКТИВОЮ?

Цікаво, що «*Стартрек*» виник не на порожньому місці. Серіал вперше вийшов в ефір у

1966 році в розпал війни у В'єтнамі. Директива відображала зростаючу політичну думку про те, що Сполучені Штати не повинні втручатися в природний розвиток інших країн. Ідеї завжди мають контекст, і уявлення про те, що місіонери шкодять культурі, не є винятком.

Христос відкрив Своє Царство для людства в грішному світі. За своєю природою це Царство є «рухом опору». Це контркультура, де б вона не пустила коріння, чи то в Римській імперії, чи в Європі епохи Реформації, чи в комуністичному Китаї, чи на островах Тихого океану. Реальність така, що хоча Божий народ є новим творінням, ми все ще віддзеркалюємо і взаємодіємо зі спотвореним світом навколо нас. Ісус вказав на це, коли розповів притчу про пшеницю і кукіль (Мт. 13:24-29). Божий урожай росте пліч-о-пліч з бур'янами, посіяними Його супротивником. Потрібне проникливе око, щоб розрізнити їх. Сучасна історія протестантських місій, починаючи з часів Вільяма Кері та його сучасників наприкінці 1700-х років, розгорталася в контексті багатьох таких «бур'янів». Європейські держави керували колоніями і ділили світ. Озираючись назад, не дивно, що християнство і місії часто ототожнюють з надмірностями та зловживаннями колоніальної епохи і ширше – з сучасною американською та західною культурою.

Пробудження церкви до місій в колоніальну епоху та зв'язок між місіями і з геополітичними та соціологічними течіями створює складну картину. Зі зростанням доступу до Священного

Писання, оновленим усвідомленням новозавітної духовності, повторним відкриттям Великого Доручення, а також зростаючою увагою до світу і його потреб, такі місіонери, як Хадсон Тейлор і Джонатан Гофорт, почали проповідувати у «найвіддаленіших куточках». У багатьох випадках їм сприяв доступ, ресурси і захист, наданий європейськими державами. У той же час, колоніальна влада часто перешкоджала місіонерській діяльності. Ті, хто був при владі, зазвичай не поділяли ентузіазму місіонерів щодо освіти місцевої робочої сили, покращення її добробуту чи поширення християнського Євангелія. Всупереч загальноприйнятому наративу, порядок денний місіонерів колоніальної доби дуже часто суперечив імперським інтересам, так само, як і сьогодні.

В епоху колоніальної експансії імперські інтереси часто плутали з «християнством», а саме Євангеліє з атрибутами європейської цивілізації. Мова та місця проведення богослужінь церкви часто використовувалися для просування економічних і національних планів, а часом і для виправдання експлуатації та рабства.

У 1492 році Христофор Колумб висадився на острові Іспаньола, пообіцявши багату винагороду монархам, які фінансували його подорож. Через три роки він захопив у полон сотні представників племені араваків і відправив їх до Іспанії, щоб продати в рабство (більшість з них не пережили цю подорож). Він писав: «Дозвольте нам в ім'я Пресвятої Трійці продовжити відправляти всіх рабів, яких можна продати».⁹

Без сумніву, місіонери іноді підживлювали негативні стереотипи. Деякі з них збезчестили ім'я Христа, ставлячи на перше місце власні інтереси, будуючи феодальні володіння чи знущуючись над людьми, яким вони мали б служити. Інші невігласно, зарозуміло або ліниво копіювали іноземні форми поклоніння, замість того, щоб докладати важких зусиль для створення місцевої церкви, яка б відповідала контекстуальним умовам.

По всьому світу можна знайти церковні будівлі західного стилю, шпилі та шати там, де вони, здавалося б, не повинні бути. У міру того, як церква глобалізується, а в місіонерських колах навчають найкращим практикам, на щастя, такі випадки стають дедалі рідкіснішими. Більшість місіонерів зараз навмисно прагнуть звіщати Євангеліє способами, які узгоджуються з почесними аспектами культури, в якій вони перебувають.

ПЛЕЯДА СУМНІВНИХ ПРИПУЩЕНЬ

«Я вважаю, що ця думка найбільш поширена за межами церкви, хоча це може бути основним фактором, чому церкви «голосно і гордо» не заявляють про свою участь в місіях».

~ МІСІОНЕР ~

Головна директива чи ні, але екіпажі Зоряного флоту постійно втручалися в розвиток інших цивілізацій. Інакше це було б дуже нудним телешоу. Сам капітан Пікард, незважаючи на свою нібито

прихильність Головній Директиві, одного разу навмисно порушив закон, щоб врятувати одного громадянина Федерації.¹⁰ І не всі купилися на Верховну директиву, навіть у теорії. Коли Спок вперше приєднався до зореліту «Ентерпрайз», він запитав першого офіцера: «Ви коли-небудь замислювалися над тим, що Перша директива не тільки не етична, але й нелогічна, і, можливо, морально не виправдана?».¹¹ Це гарне запитання, містере Спок.

Твердження, що місіонери шкодять культурі, зростає, але воно не нове. Стаття журналу «Тайм» 1982 року про вплив місіонерів на культуру закінчується словами: «Важко не захоплюватися завзяттям місіонерів, які присвятили своє життя безкорисливому, але зрештою, самореалізуючому завданню – поширенню Христового слова по всьому світу. Тим не менш, залишаються питання щодо того, чи духовне добро, яке вони роблять, частково, не врівноважується соціальною та культурною шкодою».¹²

Сьогодні у свідомості багатьох північноамериканців міцно засіла антимісіонерська версія Головної директиви, якщо не свідомо, то принаймні підсвідомо. Перш ніж ми будемо занадто соромитися наших попередників-місіонерів, давайте уважно розглянемо факти. Як зауважив цар Соломон: «Праведний є власним обвинувачем у вступній промові на суді. Та нападає обвинувач – і *сам* стає оскарженим». (Прип. 18:17, УТТ). Чи можливо, що припущення, які лежать в основі ідеї про те, що місії були і

залишаються переважно деструктуризованими, не настільки надійні, як може здатися на перший погляд? Чи можуть ці припущення бути «не тільки не етичними, але й нелогічними?»

Біблія не має значення. Твердження «місіонери не повинні втручатися в інші культури» означає, що те, що говорить Біблія, не має значення, просто необхідно ігнорувати Велике

«Така точка зору більш поширена серед номінальних віруючих і невіруючих, які відчують дискомфорт від того, що хтось претендує на володіння істиною».

~ МІСІОНЕР ~

Доручення. Людям не потрібно «спасатися», тому що немає раю і пекла, це є лише міфами і забобонами. Євангеліє не є доброю новиною. Для відданих християн це є перше і найголов-

ніше міркування. Крім того, оскільки християни, які вірять в Біблію, наївні послідовники вигаданих ідей, їхні мотиви і судження зазвичай викликають підозру. Якщо вони настільки довірливі, що вірять у те, що єврейський селянин боже-ственний і воскрес із мертвих, то вони, ймовірно, помиляються і в багатьох інших речах.

Але якщо Біблія правдива і актуальна, то ми повинні їй підкорятися, і Біблія чітко говорить нам «Ідіть по цілому світі» і впливати на інші культури (Мр. 16:15, УГТ). Якщо Бог створив світ і відкупив людство, то Його влада переважає над усіма культурами, і Він має право наказувати Своїй Церкві поширювати Його послання і Його славу.

Усі культури, релігії та світогляди є однаково цінними. Принцип «не заважай аборигенам» ґрунтується на припущенні, що всі культури за своєю суттю є добрими. Дехто також вважає, що оскільки культура – це система, то відкинути будь-яку її частину означає відкинути весь інтегрований спосіб життя. Але зупиніться на мить. Чи справді ми в це віримо? Чи справді культура є цілісною, чи деякі її елементи можуть бути нездоровими, а інші – корисними або нейтральними? Чи справді ми не бачимо різниці між позитивними і деструктивними культурними елементами? Сьогодні існують культури, в яких мова, музика і танці унікальні та прекрасні, але які вчать, що близнюки – це злі духи, і тому їх треба вбивати при народженні, щоб захистити громаду.¹³ Чи нормально нам живеться в суспільстві, яке вірить, що протиотрутою від болю в горлі є кровопускання? Дітовбивство, спалення вдів, каліцтво жіночих статевих органів і канібалізм – все це давні культурні практики. Чи справді ми віримо, що їх потрібно зберігати?

Серед народу саві, в якому я виріс, були і мисливці, і канібали. Вони також вважали, що людина без свідомості вже мертва. Це була основна частина їхнього духовного релігійного світогляду, а не просто результат медичного невігластва. Якщо чоловік втрачав свідомість після поранення в бою, його загортали в трав'яну підстилку і клали в невелику поховальну споруду на палях. Іноді поховальна платформа тряслася протягом декількох днів, поки жертва боролася,

втрачаючи свідомість, перш ніж врешті-решт померти від отриманих травм або зневоднення.¹⁴ Чи дійсно неправильно втручатися в таку традицію? Зрештою, мета глобальних програм у сфері охорони здоров'я, економіки та сільського господарства – змінити спосіб сприйняття та поведінки людей, тобто змінити їхню культуру. Чим більше я думаю про це, тим більше погоджуюся зі Споком. Основна Директива не є ні логічною, ні етичною.

Ізольовані люди живуть в утопії, доки не приходять місіонери. Стереотип «благородного дикуна», незіпсованого злом цивілізації, регулярно з'являвся в європейській літературі з п'ятнадцятого по дев'ятнадцяте століття, а згодом і в голлівудських фільмах. Сумна реальність полягає в тому, що не всі ізольовані народи живуть у блаженстві, а їхні спідниці шелестять на вітрі, коли вони сьорбають свіже кокосове молоко під пальмою. Незалежно від того, віддалені вони чи ні, всі культури страждають від хвороб, корупції, бідності, неграмотності, торгівлі людьми, війн, політичних і релігійних переслідувань та безлічі інших негараздів.

Нашою метою має бути збереження культур саме такими, якими вони є. Ідея про те, що місіонери руйнують культури, змінюючи їх, означає, що деякі культури повинні бути збережені без іноземного впливу, в той час як інші можуть вільно прагнути до швидких змін. Це подвійний стандарт, який розглядає ізольовані культури як зразки в чашці Петрі, а не як людей,

які поділяють з нами рівну гідність, цінність і потенціал. Я дуже сумніваюся, що у сьогоднішньому взаємопов'язаному світі взагалі можливо, а тим більше доцільно, заморозити якийсь народ у культурному плані.

Чи тільки християнські місіонери повинні тримати дистанцію, а не всі інші люди, які дотичні до життя того чи іншого народу? Такий підхід думок відкриває ще одну банку черв'яків, оскільки найчастіше саме місіонер який любить народ, вивчає його мову та культуру і допомагає йому вижити під натиском «колумбів», що стрімко наближаються. Спостереження мого батька нижче.

Існують причини, чому місіонерам доводилося вирушати в ізольовані райони, такі як Іріан Джая (Західна Нова Гвінея), якнайшвидше. Історія навчила їх, що навіть найбільш ізольовані культури меншин рано чи пізно будуть пригнічені комерційною та політичною експансією домінуючих народів. Наївні академіки у вежах, повитих плющем, можуть протестувати проти того, що примітивні культури, які залишилися у світі, слід залишити недоторканими, але фермери, лісоруби, земельні спекулянти, шахтарі, мисливці, воєначальники, будівельники доріг, колекціонери мистецтва, туристи і наркоторговці не слухають їх.

Вони все одно йдуть туди. Часто, щоб знищити. Обманювати. Експлуатувати. Робити жертвами. Корумпувати. Забирати і не давати нічого, окрім хвороб, від яких у примітивів немає ні імунітету, ні ліків. Питання «Чи повинен хтось туди йти?» є застарілим, тому що очевидно, що хтось і так туди піде. На зміну йому прийшло більш практичне питання: «Чи найспівчутливіші люди потраплять туди першими?»¹⁵

Хоча збереження культури звучить благородно, правда полягає в тому, що культури завжди змінюються, з місіонерами чи без них, і часто зміни відбуваються на краще. Всесвітня комісія ЮНЕСКО з культури і розвитку пояснює, що «культура суспільства не є ані статичною, ані незмінною, а скоріше перебуває в постійному русі, впливаючи на інші світогляди та форми вираження і зазнаючи впливу інших».¹⁶ Люди люблять розвиватися, впроваджувати інновації, намагатися перетворити чужу культуру на живу копалину – це ні реалістично, ні шанобливо.

Ми не маємо права судити. Хто вирішує, які культури повинні прийняти зміни, а які потрібно захищати від змін? Зростаючи в джунглях, я спостерігав, як світські «експерти» взаємодіяли з місіонерами та місцевим населенням. Випадкові антропологи чи репортери прилітали на літаку місіонера, їли його їжу, спали у його домі і ставили йому багато запитань про місцеву культуру,

оскільки він знав мову і знав людей. Потім чужинець повертався додому і писав статтю про те, як місіонери руйнують культури. Хто має найкраще становище, щоб критикувати культуру та оцінювати вплив місіонерів на місцеве населення? Пророк шостого століття до нашої ери Епіменід, якого пізніше цитував апостол Павло, сказав про свій народ: «Критяни — постійні брехуни, люті звірі, ліниві ненажери». (Тит. 1:12, УТТ). Чи було для нього недоречним критикувати поведінку власної культури? Чи не прогресує (або регресує) західна цивілізація через постійний процес самооцінки? Павло закликав Тита спробувати змінити токсичну культуру Криту через здорове вчення. Він бачив Євангеліє як Божий інструмент, щоб зламати руйнівні культурні цикли.

**«Я думаю, що таке
сприйняття є рідкісним,
але ті, хто його дотримується,
дуже активні».**
~ ЦЕРКОВНИЙ ЛІДЕР ~

Навіть якщо на мить припустити, що лише «інсайдери» мають право судити про власну культуру, то як з ними можна проконсультуватися, не порушуючи їхньої ізоляції? І що, коли, маючи вибір, вони воліють використовувати сірники для розпалювання вогню, москітні сітки, щоб зменшити смертність від малярії, і «Вермокс», щоб позбутися кишкових паразитів? Що, якщо вони хочуть звільнитися від страху перед злими духами і циклів вбивств з помсти, що передаються з покоління в покоління. Що, якщо вони захочуть такий самий смартфон, як

у вас? І будьте обережні. Вони можуть ввічливо натякнути, що наші зусилля тримати їх у карантині – це не більше, ніж перепакований культурний імперіалізм.

Ізольовані народи обурюються місіонерським впливом. З мого досвіду, племінні народи по всьому світу в цілому люблять місіонерів, які живуть серед них, і насолоджуються міцними особистими зв'язками з ними. Чужинців, які не є місіонерами, вони, як правило, не сприймають. Зазвичай вони мають проблеми з немісіонерськими чужинцями – торговцями, мисливцями на крокодилів, лісорубами, урядовцями та іншими експлуататорами. Поняття «потворний місіонер» – це здебільшого перебільшення.

Однією з найяскравіших подій моєї місіонерської кар'єри була можливість бути присутнім на кількох святкуваннях п'ятдесятиріччя приходу Євангелія до племен джунглів. Ці багатоденні зібрання, сповнені радості, співів і танців, є передчуттям неба. Тисячі людей збираються в амфітеатрі джунглів. Святкування зазвичай починаються з того, що найстарші чоловіки і жінки розповідають історії про те, як вони жили раніше – про страх, кровопролиття, побиття дружин і поклоніння духам. У якийсь момент вільна програма переходить у приступи сміху, коли відтворюється перше прибуття місіонерів, зображуючи їхні багажники з одягом, екзотичну їжу, мовні огріхи та неортодоксальні звичаї. Гумор врешті-решт змінюється хвилями поклоніння, молитвами подяки, нестримними танцями

та хвалою Господу за послання Євангелія, що змінює життя. Це не реакція експлуатованого народу.

Місіонери поширюють західну релігію. Ми іноді забуваємо, що християнство є східною релігією. Я не наважуюсь вживати термін «релігія» стосовно Євангелія, і це не зовсім «східна» релігія, бо ми знаємо, що вона походить від Бога і не обмежена географічно. Однак історично християнство зародилося на Близькому Сході, а потім поширилося в Європі, Африці та Азії. Місіонери пропагують вірування і вчення чотирьохтисячолітнього близькосхідного кочового племені. Ісус та Його єврейські учні нав'язали свою культуру бідним європейським варварам! Справедливості заради треба сказати, що їхнє послання благодаті зробило певний вплив і на єврейську культуру.

Багато великих церковних лідерів перших п'яти століть після Христа були вихідцями з Північної Африки та Центральної Азії.¹⁷ Через кілька поколінь після воскресіння християнські місіонери були частиною переслідуваної меншини, а не домінуючої політичної сили. Пам'ятаймо також, що християнство – не єдина релігія, яка десь починається і поширюється на чужі землі. Якщо ми розглядаємо християнство як своєрідний інвазійний вид, ми повинні сказати те ж саме про іслам, індуїзм, буддизм і різні інші релігійні переконання.

Всі місіонери мають приблизно однаковий ефект. Стригти під одну гребінку категорію людей або цілу професію – небезпечно.

«Стережіться фундаменталістів», – чуємо ми, або «У мене в дитинстві був поганий досвід відвідування церкви, тому я туди не повернуся». Протягом багатьох століть церква відправила десятки тисяч місіонерів з багатьох країн світу. Вони не всі однакові. Коли я був дитиною, католицький священик, який працював у сусідньому з нами племені, часто платив робітникам дешевими сигаретами. Як тільки чоловіки ставали залежними, вони продовжували працювати, щоб отримати більше. З іншого боку, мої батьки вчили саві бути чесними, не красти, рахувати і читати, а також започатковувати власний бізнес, щоб мати змогу конкурувати з чужинцями, які починали прибувати. Давайте конкретизуємо, яких місіонерів ми звинувачуємо в імперіалізмі і чому.

Місії здебільшого стосуються ізольованих племен. Твердження, що «місіонери руйнують культуру», передбачає, що вони працюють переважно серед анімістичних племен, які мало піддаються зовнішнім впливам. У деяких частинах світу таке служіння залишається значною частиною місіонерського завдання. Однак сьогодні все більше місіонерів зосереджуються на буддистських, мусульманських, індуїстських та інших групах населення. У «Піонерів» є багато місіонерів у Європі та Північній Америці. Більшість наших працівників служать у великих містах. І зараз місіонери приїжджають з інших країн, щоб служити у США. Занепокоєння, що місіонери руйнують культури, здається досить застарілим у глобалізованому світі.

Вплив місій був здебільшого негативним. Як ми вже визнали, жахливі речі були зроблені в ім'я місій, церкви і самого Христа. Однак ці жахливі речі не здійснювалися люблячими Євангеліє, сповненими Духом членами Тіла Христового. Більшість цих несправедливостей були здійснені урядами, бізнесом та невіруючими, які використовували релігію як алібі або палицю. Групи та окремі особи, які діяли несправедливо, самі потребували Євангелія. Шкода, що не було більше місіонерів, які могли б до них достука-тися.

Всупереч поширеній думці, вплив євангельських місіонерів на світ є надзвичайно позитивним з точки зору соціальних, економічних та правозахисних стандартів, навіть якщо не брати до уваги вічну користь для людей, які не мали надії коли-небудь пізнати Ісуса. У колоніальну епоху багато місіонерів намагалися захистити людей, яким вони служили, від насильства і хвороб. Девід Лівінгстон, шотландський місіонер, чиє серце поховане під деревом *мвула* в сучасній Замбії, фактично підтримував колоніалізм в Африці на південь від Сахари в ХІХ столітті, бо сподівався, що європейський вплив покладе край міжплемінним війнам і жорстокій работоргівлі.¹⁸

Соціолог Роберт Вудберрі виявив сильну статистичну кореляцію між місіонерською діяльністю «навернених протестантів» і демократизацією країни. Його висновок:

Території, де протестантські місіонери мали значну присутність у минулому, сьогодні в середньому є більш економічно розвиненими, з порівняно кращим здоров'ям, нижчою дитячою смертністю, нижчим рівнем корупції, більшою грамотністю, вищою освітою (особливо для жінок), а також більш міцним членством в неурядових об'єднаннях.¹⁹

Цей висновок не був популярним. Навіть голова дисертаційного комітету Вудберрі попередив його про неминучу відсіч: «Припустити, що місіонерський рух мав такий сильний позитивний вплив на ліберальну демократизацію – неможливо придумати більш неймовірну і образливу історію для багатьох світських академіків».²⁰ Але після років інтенсивних досліджень Вудберрі все ж дійшов висновку: «Хочете квітучу демократію сьогодні? Рішення просте – якщо у вас є машина часу: Пошліть місіонера з 19-го століття».²¹ Хоча Ісус не казав нам іти по всьому світу і робити людей грамотними, багатими і демократичними, висновки Вудберрі ілюструють надзвичайно позитивний вплив місіонерів.

Ще одним наслідком місіонерського впливу, який часто не беруть до уваги, є збереження мов. Мова – це дихання культури, і тому смерть мови майже завжди призводить до втрати способу життя. Лінгвіст з Массачусетського технологічного інституту Норвін Річардс добре висловив важливість збереження мов і культур: «Є

жарти, які смішні лише мовою малісіт, є історії, які мають сенс лише мовою ларділ, і є пісні, які прекрасні лише мовою вопанаак. Якщо ми втрачимо ці мови, ми втрачимо маленькі шматочки краси та багатства світу».²² У 2019 році Організація Об'єднаних Націй попередила: «Майже половина мов у світі, за оцінками – 6700 мов, перебувають під загрозою зникнення».²³ Багато мов меншин втрачаються, коли молоді покоління отримують освіту національними мовами. Писемні мови мають набагато більше шансів на виживання, ніж виключно усні, і багато малих унікальних мов збереглися завдяки Біблії.

В одному дивовижному випадку мова вопанаак була повернута до життя через сто років після того, як померли її останні носії. Мовне відродження відбулося завдяки перекладацькій роботі пуританського місіонера Джона Еліота.

Перша Біблія, опублікована в колоніальній Америці, була видана мовою вопанаак у 1663 році. Завдяки зусиллям Еліота з ліквідації неписьменності плем'я Вампаноаг залишило по собі колекцію письмових документів, коли хвороба винищила їхнє населення. У 1990-х роках Джессі Літл Доу Берд, нащадок племені, до якого прагнув достукатися Еліот, використала ці записи для відродження мови вопанаак у рамках лінгвістичної програми Массачусетського технологічного інституту. Її донька є першим носієм мови вопанаак за сім поколінь, а шестеро інших вампаноагів вільно володіють нею.²⁴ Цікаво, що один із предків Берда з племені вампаноагів публічно

виступав проти місіонерської діяльності у вісімнадцятому столітті.²⁵

БОЖЕСТВЕННА ВКАЗІВКА

Бог любить культури нашого світу набагато більше, ніж командувач зоряного флоту чи капітан Пікард. Зрештою, Він їх винайшов. Розмаїття людських культур приносить Йому велику радість і славу. Бог наказав Ною та його нащадкам розмножуватися і наповнювати землю (Бут. 9:7). Послух природно привів би їх до богослужіння. Замість цього вони побудували місто, скупчилися в одному місці і боролися за те, щоб залишитися монокультурними. Вони не хотіли бути розпорошеними по поверхні всієї землі. (Бут. 11:4). Бог відповів на це, змішавши їхні мови, запустивши процес, який Він спочатку планував, і змусивши їх розсіятися в багатьох культурах. Він завжди мав намір створити багате, різноманітне переплетення народів, країн і суспільств. І не сподівайтесь попроситися зі своїми культурними особливостями в наступному житті. Заключні розділи Об'явлення (наприклад, Об. 21:24) вказують на те, що після закінчення цієї епохи життя на землі все ще будуть існувати народи, царі та культури. Іван, дивлячись на натовп навколо Божого престолу, міг сказати, що вони були з «кожного народу, покоління, народності й племені». (Об. 7:9, УТТ). Ми всі будемо досконалими, але не всі будемо однаковими.

Місії – це передача Євангелія в різних культурах, а Євангеліє – це, дослівно, «добра новина». Якщо ми віримо, що смерть і воскресіння Ісуса є єдиним способом примирення з Богом, ми не повинні ухилятися від відповідного впливу на людей. Євангеліє є доброю новиною для всіх людей у всіх культурах. На жаль, багато ще не мали можливості її почути. Ми отримали вказівку з небес знайти кожную культуру і донести до них приголомшливу, рятівну звістку: «Бо так Бог полюбив світ» (Ів. 3:16, УТТ). Наш пошук тих, хто відгукнеться, проведе нас через усілякі бар'єри.

ВЕЛИКЕ ВОЗЗ'ЄДНАННЯ

Через п'ятдесят років після того, як мої батьки принесли дар Євангелія народу саві, я повернувся в село, де виріс разом з двома братами. Наше повернення було задокументовано у п'ятнадцятихвилинному відео під назвою «Ніколи не те саме: Святкування 50-річчя фільму «Діти миру»», яке можна переглянути на сайті «Піонерів» та на YouTube. Як я вже згадував на початку цього розділу, відразу було помітно багато змін. По-перше, вони фотографували нас більше, ніж ми їх! Але що важливіше, я помітив, як багато було дітей. П'ятдесят років тому більшість дітей не доживали до п'яти років. Люди похилого віку також раніше були рідкістю. Нещасні випадки, хвороби та їхня культура насильства сприяли ранній смерті більшості саві. Вони постійно

воювали між собою та з сусідніми племенами, вбиваючи та канібалізуючи своїх жертв. У дитинстві я майже ніколи не бачив сивого волосся у чоловіків чи жінок саві. Тепер, повернувшись «додому» після стількох років, я був здивований, побачивши радість, що випромінювалася з облич здорових людей різного віку.

Ще одне, що мене вразило, – це краса їхньої мови, яку я все ще міг розуміти, хоча не розмовляв нею десятиліттями. Майже всі розуміли національну мову, індонезійську, але вважали за краще використовувати свою мову, коли це було можливо. На мову саві було перекладено Новий Заповіт і складено багато богослужбових пісень. Церковні богослужіння допомогли зберегти їхню рідну мову та культуру. Яким благословенням було слухати їхній гумор і чудовий спосіб висловлювання! Мені спадало на думку, що Бог теж насолоджувався цим, і що Він створив цю групу людей, щоб вони приносили Йому славу в особливий спосіб, відмінний від усіх інших.

Жінки саві розпитували про мою матір, яку вони дуже любили. Як медсестра, вона врятувала багато їхніх життів і приймала пологи. Вони називали її «жінкою, яка робить всіх здоровими». Коли вони сумували, почувши про її смерть, я згадав про те, наскільки глибокими можуть бути наші стосунки в Божій сім'ї, і про особливу радість переживати зв'язок з Христом в різних культурах.

Зібралися не лише саві. Вони запросили чотири інші племена – колишніх ворогів і жертв

їхніх жорстоких канібальських ритуалів – відсвяткувати разом з ними. Чоловіки з племені каягар, які п'ятдесят років тому мужньо привезли нашу сім'ю до села саві на своїх каное, супроводжували нас від поплавкового літака до берега. Вони символічно встелили свої каное списами і стрілами, як нагадування про те, що вони боялися за своє життя, коли вперше наважилися ступити на ворожу територію, щоб доставити нашу сім'ю на це саме місце. Тепер ці племена мирно спілкуються, поклоняються Богові та одружуються. Вони більше не турбуються про те, щоб будувати будинки високо на верхівках дерев, бо більше не живуть у страху перед сусідами. Євангеліє прорвалося крізь образи та цикли помсти, які колись розділяли та спустошували їхні громади. Разом П'ять Племен, як вони себе називають, утворили союз, який прагне поширювати євангельську звістку ще далі.

До саві, як і до багатьох інших місць, місіонери приходили з усіма їхніми помилками, стандартними установками та дивацтвами. Але вони також прийшли з помічником, Святим Духом, біблійним компасом і смиреними серцями. Бог використав ці недосконалі посудини, щоб заснувати ще одну спільноту відроджених людей з ще однією мовою та культурою, для Його вічної слави. Друг Саві з дитинства, який зараз є старшим пресвітером у церкві, добре підсумував це: «Ми збираємося залишатися вірними Євангелії до кінця життя. Для нас це все».

ПІДСУМОК

Хибна думка про те, що місіонери приносять більше шкоди, ніж користі, якою б поширеною вона не була, не повинна заважати нам продовжувати виконувати завдання, яке дав нам Бог. Реальність така, що місії – це рятівне коло для людей і культур по всьому світу. Наше місіонерське покликання ґрунтується на богословських засадах – загубленості людини, Божому забезпеченні та привілеї управління. Бог створив нас, Він бачить загальну картину, і Він дав нам послання, яке ми сподіваємося донести до народів світу. Якщо ми справді турбуємося про інші культури, то виконання Великого Доручення – це найулюбленіша річ, яку ми можемо зробити. Нашим головним питанням більше не повинно бути: «Чи варто здійснювати місії?», а «Чи відпо-

«Ідея досконалості відлякує нас усіх, особливо західних людей. Нам потрібно вчитися та вдосконалюватися. Однак ми не зможемо бути ефективними, якщо будемо жити під тиском, що повинні зробити все ідеально, перш ніж ми зможемо почати працювати».
~ ЦЕРКОВНИЙ ЛІДЕР ~

відаємо ми справедли- вості цього радикально прославляючого Бога, рятівного послання, яке було нам довірено?».

Відповідь на звинувачення у шкідливості місій вимагає точних визначень, більш повного розуміння обставин і перевірки припущень. Ми повинні розрізнати між основним завданням глобальних місій і хибними та етноцентричними способами

її виконати. Церква і місіонери не є досконалими, але Бог вирішив діяти через нас. Багато людей зазнали невдачі впродовж історії, чи то зі щирих мотивів чи фальшивих. Ця реальність не повинна обдурити нас, щоб ми мимоволі не приєдналися до їхніх лав, ухиляючись від власної відповідальності. Той факт, що ми не виконуємо місії, не повинен заважати нам намагатися робити це взагалі.

Якщо світ не підтримує наші місіонерські зусилля, ми не повинні ні дивуватися, ні засмучуватися. Ісус попереджав, що ми зустрінемо скептиків (Ів. 15:18-20). Місіонери – це найкращі друзі для людей і культур по всьому світу в тій мірі, наскільки вони керуються Святим Духом і Божою любов'ю, явленою в Його Слові. Вони з ентузіазмом відстоюють інтереси місцевих культур – розмовляють їхніми мовами, лікують хворих, піклуються про нужденних і допомагають їм у неминучому переході до сучасності. Свідченням їхнього впливу є життя сотень мільйонів вірних учнів Господа Ісуса. Кожен християнин і кожна церква у світі існують завдяки діяльності місіонерів у минулому.

У чистому вигляді місії – це найвищий акт жертвності, а не егоїзм чи імперіалізм. Це вираз втіленого служіння, що відображає те, що зробив Ісус, покидаючи небеса. Він вчинив остаточне порушення Першочергової Директиви, коли втілювався в нашу людську культуру і пожертвував собою заради нашого спасіння. Наш обов'язок полягає не в тому, щоб залишити планету

без змін, а в тому, щоб силою Божою викупити те, що було зруйноване гріхом, звільнивши місце для миру, радості та творчого самовираження. Бог дав нам Велике Доручення саме тому, що Він надто любить народи світу, щоб зберегти їх такими, якими вони є.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Які почуття викликає у вас слово «місіонер»: сорому чи клейма? Якщо так, то як ви думаєте, чому?
2. Яким чином Ісус був місіонером? Як Він ставився до культури, що Його оточувала?
3. Коли, на вашу думку, доречно кидати виклик чи змінювати чужу культуру?
4. Що ви думаєте про ідею, що на небесах ми все ще матимемо нерозвинені культури?

8

МІСІЇ ЗАЗНАЮТЬ НЕВДАЧІ

Бачення нашої частини світу залежить не тільки від того, хто ми є, чому ми тут чи куди йдемо. Скоріше це залежить від того, ким є Христос, чому Він тут і куди Він прямує, адже ми йдемо за Ним.

– ДЕВІД БРАЙАНТ

Міф 8: В цілому, місіонери не мають великого впливу. Оскільки населення світу зростає, можливо, ми навіть втрачаємо позиції. Наші стратегії не спрацювали.

Борге Усланд і Майк Хорн вирушили на лижах через полярну крижану шапку 11 вересня 2019 року.¹ Усланд уже двічі піднімався на лижах до Північного полюса, а Хорн перетинав Антарктиду на повітряному змії (кайті). Обидва чоловіки знали, що роблять, але жоден з них не очікував, що на них чекає попереду. Одинадцять днів вони їхали на лижах під постійним заходом сонця, а потім більше двох місяців у безперервній темряві, кожен тягнучи за собою сани, навантажені 186-ма кілограмами харчів. Хорн і Усланд мали на меті проходити 18 кілометрів на день, але на деяких ділянках подорожі їм насилу

вдавалося вкластися у вісім. Проломи в кризі виявилися ширшими і численнішими, ніж очікувалося, і їм довелося гребти по відкритій воді в надувних човнах.

Обмороження та інфекція зробили руки Хорна майже безпорадними. Але існувала ще більша, невидима загроза для їхньої експедиції: лід працював проти них. На Північному полюсі немає землі. Усланд і Хорн перетинали Північний Льодовитий океан по вільно плаваючій кризі. Вони спланували свою подорож так, щоб океанські течії прискорювали їхній рух, подібно до рухомого перону в аеропорту. Незабаром вони виявили, що лід був настільки тонким, що його спрямовували не передбачувані течії, а вітер, який дув проти них. Щоразу, коли вони зупинялися відпочити, їх дрейфувало назад. 14 листопада шторм відніс їх назад на 45 км. Кожен з наступних трьох днів вони перетинали на лижах 86-ту паралель, але вночі, коли вони спали, їх зносило назад.

Ви коли-небудь відчували, що земля під ногами рухається назад? Яюсь я піднявся на гору Семеру, найвищий вулкан на Яві. Круті верхні схили складаються з піску та сипучого гравію. З кожним кроком вперед я відчував, що сповзаю з гори назад. Іноді місії можуть відчувати себе саме так. Десятки тисяч місіонерів були відправлені, але тисячі народів залишаються недосягнутими. Зі зростанням церкви зростає і населення світу. Щодня народжуються нові недосягнуті люди. Чи означає це, що Євангеліє втрачає позиції? Чи

дійсно наші стратегії настільки недосконалі, а наші зусилля приносять так мало плодів? Як ми можемо бути впевнені, чи дійсно крига дрейфує назад, чи це оптична (чи статистична) ілюзія?

ТРИВОЖНА КАРТИНА

Реальність глобальних місій полягає в тому, що попереду ще дуже багато роботи. Проект JOSHUA PROJECT визначає 7387 недосягнутих народів, які складають 42 відсотки населення світу.² З цих недосягнутих народів 4996 становлять менше 0,1 відсотка християн, які мають самопоширюване євангельське свідчення.³

У вересні 2021 року Рада Міжнародної місії визнала 347 народів (що представляють понад дванадцять мільйонів) як такі, серед яких немає місцевих євангельських християн або церков. Вони не мають доступу до значної кількості друкованих чи цифрових євангельських медіаресурсів. Ще 4770 народів (понад мільярд) були менш ніж на 2 відсотки євангельськими і майже не прикладали або взагалі не прикладали активних зусиль із заснування церков.⁴ За оцінками Wycliffe Bible Translators робота над перекладом Святого Письма на 1800 мов навіть не розпочата.⁵

«Я думаю, що таке сприйняття серед віруючих може бути корисним для переосмислення старих стратегій, які ми намагалися застосовувати десятиліттями. Багато часу і грошей витрачається на речі, які не працюють».

~ МІСІОНЕР ~

Інша невтїшна динаміка полягає в тому, що християнство, здається, відступає в деяких частинах світу. В Іраку, наприклад, християнська громада скоротилася на 83 відсотки менш ніж за двадцять років, з приблизно 1,5 мільйона у 2003 році до 250 000 сьогодні. «Одна з найстаріших Церков Іраку, якщо не найстаріша Церква у світі, знаходиться в небезпеці і близька до зникнення», – нещодавно нарікав архієпископ Ірбіля. «Ті з нас, хто залишився, повинні бути готові до мученицької смерті».⁶

За даними Всесвітньої християнської енциклопедії:

Найбільше випадків зменшення християнства спостерігається в регіонах Північної Африки та Західної Азії, які включають Ірак, Сирію, Ізраїль, Палестину та Туреччину. Ці регіони перебували під величезним тиском у 20-му і 21-му століттях і пережили стрімке падіння християнського населення, з 12,7% до 4,2% у 2020 році. У Туреччині, зокрема, у 1900 році християнське населення становило 22 відсотки, а сьогодні – лише 0,2 відсотки християн.⁷

Це не та статистика, яку мені подобається читати. Може скластися враження, на основі певних даних, що ми не тільки маємо пройти довгий шлях, щоб виконати Велике Доручення, але, можливо, навіть втрачаємо позиції в деяких сферах. Всесвітня християнська енциклопедія підсумовує ситуацію таким чином: «Відсоток

християнського населення світу за останні 120 років майже не змінився. У 1900 році 34,5 відсотка світу було християнським; у 2020 році ця цифра становить 32,3 відсотка».⁸

Думка про те, що місії зазнають невдачі поширена в північноамериканській церкві. Серед усіх категорій опитаних респондентів – церковні лідери найчастіше ставили це в трійку найпоширеніших міфів, які заважають північноамериканським церквам брати участь у місіях. Члени церкви дали найвищі бали, порівняно з іншими групами, як за поширеністю, так і за впливом.

**«Хто хоче підтримувати
потопаючий корабель?
Важко плисти проти потоку
цих думок».**

~ МІСІОНЕР ~

Сприйняття невдач у церкві може непомітно підсилюватися прихильниками нових місіонерських інструментів і стратегій, які часто починають з опису недовістості старих методів. Важко знайти більш невтішний підсумок поточного стану місій, ніж перший розділ книги, в якому стверджується, що рішення знайдено. Якби тільки ми дотримувались правильної стратегії! Ключ нарешті знайдено, до тих пір, поки не з'явиться наступна нова ідея і все не повториться заново. Навмисно чи ні, але таке мислення знеохочує Божий народ. Невже ми, як глобальна церква, дрейфуємо назад на вільно плаваючій кризі, гнані вітрами, яких ми не очікували і не розуміємо?

У ПОШУКАХ МІЦНОЇ ОПОРИ

Перш ніж впадати в місіонерський розпач, давайте розглянемо можливість того, що масштаб роботи, яка ще залишається, не обов'язково передбачає повну поразку. Бог малює картину, яку ми не до кінця розуміємо. Ми маємо лише обмежене уявлення про масштаби, часові рамки, персонажів Божого шедевр і наше власне місце на полотні. Бог є Богом несподіванок, а Його план завжди непередбачуваний. На кожному етапі історії деякі місцеві прояви церкви були сильними, а інші – слабкими. Насправді, місії з самого початку були малоімовірною справою. Гордон Олсон описує ситуацію учнів, які отримали Велике Доручення: «Їхній лідер був розп'ятий, як звичайний злочинець; їхній скарбник зрадив Його і наклав на себе руки; їхній головний речник заперечував, що взагалі знав Його; а решта були жалюгідною групою боягузів».⁹ Це не виглядало виграшною справою, проте ці одинадцять учнів змінили світ.

Сьогодні деякі об'єднання, деномінації та церковні мережі занепадають або розпадаються, в той час як інші процвітають і поширюються. Доктор Тімоті Теннент, президент Теологічної семінарії Есбері, пише: «Пастирями найбільших церков у Західній Європі є африканські християни. Найбільш швидко зростаючі церкви в Північній Америці – це етнічні церкви. Глобальне християнство насправді є найбільшою силою для оновлення на Півночі».¹⁰ Заспокойтеся, Отець вірно готує бездоганну наречену для Свого Сина.

Незалежно від того, що ми бачимо в кожному конкретному контексті, глобальна Божа церква зростає швидше, як з точки зору окремих віруючих, так і з точки зору різноманітності народів, ніж будь-коли в історії. За оцінками Operation World, євангельська церква налічує 546 мільйонів людей або 7,9 відсотка населення планети, і зростає зі швидкістю 2,6 відсотка на рік.¹¹ Це більш ніж удвічі перевищує темпи зростання світового населення (трохи більше 1 відсотка у 2020 році).¹² Всесвітня християнська енциклопедія стверджує: «Кількість євангельських християн у світі зросла з 112 мільйонів у 1970 році до 386 мільйонів у 2020 році». ¹³ За оцінками Міжнародного місіонерського банку, активне заснування церков відбувається у 2100 недосягнутих народах.¹⁴ Розглянемо деякі основні моменти:

Африка: Євангельська церква зросла з 1,6 мільйона у 1900 році до 182 мільйонів у 2010 році.¹⁵

Латинська Америка: Євангельська церква зросла з семисот тисяч у 1900 році до дев'яносто одного мільйона у 2010 році.¹⁶

Азія: Протестантські незалежні та англіканські християни зросли з трьох мільйонів у 1900 році до двохсот мільйонів у 2010 році.¹⁷

Європа: Євангельські християни зростають на 1,1% на рік, що відповідає темпам зростання світового населення.¹⁸

На рівні країн картина не менш обнадійлива. У 1966 році в Непалі було п'ятсот відомих

християн. До 1998 року непальська церква зросла до понад 200 000 віруючих.¹⁹ У 2010 році, за оцінками Operation World, Непал був домівкою для 838 000 євангельських християн із щорічним зростанням на 5,3 відсотка.²⁰ Між 1960 і 2010 роками кількість перуанських євангельських християн зросла в сорок разів у розпал «насильства і соціального розпаду», незважаючи на те, що 750 євангельських лідерів загинули мученицькою смертю, а багато інших були ув'язнені.²¹ За ті ж п'ятдесят років євангельська церква в Бразилії зросла з 2,9 відсотка населення до 26,3 відсотка.²² У статті журналу «Форбс» у 2016 році зазначалося, що в Північній Кореї налічується від 300 000 до 500 000 віруючих, незважаючи на десятиліття масових переслідувань.²³

Після революції 1979 року в Ірані євангелізація була оголошена незаконною, місіонерів вигнали, а Біблії на перській та фарсі заборонили.

«Із Заходу може здаватися, що місії зазнають невдачі, але на місцях Бог діє».

~ МІСІОНЕР ~

П'ятсот віруючих в країні були відрізані від зовнішніх ресурсів і підтримки. У 2015 році, незважаючи на заборони, іранська церква

була визнана найбільш швидкозростаючою євангельською церквою у світі, а іранці відігравали значну роль у досягненні афганців. Афганська церква того ж року стала другою євангельською церквою, що зростає найшвидше. За оцінками Євангельської коаліції, за останні 20 років «більше іранців стали християнами, ніж за

попередні 13 століть разом узяті, відколи в Іран прийшов іслам».²⁴

Очевидно, що Святий Дух здійснив могутню роботу через Свою Церкву в минулому столітті і Він її ще не закінчив. Зростання церкви часто є прихованим, тому що Бог виконує Свою місію непомітно. Він часто працює під прикриттям, спасаючи людей і тихо будуючи Свою Церкву. Бог має дивовижну здатність приховувати Свою роботу у всіх на виду. Його Царство росте повільно і невпинно, як гірчичне зерно.

Наприкінці 1970-х я приєднався до молитовної групи, яка щосереди перед школою молилася за церкву в Китаї. У нас було дуже мало інформації про те, що духовно відбувається в Китаї, але ми молилися, щоб Бог здійснив велику справу. Через кілька років, коли Китай знову відкрився світові, ми з подивом дізналися, що церква зростає з одного мільйона віруючих у 1949 році до щонайменше чотирьох мільйонів у 1980 році, незважаючи на інтенсивні переслідування з боку уряду.²⁵ У 2021 році Всесвітня християнська енциклопедія описала церкву в Китаї як таку, що налічує п'ятдесят шість мільйонів.²⁶ Деякі оцінки набагато вищі. Наприклад, організація «Operation World» припускає, що їх більше вісімдесяти мільйонів.²⁷ У нашу сучасну епоху нам може здаватися, що ми знаємо, що відбувається в світі, але є ще багато чого, чого ми не бачимо. Настане день, коли Бог скине завісу. До того часу ми сподіваємося і віримо в Його план, навіть якщо відчуваємо, що вітер дме проти нас.

Старий вислів «Бог не має онуків» несе в собі більше, ніж зерно істини. Кожне покоління повинно бути повторно євангелізоване і навчене. Я високо ціную спостереження Філіпа Янсі в цьому відношенні: Бог «пересувається» – у буквальному сенсі, змінюючи місцезнаходження таємничими шляхами. Щоб відвідати зростаючі церкви часів апостола Павла, вам доведеться найняти мусульманського гіда або археолога.

Західна Європа, батьківщина Священної Римської імперії та Реформації, зараз є найменш релігійним місцем на землі...

Тим часом за останні півстоліття найбільш чисельне відродження в історії відбулося в Китаї, одній з останніх офіційно атеїстичних держав і одній з найбільш репресивних. Уявіть собі.²⁸

Бог пояснив нам Свій глобальний план відкуплення, але не вказав його часові рамки або конкретні механізми, які Він використає для його здійснення.

Ще одним прикладом прогресу у виконанні Великого Доручення, про який ми знаємо, є Нова Гвінея, другий за величиною острів у світі (після Гренландії). Нова Гвінея та прилеглі острови є домом для п'ятої частини усіх мов світу. Сімдесят років тому лише в деяких з 1300 мовних груп Нової Гвінеї були церкви. Щоб уявити собі цю

цифру, наведу такий приклад: якщо вимовляти назву одного народу кожні дві секунди, то знадобиться майже година, щоб прочитати список народів, які потребують Євангелія. Сьогодні я не знаю жодного з цих народів, який б не мав власної церкви. Як це сталося? Місіонери з близько двох десятків агенцій десятиліттями наполегливо працювали, саджаючи і поливаючи насіння Євангелія у партнерстві з місцевими віруючими. Всі ці тисячі церков без винятку є результатом старанних і скоординованих місіонерських зусиль Божого народу.

В останні роки спостерігається значне прискорення в євангелізації недосягнутих народів. За даними *Finishing the Task*, між 2005 і 2020 роками народи, які були вперше залучені місіонерськими командами, зросли із 3158 до 5159.²⁹ Ми живемо у справді дивовижну епоху. Послати крос-культурних місіонерів до всіх народів, що залишилися, можна ще за нашого життя. Господь жнив викупує Своїх дітей з усіх народів, і ми досягаємо значного прогресу у відправленні посланців до кожної етнічної групи на землі.

УПРАВЛІННЯ ОЧІКУВАННЯМИ

Коли я вперше взяв на себе роль лідера на мобілізаційній базі «Піонерів» у США, мене викликав керівник іншої місіонерської агенції. «Незабаром не залишиться жодного недосягнутого народу, – сказав він. «Що тоді робитимуть піонери?» Можливо, він був стурбований тим, що я скоро

залишуся без роботи! Я заспокоїв його: «Я думаю, що це буде не так скоро, як ви думаєте. Ми з радістю вирішимо цю проблему, коли прийде час». Це було більше ніж двадцять років тому.

Іноді, у своєму захопленні глобальними місіями, ми можемо переоцінювати успіхи у виконанні Великого Доручення. Важко зберегти

«У тих колах, де я бував, люди зазвичай відгороджені від реального сприйняття, тому що їм подають завищену статистику про кількість «навернень», «хрещень» і «заснування церков», на які вони жертвували».

~ МІСІОНЕР ~

правильне поєднання позитиву і тверезості, дотримуючись балансу між радістю від того, що зробив Бог, і відповідальністю за те, як багато роботи ще потрібно зробити. Іноді організації піддаються спокусі перебільшувати свої успіхи, звітуючи рік за роком перед своїми жертводавцями.

Деколи вони ненавмисно дублюють свої результати. Кілька організацій можуть співпрацювати разом, і кожна з них звітує про одні й ті ж події, створюючи враження, що охрестилося більше людей або було засновано більше церков, ніж це є насправді. Іноді ми з ентузіазмом рахуємо нових членів, але не включаємо в таблицю колонку для тих, хто перестав приходити. Можливо, інколи нам здається, що ми мали більший вплив, ніж ми маємо його насправді. Ми хочемо виміряти врожай, щоб оцінити наш вплив, але за Божим задумом можуть бути сезони служіння, коли насіння перебуває в стані

спокою. Як задовго нам потрібно садити і поливати насіння, наприклад, в Саудівській Аравії, перш ніж побачимо врожай, подібний до іранського?

Наше покоління має доступ до великої кількості етнографічної інформації про народи світу. Християни, налаштовані на місії, створили бази даних, які визначають, чи працювала в кожній групі команда із заснування церкви, чи є у них фільм «Ісус», чи є серед них відомі віруючі, скільки перекладів Святого Письма є на їхній мові та інші важливі маркери. Такі інструменти дуже корисні, коли ми визначаємо потреби і відправляємо працівників. Однак давайте будемо реалістами щодо того, як далеко ми просунулися.

Наприклад, ми справедливо радіємо, коли церкви обирають недосягнуті народи для цілеспрямованої молитви та участі (ми б хотіли бачити більше таких випадків), але це не обов'язково означає, що хтось із цього народу вже чув Євангеліє. Це великий привід для радості, коли фільм «Ісус» стає доступним іншою мовою. Як ми можемо забезпечити, щоб люди мали доступ до нього і в результаті увірували в Христа? І хто навчає новонавернених всього того, що заповідав Ісус? Все це приклади надихаючих кілометрових позначок на шляху до дуже складної мети. Зрештою, Велике Доручення полягає у вихованні зрілих учнів. Давайте надихатися кожним кроком вперед, але не забувати про загальну картину.

Біблія не проти підрахунку результатів – в Діяннях часто згадується чисельне і географічне зростання церкви, але вимірювання прогресу у виконанні Великого Доручення вимагає обережності, чесності, молитви і довгострокової біблійної перспективи. Учнівство може бути трудним і важко піддається кількісній оцінці. Віруючі, які ходять з Господом десятиліттями, все ще потребують навчання і виправлення. Наскільки більше потребують навчання і виправлення молоді церкви у віддалених місцевостях і ворожому середовищі?

Навіть учні відчували, що Ісус часом перебуває в уповільненому човні: «Вони ж, зібравшись довкола Нього, запитували Його: «Господи, чи не в цей час Ти відновиш царство Ізраїля?» (Дії 1:6, УТТ). Вони не могли дочекатися, щоб «вийти на сцену» і зайняти свої керівні місця в новій адміністрації.

Кожен з нас є дуже маленьким шматочком дуже великого пазлу. Давайте будемо пильними, коли Бог використовує нас для Своєї слави. Сетія, одна з найефективніших національних евангелістів, яких я знаю, має лише одне ім'я. Вестерн Юніон вимагає прізвище для банківських переказів, тому ми з дружиною буквально щомісяця надсилаємо кошти на ім'я «Setia Noname». Мені це дуже подобається. Бажаю всім нам бути готовими служити анонімно. Що стосується наших очікувань від Великого Доручення, то евангелізація світу відбувається за Божим розкладом. Служімо з почуттям небесної невідкладності, але

не земного нетерпіння. Вітер може бути проти нас, але ми не дрейфуємо назад на вільно плаваючій кризі. Зрештою, у нас під ногами є тверда земля. Наша місія ґрунтується на авторитеті Бога та Його сили.

КОЛИ РУХАЄШСЯ ВПЕРЕД, А ЗДАЄТЬСЯ, ЩО НАЗАД

Одна з причин, чому прогрес Великого Доручення не завжди очевидний, полягає в тому, що таку складну справу важко виміряти кількісно. Культури, як правило, не мають чітких кордонів, так само як і країни. Індія є особливо складним середовищем, оскільки вона охоплює дуже багато каст і категорій. Де закінчується одна група і починається інша? Наскільки повинні розходитися діалекти і світогляди, перш ніж взаємодія між ними стане міжкультурною? Іноді перший місіонер, який приїжджає в неохоплений регіон, виявляє, що те, що він вважав одним народом, насправді є п'ятьма громадами з різними діалектами та світоглядами.

Один крок вперед у досягненні світу, чотири кроки назад у списку недосягнутих народів. Це прогрес, який не виглядає як прогрес.

Хоча точні визначення різняться, більшість місіологів вважають народ досягнутим, коли відомо, що принаймні 2 відсотки населення сповідують християнство. Теорія полягає в тому, що ця частина віруючих матиме імпульс для продовження євангелізації та навчання решти своєї

громади. Тільки Бог знає реальність у кожному конкретному випадку, але 2 відсотки віруючих – це наша найкраща оцінка для заснування церкви.

Два відсотки – це невелика частина населення, але для багатьох етнічних груп – це все ще багато людей. Наприклад, шайхи Бангладешу, один з найбільших недосягнутих народів у світі, налічує понад 125 мільйонів.³⁰ Якщо місіонер серед шайхів, благословенний ефективністю проповіді як Йона в Ніневії, організує церкву зі ста тисячами віруючих, це все одно становитиме менше десятої частини відсотка населення. Щоб вважатися «досягнутими», 2,5 мільйона шайхів повинні прийняти Євангеліє. З людської точки зору на формування такої великої церковної спільноти, ймовірно, підуть десятиліття. Той факт, що шайхи і тисячі інших народів залишаються недосягнутими, не означає, що Бог не діє або що місіонери неефективні. Це просто означає, що ми ще не закінчили.

Як ми вже згадували раніше, немає сумнівів, що деякі колишні центри християнської віри знову стали місіонерськими полями. Але це не означає, що церква скорочується в цілому. Частково зменшення кількості християн на Близькому Сході та в Центральній Азії є наслідком того, що багато з них тікають від переслідувань до інших країн у пошуках безпеки, як віруючі Єрусалимської церкви: «А ті, які були розпрошені, ходили й благовістили Слово» (Дії 8:4, УТТ). Хоча їхнє розсіювання може здаватися

кроком назад, ми віримо, що це частина Божої стратегії поширення Євангелія.

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ДАНИХ

Якщо так важко розібратися в даних про глобальні місії, як ми можемо приймати правильні рішення про те, куди інвестувати своє життя і ресурси? Для початку, корисно розрізнити звіти про стан християнства і стан церкви. Коли люди кажуть: «Християнство не зростає», вони мають на увазі те, що часто називають «релігією», а не справжнім тілом Христовим. Християнство – це сплав політичної та релігійної ідентичності. Це більше соціокультурне поняття, ніж питання віри, що рятує. Я особисто не дуже цікавлюся християнством. Мене цікавить церква – ті, хто сповідує віру в Христа і народився через роботу Святого Духа. Мене більше хвилює, скільки народів мають здорові церкви, що відтворюються і населення скількох країн ідентифікує себе як християни. Наше завдання – виховувати зрілих учнів, а не переконувати людей ставити позначку «християнин» у переписі населення.

За оцінками «Операція Світ», у 2010 році темпи зростання християнства становили близько 1,2 відсотка, тоді як темп зростання

«Правдива розповідь про Божу руку в глобальних місіях повинна частіше звучати в усіх наших церквах, оскільки негативні новини гасять ентузіазм церкви».

~ ЦЕРКОВНИЙ ЛІДЕР ~

евангельських християн склав 2,6 відсотка.³¹ Ця різниця є великою. Автор пояснює, що для цілей статистичного аналізу «міра богословської ортодоксії в цифрах «Operation World» позначається не ярликом «християнин», а ярликом «*євангельський християнин*».³² Визначення євангельського християнина дещо різняться, але зазвичай включають чотири основні критерії, процитовані тут з «Operation World»:

Господь Ісус Христос як єдине джерело спасіння через віру в Нього, підтверджену Його розп'яттям і воскресінням.

Особиста віра і навернення з відродженням Святим Духом.

Визнання богонатхненного Слова Божого як остаточної основи та авторитету для віри та християнського життя.

Прихильність до біблійного свідчення, євангелізації та місії, яка приводить інших до віри в Христа.³³

Тільки Бог знає, хто насправді «народжений згори», але коли мова йде про статистику світових церковних тенденцій, категорія «євангельський християнин» зазвичай є найбільш актуальною.

Необережне змішування категорій може призвести до вимальовування невиправдано сумної картини.

Наприклад, ситуація в Європі виглядає сумною, якщо визнати, що колись це був християнський континент, який зараз занурився в секуляризм. Однак дуже сумнівно, що деякі частини Європи взагалі коли-небудь були широко євангелізовані. Зростання групи людей, які оголошують себе атеїстами, не означає, що справжня церква зменшується. Ці невіруючі зараз не більше втрачені, ніж раніше. У деяких аспектах, можливо, зараз їх легше розрізнити і достукатися до них.

ВИЗНАЧЕННЯ УСПІХУ

Оскільки завдання Великого Доручення настільки велике і складне, Бог дав нам більше, ніж одну парадигму, через яку ми можемо розглядати жнива. Такі уривки, як Матвія 24:14, УТТ підкреслюють *етнічний* мультикультурний мандат: «І це Євангеліє Царства буде проповідуватися по всьому світу на свідчення всім народам, — і тоді прийде кінець». Дії 1:8, УТТ представляють географічну лінзу: «І ви будете Моїми свідками в Єрусалимі, по всій Юдеї та Самарії — і аж до краю землі». Євангеліє повинно проповідуватися всюди. А 2 Петра 3:9, УТТ є прикладом індивідуального мандату: Бог «довготерпеливий до нас, не бажаючи, аби хтось загинув, а щоб усі прийшли до каяття». Павло пише про «повноту язичників», які будуть спасенні, вказуючи на те, що Бог веде рахунок (Рим. 11:25, УТТ). Наше відчуття прогресу може залежати від того, через яку лінзу ми дивимося. Чи ми найбільше

зацікавлені в тому, щоб досягти кожну людину, кожну місцевість чи кожен народ? Бог дивиться на загальну картину, і Його план досконалий. Я знаходжу в цьому спокій, коли відчуваю себе пригніченим або занепокоєним. Великі Божі жнива прийдуть у момент «повноти часів», Христос прийде як голова всього (Еф. 1:9-10, УТТ). Ми просто не знаємо, коли це буде.

Хоча деякі з нас можуть бути переповнені Великим Дорученням, для інших це звучить не так вже й легко. Якщо, за оцінками «Operation World», у 2010 році у світі налічувалося близько 546 мільйонів євангельських християн, це означає, що на кожен недосягнутий народ припадає сімдесят три тисячі євангельських християн.³⁴ Здається, що не так вже й складно розділити список і взятися до роботи. Якби кожна мегацерква відправила команду до недосягнутого народу, чи не закінчили б ми через десять років?

Одного разу полковник армії у відставці відвідав нашу команду в Індонезії з подібним почуттям оптимізму. Дізнавшись про нашу роботу та оглянувши місто, він висловив думку, що нам потрібна нова стратегія для досягнення тридцяти двох мільйонів мусульман, які нас оточують. Звертаючись до нашої команди з тридцяти місіонерів на обідній зустрічі, він запропонував: «Що вам потрібно зробити, так це почати приводити людей до Христа. Якщо кожен з вас щотижня приводитиме до віри одну людину, а та робитиме те ж саме, і так далі, то дуже скоро ви матимете

тут процвітаючі церкви». Чому ми до цього не подумалися?! Якби це було так просто.

Дух західних християн і наша здатність «можу зробити» та «організувати свій шлях до успіху» є чудовим внеском у глобальне тіло Христа, але наші сильні сторони також мають вразливі місця і сліпі плями. Плани і формули мають своє місце, але те, як все відбувається в реальному житті, навіть на сторінках Святого Письма, може бути напрочуд непередбачуваним.

Один з найдраматичніших прикладів несподіваних Божих методів стався на острові Ява, Індонезія. Жменька вірних місіонерів обробляла землю і сіяла насіння Євангелія серед яванських мусульман і результатом їхніх зусиль стала невелика, але зростаюча кількість церков. У 1965 році політичні заворушення та урядовий переворот спричинили величезні соціальні потрясіння в Індонезії. Тисячі людей загинули в хаосі, що настав після цього. Несподівано християни стали розглядатися як джерело допомоги і притулку для тих, хто рятувався від ворогів, і багато людей увірували в Христа. У книзі Ейвері Вілліса описано, як два мільйони яванців з номінальним мусульманським походженням охрестилися.³⁵ Сьогодні приблизно 5 відсотків з майже ста мільйонів яванців є християнами.³⁶ У жодного місіонера в стратегічному плані служіння на 1965 рік не було «перевороту, соціальних потрясінь і насильства», але завдяки цим подіям Бог примножив вплив Своїх вірних слуг, які десятиліттями

закладали фундамент в очікуванні майбутнього врожаю. У свій час Бог приніс рясні плоди.

Коли Ісус подорожував Самарією, одна розмова з жінкою біля колодязя привела до спасіння багатьох людей в її народі (Ів. 4:39). Ісус закликав Своїх учнів відкрити очі і подивитися на рясні духовні жнива. Потім Він пояснив: «Я послав вас жати там, де ви не трудилися; інші трудилися, а ви пожинаєте їхню працю!» (Ів. 4:38, УТТ). Ісус мав на увазі, що деякі аспекти праці в Царстві Божому є важчими і фундаментальнішими, ніж інші. Протягом століть вірні працівники обробляли землю у важких місцях, садили, прополювали і поливали, щоб ми могли зараз пожинати щедрий урожай. В інших місцях нове покоління місіонерів тільки зараз розчищає землю.

У чудовій книзі Генрі Блекейбі *«Пізнання Бога»* підкреслюється, що ми повинні «спостерігати, щоб побачити, де діє Бог, і приєднатися до Нього».³⁷ У цьому є багато правди, але також і прихована небезпека. Якщо ми йдемо тільки туди, де бачимо, що Бог діє в даний момент, як щодо занедбаних місць? Як щодо місць, де Дух Божий хоче зібрати врожай через двадцять чи тридцять років? Хто буде виконувати «важку роботу» в Саудівській Аравії, Ємені та Мавританії в очікуванні майбутнього врожаю, що прославить Бога, який зараз здається неможливим?

Бог не обмежив наше завдання місцями, де плоди вже падають з дерева. Декому з нас потрібно садити нові дерева, які не зацвітуть за

нашого життя. Погляньте на цей опис раннього служіння у внутрішніх районах Африки, зроблений місією «Бололо» в Конго:

З перших тридцяти п'яти місіонерів СВМ (Суданська внутрішня місія), які вирушили до Конго, дванадцять віддали своє життя в перший рік служіння, і дванадцять – у другий і третій. Ще більш вражаючим є той факт, що, незважаючи на цю сумну статистику, добровольці продовжували прибувати в Африку, знаючи, що їх чекає смерть. Густав Гаупт писав про своїх загиблих товаришів: «Вони – поховане каміння для майбутньої Божої будівлі».³⁸

Загалом, від 50 до 90 відсотків перших місіонерів в Африці або померли, або були змушені повернутися додому через хворобу.³⁹ Більшість з цих вірних служителів не побачили багато плодів від свого служіння, проте їхня жертва не була марною. Всесвітня християнська енциклопедія зазначає, що сьогодні: «Багато в чому Африку називають «історією успіху» світового християнства, яка зросла з 9 відсотків християн у 1900 році до 49 відсотків у 2020 році. Демократична Республіка Конго досягла найбільших успіхів, збільшивши відсоток християнства з 1% до 95% за той самий період».⁴⁰ Бог збудував великий пам'ятник Своїй славі з цих похованих каменів. Хоча наші недосконалі праотці мали свої проблеми і зробили свою частку помилок,

ми можемо багато чому навчитися з їхньої рішучості та жертвовності.

Ми, сучасні західні люди, любимо кількісно оцінювати завдання, складати списки, ставити вимірювані цілі, складати звіти і реалізовувати плани, засновані на даних. Місіологи з Глобального Півдня називають це «матеріальними місіями». Їм наш підхід може здатися надто імперативним і позбавленим духовних нюансів. Водночас нас може розчаровувати відсутність структури та послідовності в їхніх планах.

Кілька десятиліть тому лідери Заходу та Глобального Півдня поставили собі за мету:

«Церква для кожного народу і Євангеліє для

«Я думаю, що це важко, але можливо, навіть трохи оманливо намагатися визначити або кількісно оцінити місіонерський вплив. Як ми можемо знати, що відбувається з посіяним насінням?»

~ ЧЛЕН ЦЕРКВИ ~

кожної людини до 2000 року». Це стало каталізатором для багатьох служінь, але 2000 рік настав, а Велике Доручення все ще не було виконане. Тоді лідери місій почали формувати бачення на 2020 рік. Зараз різні групи

закликають виконати Велике Доручення до 2033 року, через дві тисячі років після того, як наш Господь Ісус доручив його Своїм учням. Я поважаю ці ініціативи. В процесі відбулося багато хороших речей, і багато людей були залучені, які в іншому випадку могли б дрімати на узбіччі. Бути організованим і ставити цілі – це добре, якщо ми тримаємо в голові загальну картину,

зберігаємо смирення, залишаємося в молитві і не падаємо духом, якщо Божий графік не збігається з нашим. Ми не можемо звести найбільшу справу в історії Всесвіту до контрольованого списку та розкладу. Те, як ми визначаємо «успіх» Великого Доручення, має значний вплив на те, як ми проводимо нашу роботу. Наприклад, чи є нашою метою мати жменьку віруючих, чи бачити значну кількість контекстуалізованих церков, що зростають? Ці відповіді можуть мати схоже звучання, але можуть повести нас різними шляхами. Багато років тому нова місіонерська команда в Південно-Східній Азії, яка все ще вивчала мову перший або другий рік, розробила план служіння. Замість того, щоб засновувати церкву на місцевому рівні, команда збирала кошти, щоб відправити людей з недосягнутого народу в США і організувати для них проживання в сім'ях членів їхньої рідної церкви. Вони сподівалися, що деякі з них будуть врятовані в цьому процесі і повернуться, щоб євангелізувати свою батьківщину. Це була креативна ідея, але наскільки ймовірно, що вона дійсно призведе до появи зрілих учнів з корінного населення? Я закликав команду зануритися у своє мовне, культурне та родинне коріння трохи глибше, перш ніж зупинитися на стратегії заснування церкви. Світова місія – це більше, ніж кількість навернених, яку ми можемо порахувати.

Мета Великого Доручення є слава Божа, яка приходить через відкуплення народів, а також через вірність Божого народу в цьому процесі,

особливо коли він стикається з труднощами і переслідуваннями. Процес відкуплення світу, а не лише його результат, приносить славу Богу. Коли наша команда тільки починала працювати серед недосягнутого мусульманського народу в Індонезії, ми мріяли про прогрес, якого досягнемо через десять років.

Ми були відданими, енергійними і прагнули бачити, як формуються церкви, що зростають. Протягом першого десятиліття ми дійсно бачили обнадійливий прогрес, але культурні та духовні виклики були набагато більшими, ніж ми очікували. Ми почали розуміти, що це буде тривалий процес. Тридцять років по тому, історія все ще розгортається, кількість церков і служителів продовжує зростати. Ми хотіли б, щоб це відбувалося швидше, але віримо, що Бог діє.

ЗРОБІТЬ ЦЕ В БУДЬ-ЯКОМУ ВИПАДКУ

Незалежно від того, надихає це нас чи розчаровує (або і те, і інше) нинішній стан і динаміка глобальних місій, наша основна відповідальність полягає в тому, щоб вірно виконувати роботу, яку нам доручив Ісус. Наша робота полягає в тому, щоб бути найкращими управителями нашого життя і ресурсів, які ми можемо мати. Якщо ви бачите, що місія виконується погано, доєднайтесь і допоможіть. Не піддавайтесь цинізму чи апатії.

Коли д-р Ральф Вінтер, засновник американського Центру Всесвітньої місії (нині – Frontier

Ventures), отримав платіж у розмірі 6 мільйонів доларів у своєму кампусі в Пасадені, він прокоментував це так:

У мене ніколи не було цілковитої впевненості в тому, що це вдасться, але було тверде переконання, що варто спробувати. Важливим рішенням, яке я прийняв перед тим, як приїхати, було те, чи готовий я зазнати невдачі. Чи був проєкт достатньо цінним в економіці Господа, щоб я був готовий зазнати невдачі? Якщо все це провалиться, ми сподіваємося, що це викличе справжній резонанс.⁴¹

Я хочу пояснити, що я не відкидаю необхідність вдосконалюватись в наших місіонерських зусиллях. Ми повинні практикувати суворе мислення, хорошу стратегію, місіологічну поінформованість та взаємну підзвітність. Це завдання занадто важливе, щоб бути недбалим. Але воно також надто важливе, щоб опускати руки через те, що ми не виконуємо його досконало. Якщо ми хочемо виконати заповідь навчити народи, то невдача – це краще, ніж апатія чи непослух. Навіть «невдача» буде тимчасовою, тому що ми вже знаємо, що кінцевий результат буде забезпечений.

«Таке сприйняття є виправданням, а не щирим переконанням серед тих, хто хоче залишатися незалученим».

~ ЦЕРКОВНИЙ ЛІДЕР ~

ПІДСУМОК

Ми маємо надзвичайний привілей жити в цю історичну епоху відкуплення. «Багато пророків і праведників бажали бачити те, що ви бачите, але не бачили» (Мт. 13:17, УТТ). Незважаючи на численні виклики та сильний сатанинський спротив, Євангеліє Христове просувається по всьому світу. «Будьте тверезі, пильнуйте» (1 Петр. 5:8, УТТ), уникаючи спокуси тріумфалізму чи поразки. Не дозволяйте ворогу відштовхнути вас убік зневірою чи заманити обіцянками швидкої та соковитої моркви. Велике Доручення – це завдання, яке стосується багатьох поколінь і має Божий масштаб. Оскільки Він – Господь жнив, світова євангелізація в надійних руках.

Бог відкупив незліченні мільйони душ з тисяч соціолінгвістичних груп людей, і Він ще не закінчив. Його тронний зал вже наповнений святими. Кількість і різноманітність поклоніння зростає з кожним днем. Місії не зазнають невдачі, тому що Бог не зазнає невдачі. У Нього є спосіб для кожного з нас зробити свій внесок у Його перемогу, яку Він вже здобув. Ми прославляємо Бога, коли шукаємо способи бути більш вірними і плідними. Ми повинні йти в ногу зі Святим Духом і в любовному партнерстві один з одним, очікуючи, що Ісус виконає Свою обіцянку: «Я збудую Свою Церкву, і брами аду не переможуть її» (Мт. 16:18, УТТ).

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Що вас підбадьорює і що розчаровує в прогресі церкви в глобальних місіях?
2. Чи вважаєте ви, що різниця між християнами та євангельськими віруючими є доречною, коли читаєте статистичні дані?
3. Що вас більше мотивує – думати про те, скільки роботи Великого Доручення вже виконано, чи думати про потреби, які ще залишились недосягнутими?

ШЛЯХ ВПЕРЕД

*Щоб пізнати волю Божу, нам потрібна
відкрита Біблія і відкрита карта.*

– ВІЛЬЯМ КЕРІ

У 2001 році, неподалік від мого дому у Флориді, антиквар на ім'я Кевін Квінлан купив на розпродажі антикварний картковий стіл з червоного дерева в ранньоамериканському стилі. Він заплатив за нього 1650 доларів, оскільки стіл був у гарному стані, хоча бездоганна обробка вказувала на те, що це була сучасна репродукція, а не антикваріат з вісімнадцятого століття. Однак виявляється речі, які здаються занадто хорошими, щоб бути справжніми, все ж таки можуть бути справжніми. Новий картярський стіл Квінлана незабаром був визнаний оригінальним, ідеально сервірованим шедевром Чіппендейла середини 1700-х років. Через два тижні після продажу маєтку він був проданий на аукціоні за 1,3 мільйона доларів.¹

Коли я прочитав про знахідку Квінлана в газеті, мені стало цікаво, що ж сталося з іншими персонажами цієї історії. Власниця столу, ймовірно, ніколи не усвідомлювала, який скарб вона мала у своїй вітальні. А якщо й знала, то точно не сказала про це своїм спадкоємцям. Цікаво, чи прочитали вони ту саму статтю, що

й я, і чи усвідомили свою втрату. В цьому вони були не одні. Крім Квінлана, повз той стіл у маєтку проходила щонайменше сотня антикварів. Вони дійшли висновку, що це була лише копія, і втратили найбільшу можливість у своєму житті – повернути інвестиції. Якби вони знали цінність столу, то безумовно, запропонували б за нього набагато більше, ніж 1650 доларів.

Як християнам, нам довірено дещо набагато цінніше, ніж будь-який антикваріат. Ми маємо слова життя, які забезпечують відкуплення і спасіння для кожного, хто вірить. У Кевіна Квінлана був лише один ранньоамериканський картковий стіл, і йому довелося його продати, щоб отримати від нього хоч якусь вигоду. Коли ми даруємо Євангеліє іншим, воно примножується.

Прискорення темпів глобальних змін вимагає від північноамериканської церкви переосмислення нашої участі в глобальних місіях. Ми повинні переоцінити наші ролі та стратегії у світлі драматичних змін у складі глобальної церкви, але давайте не будемо сприймати це як можливість відмовитися від участі. Ніколи ще не було більш сприятливого часу для участі у світових місіях. Перше і останнє коло перегонів є найбільш захоплюючими. Хоча ми не знаємо, скільки нам залишилося бігти, Бог дав нам чудовий привілей бути свідками того, що схоже на «останні кола» перегонів Великого Доручення.

На Олімпіаді 1968 року тисячі глядачів залишалися на фініші марафону ще довго після того,

як були розіграні медалі і зайшло сонце. Вони чекали на Джона Стівена Ахварі, бігуна з Нігерії, який отримав важку травму, але відмовився здаватися. З сімдесяти п'яти учасників, які розпочали забіг, вісім підлітків зійшли з дистанції. Ахварі пояснив, чому він не приєднався до них: «Моя країна послала мене за п'ять тисяч миль не для того, щоб я розпочав забіг. Вона відправила мене за п'ять тисяч миль, щоб я фінішував». Більш ніж через годину після фінішу натовп переможців вітав його, коли він у темряві перетинав фінішну лінію. «Він був хорошим бігуном», – писалося в одній статті. «Але його працездатність, мужність і відданість перед обличчям труднощів – це те, за що його запам'ятає історія», – підсумував автор.²

Нехай кожен з нас проявить таку ж рішучість добре закінчити свою частину перегонів, незалежно від викликів, з якими ми стикаємося, або від того, скільки учасників вибувають чи біжать поруч з нами. Деякі з нинішніх викликів, що стоять перед церквою, є результатом успішної місіонерської діяльності протягом століть. Ми допомогли побудувати глобальну організацію, яка зараз мобілізується для вирішення цих завдань, ведучи нас в еру динамічного партнерства. Давайте розвивати цей імпульс, а не розтринькувати наш спадок на поспішному розпродажі.

СПОСОБИ УЧАСТІ

Коли я маю можливість поспілкуватися з не західними лідерами церков і місіонерських рухів, я люблю запитувати їх, якою вони бачать роль західних місіонерів у сучасному глобалізованому світі. Який внесок ми можемо зробити? Мало хто з лідерів Глобального Півдня говорить, що західні люди не повинні йти до недосягнутих. Вони кажуть, що буде найбільш корисно, якщо ми підемо туди із смиренням і будемо брати участь, допомагаючи їм, а не відволікаючи від поточної роботи. Відповіді, які я збирав протягом багатьох років, можна згрупувати в п'ять широких функцій, в яких західні місіонери можуть значуще служити всесвітній церкві: Мотиватор, Ініціатор, Координатор, Постачальник ресурсів і Першопрохідець. Це не вичерпний список, і ці ролі, безумовно, не є винятково західними, але ми часто особливо підготовлені до цих ролей, виходячи з наших культурних цінностей, виховання та освіти.

МОТИВАТОР. Вплив заохочення церков в глобальних місіях є не менш важливим, однак його важко виміряти. Варнава, «син потіхи», відіграв важливу роль у поширенні ранньої церкви в язичницькому світі. Павло завжди прикладав всі зусилля, які міг, у листах до церков, до яких він писав. Його листи до незрілих коринтських віруючих містять щирі похвалу поряд із гострою критикою. Господь Ісус підбадьорював і виправляв у Своїх листах до семи церков (наприклад, Об. 2:2-6) і в багатьох інших випадках.

Підбадьорення та мотивація буває різною: усні та письмові слова, присутність, дружба, повага, співчуття, вміння вислухати.

Ми з дружиною вже двадцять п'ять років не служимо в Індонезії, але у нас все ще є друзі, які звертаються до нас за порадою, тому що вони цінують наше підбадьорення на відстані. Підбадьорення співробітників з інших країн є значною частиною наших інвестицій у глобальні місії.

ІНІЦІАТОР. У кожній культурі є високохудожні, креативні та здібні люди, але багато культур наголошують на спадкоємності більше, ніж на інноваціях. «Розгойдування човна» часто не заохочується, особливо серед молоді.

І тут західні люди можуть допомогти. Нас виховували ставити запитання і мислити нестандартно. Хоча таке мислення має свої недоліки, воно може допомогти нам орієнтуватися у змінах. Пастор із служителів великої церкви на Глобальному Півдні якось сказав мені: «Ви, західні люди, придумуєте ідеї, до яких ми б не додумалися, або про які ми б посоромилися згадати, побоюючись, що інші можуть подумати, що це жахлива ідея. Ти просто занурюєшся в роботу і не зважаєш на думку інших». Іноді, за його словами, корисно, щоб західна людина стимулювала розмову, навіть якщо її ідеї не завжди мають під собою підґрунтя.

КООРДИНАТОР. Західні місіонери звикли працювати в мережі. Наша здатність з'єднувати людей і ресурси в глобальному масштабі, можливо, не буде настільки важливою в майбутньому, оскільки технології зрівняють можливості взаємодії, але зараз наші навички налагодження зв'язків і координації можуть принести користь глобальній

церкві. Ми любимо організовувати конференції, аналітичні центри та співпрацювати з партнерами. Ми залишили свої відбитки пальців на більшій частині історії місій, що дає нам величезні архіви даних і велику інституційну пам'ять. Зокрема, місійні установи мають багату історію партнерства та співпраці. Вони є сховищами значного досвіду служіння і міжкультурного спілкування.

ПОСТАЧАЛЬНИК РЕСУРСІВ. Коли йдеться про пожертвування ресурсів, ми, як правило, думаємо, насамперед, про гроші. Західна Церква залишається дуже заможною за світовими стандартами, і загальне управління нашими коштами може мати великий вплив. Однак ми можемо пожертвувати не лише гроші.

Західний світ також має величезні навчальні та освітні ресурси, включаючи літературу, семінарії, курси, технології, мобільні додатки, досвід у лінгвістиці, перекладі та місіології. Ці ресурси можуть благословити світову церкву на наступні покоління.

ПЕРШОПРОХІДЕЦЬ. Західні люди люблять бути першопрохідцями, і американська культура особливо відзначає цю цінність. Ми – люди, які можуть трудитися. На доступ до кордонів недосягнутих впливають як глобалізація, так і мінливі політичні вітри, але в деяких місцях західним людям легше отримати візи та роботу, особливо в освіті та бізнесі, ніж нашим братам і сестрам з Глобального Півдня. Багато народів все ще залишаються недосягнутими. Навіть після того, як їм благовістили вперше, Церква все ще має виконати багато першопрохідницької місіонерської роботи.

Знову ж таки, жодна з цих ролей не є виключно для західних людей. Люди з інших культур роблять все це в контексті місій і роблять це добре. Як особистості, ми також маємо різні обдарування, тому не всі західні люди будуть перегукуватися з тими характеристиками, які я описав вище. Я маю намір навести приклади того, як північноамериканські християни можуть впливати на Велике Доручення, а не обмежувати наші можливості. Не забуваймо, що у нас є як сильні, так і слабкі сторони. Західні християни не часто отримують компліменти за нашу готовність жити жертвним життям або відвідувати нічні молитовні чергування. Нам інколи бракує міжкультурної та мовної кмітливості. Ми не найкращі в боротьбі за Євангеліє і схильні тікати з країни служіння, коли загрожує небезпека, якщо не через власні страхи, то через занепокоєння близьких і відправляючих церков. Ми виїжджаємо за кордон, щоб виховувати наших дітей або щоб уникнути юридичних ускладнень. Безумовно, є аспекти місіонерської роботи, в яких віруючі з інших культур досягають більшого успіху, ніж ми.

Кожна культура має сильні сторони, щоб зробити свій внесок у велику Божу скарбницю. Однак справа не лише в тому, що ми даємо, але й у тому, що ми отримуємо через участь у Великому Дорученні. Коли Бог кличе кількох християн йти, ті, хто їх посилає, також отримують благословення. Спрямованість назовні розширює наші серця, розум і ефективність

наших церков – особливо, коли недосягнуті люди приходять у наші міста і громади. Оскільки наше суспільство змінюється, на Заході потрібно все більше місіонерських навичок. Коли ми пов'язані з іншими світами, об'єднуємося з послідовниками Христа з інших культур, наша духовна мандрівка збагачується. Ми відчуваємо присмак неба.

ЦІННОСТІ, ЯКИМИ МИ КЕРУЄМОСЯ

Гуру менеджменту Пітеру Друкеру часто приписують слова: «Культура їсть стратегію на сніданок».³ У місіях, як і в інших сферах життя, це не лише питання ролей і стратегій, які ми застосовуємо, але й припущень і цінностей, які лежать в основі нашої участі. Я хотів би запропонувати чотири цінності, які зміцнюють і спрямовують нашу місіонерську відданість і вплив.

Біблійний, а не доцільний. Як послідовники Ісуса, ми беремо участь у місіях не тому, що це зручно чи приємно, а тому, що ми знаємо, що це подобається Богові. Його Слово вчить нас, як шанувати і слухатися Його, і ми повинні вчити інших робити те ж саме. Спаситель віддав Своє життя за світ, і тепер ми маємо привілей бути вісниками Благої Звістки, людьми з «прекрасними» ногами, які звіщають Його доброту в кожному куточку земної кулі (Іс. 52:7). Як Ісус був посланий зі Свого світу в наш, так і зараз Він посилає Свою Церкву в чужі нам культури. Ми повинні бути готові йти на ризик і платити

високу ціну, навіть життям, щоб виконати нашу місію. Ми знаємо, що Христос не залишив нас на самоті. Він обіцяв бути з нами, коли ми йдемо, і Він дав нам Святого Духа, щоб привести нас до всієї істини і наділити нас силою для Його великих цілей визволення.

Співпраця, а не корисливість. Ми маємо величезну радість брати участь у глобальних зусиллях з глобальною робочою силою. Міжкультурне партнерство в євангелізаційному служінні не є чимось новим. Церква робить це з першого століття. Відносно новим в нинішньому масштабі є легкість цієї співпраці.

Більшість помісних церков зараз мають доступ до віруючих і ресурсів майже з будь-якої точки світу. Наші брати і сестри з Азії, Африки, Латинської Америки та Тихоокеанського регіону долучаються до виконання Великого Доручення, яке представляє величезний потенціал для поширення Євангелія. Вони мають глибоку любов до Господа і пристрасть до Його слави. Вони готові заплатити особисту ціну, на яку не здатні багато західних людей. Нашим наміром не повинно бути перекладання відповідальності за виконання Великого Доручення на когось іншого, а працювати пліч-о-пліч один з одним в любові і зі спільним відчуттям невідкладності.

«Нам потрібно більше менталітету «кожен для всіх і скрізь» і нам потрібно краще показувати, як відправлення та отримання є частиною Божого задуму для здорових церков».

~ МІСІОНЕР ~

Стратегічний, не дешевий. Ефективне управління є дуже важливим, і всі ми маємо дуже реальні бюджетні обмеження. Однак бути стратегічним у нашій участі в глобальних місіях важливіше, ніж пошук найдешевшого маршруту. Перемога у війні іноді вимагає дорогого обладнання та дорогих ініціатив. Нам усім потрібно молитися про мудрість якнайкраще застосовувати ресурси, які дає Бог. Відповіді нелегкі, і вони можуть бути зовсім різними в різних церквах чи у різних людей. Але наша мета одна: примножувати євангельське насіння, яке дав нам Бог. Зі зростанням церкви по всьому світу зростають і наші працівники, фінансова база та інноваційний потенціал.

Творчий, а не пасивний. Однією з найбільших загроз для просування місії є просто відсутність мотивації та цілеспрямованості. Наскільки пристрасно ми переживаємо про загубленість сотень мільйонів людей навколо нас? Як часто нас охоплює почуття нагальної необхідності досягти їх? Деякі з найефективніших ресурсів, які Бог дає церкві, є нематеріальними, такими як наші творчі ідеї, наші мережі стосунків та наші щирі молитви. Жоден з них не може бути використаний без відчуття біблійного покликання до проголошення Євангелія. Я молюся, щоб більша частина потенціалу, що впливає з сердець і дарів Божого народу, була спрямована на досягнення народів для Христа.

ІНШІ СМАЧНІ МОРКВИНИ

Теми, висвітлені в цій книзі, – не єдині міфи, що заважають північноамериканським церквам брати участь у місії, яку дав нам Бог. Я стикався з низкою інших міфів, які мають подібний ефект. Багато з них також згадували респонденти нашого опитування.

Чи справді люди загублені? Фундаментальні переконання про рай, пекло і необхідність спасіння мають значний (але, можливо, підсвідомий) вплив на поведінку християн і мотивацію, особливо для проповіді Євангелія. Згідно з дослідженням Pew у 2008 році, незначна більшість американських християн вірили, що інші релігії можуть привести до вічного життя.⁴ Навіщо ділитися благовістям про Христа у важких місцях, якщо місцеві жителі чудово обійдуться без Нього?

Хіба потреби не є такими ж великими там, де я живу? Зростаючі суспільні розколи та виклики вдома, здається, вимагають все більшої і більшої нашої уваги. Дехто вважає, що нам немає чого робити за кордоном, доки ми не виймемо колоду з власного ока і не вирішимо проблеми в наших рідних громадах.

Чи не є наші методи неефективними і застарілими? Місії та організації, зокрема, можуть здаватися незручними. Деякі християни навіть вважають, що вони небіблійні, і якби помісна церква виконувала свою роботу, місіонерських організацій не існувало б. Накладні витрати

на відправляючі структури можуть здаватися обтяжливими.

Чи не порушують місіонери закон? Багато недосягнутих народів живуть в країнах, які мають закони проти євангелізації і, звичайно, не дають місіонерських віз. Якщо це так, то що ми там робимо? А як щодо місіонерів, які працюють як бізнесмени, вчителі або працівники гуманітарних організацій? Чи вони не обманюють їх? Питання доступу є складним.

Хіба я не маю права на безпеку? Може здатися безвідповідальним вирушати в невідомість самому, а тим більше «нав'язувати» таке життя своїм дітям, які не мають права голосу в цьому питанні. Наша культура надає все більшого значення особистій безпеці. Ми схильні вважати, що вдома ми в більшій безпеці, ніж будь-де в Божому світі.

Це лише деякі з питань і сумнівів, які можуть відволікти нас від нашої місії або завадити нам повністю реалізувати свій потенціал. Сунь-цзи, китайський військовий і стратег, в п'ятому столітті до нашої ери знаменито сказав: «Найвище мистецтво війни полягає в тому, щоб підкорити ворога без бою».⁵ Якщо ворог Євангелія може утримати нас від усвідомлення природи битви, в якій ми перебуваємо, і привілею нашої ролі, даної Богом, тоді він виведе нас з бою без жодного пострілу. Ми виконуємо його плани, коли дозволяємо нашому відчуттю нагальності щодо загубленості людських душ та їхньої вічної долі згаснути.

У вашій подорожі з Богом, коли ви допомагаєте іншим зрозуміти загальну картину Його викупного плану, спробуйте визначити, які міфи заважають вашій участі у виконанні Великого Доручення, і дослідіть їх у світлі Його Слова. Не пропустіть своє покликання у Христі. Морква хороша в хумусі і пирозі, але не використовуйте її для планування свого життя. Особливо, коли у вас є радар.

ПІДСУМОК

У Євангелії від Матвія 22 розділі Ісус розповідає притчу про великий весільний бенкет. Цар не пошкодував грошей на розкішну урочистість – його син одружується. Тричі він розсилає своїх слуг із запрошеннями, але більшість із них відхиляються людьми, які надто зайняті, щоб прийти на свято. Дехто з потенційних гостей навіть ображає носіїв запрошень. У цій історії ми з вами отримали запрошення на весільний бенкет короля. Яка неймовірна честь! Але потім ми отримуємо друге благословення. Ми також стаємо привілейованими слугами, які разом зі стародавніми пророками поширюють царські запрошення на вулицях, закликаючи інших прийти і відсвяткувати разом з нами.

Ключове питання для віруючих на Заході полягає не в тому, чи повинні ми брати участь у глобальних місіях, а в тому, яку роль у глобальних місіях ми повинні відігравати? Як зробити так, щоб запрошення дійшли до всіх і скрізь? Існують

важливі ролі, для виконання яких ми, представники Заходу, особливо добре підходимо, а саме як мотиватори, ініціатори, координатори, постачальники ресурсів і першопрохідці. Ми повинні виконувати ці ролі не тільки з правильними стратегіями, але й з правильним ставленням. Ми повинні бути біблійними, співпрацювати, бути стратегічними і творчими. Світова церква відчайдушно потребує і бажає нашої постійної участі.

Велика Божа бенкетна зала врешті-решт наповниться людьми, яких більшість з нас не очікувала побачити на такій події. Вони придуть з усього світу і святкуватимуть шлюб Сина на всіх мовах. Це буде справді особливе свято. Можливо, європейці організують нас так, що жителі тихоокеанських островів навчать нас танцювати.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Як, на Вашу думку, західні християни можуть зробити кращий внесок у світові місії?
2. Чи пригадуєте ви ще якісь «смачні морквини» про місії?
3. Роздумуючи над цією книгою, як ви вважаєте, який міф має найбільший негативний вплив на вас чи вашу церкву?

ВИСНОВОК

НЕ ПІДДАВАЙТЕСЯ НА ОБМАН

*У Всесвіті не існує нейтральної землі:
кожен квадратний сантиметр, кожна
частка секунди – на них претендує Бог і
їм протистоїть сатана.*

– К. С. ЛЬЮЇС

Ейфелева вежа була відкрита в 1889 році як центральний елемент Паризької всесвітньої виставки. Її висота становила майже триста дванадцять метрів і залишалася найвищою будівлею у світі протягом більш ніж чотирьох десятиліть. Однак вона не мала простояти так довго. Передбачалося, що Ейфелева вежа буде демонтована вже через двадцять років. Французький уряд скасував плани знесення 1909 року після того, як з'ясувалося, що вежа є чудовим телеграфним передавачем. Вони використовували її для зв'язку з кораблями в Атлантиці та для перехоплення німецьких повідомлень під час Першої світової війни.¹

Французи полюбили Ейфелеву вежу з іншої причини: вона надала доступ до споглядання краєвидів з висоти. До появи вежі єдиним способом побачити Париж з такої висоти був політ на повітряній кулі, і лише дуже заможні люди могли

собі це дозволити. Квитки на підйом на Ейфелеву вежу коштували настільки дешево, що звичайні люди могли милуватися краєвидом і знаходити свої райони в широкій панорамі Парижа. Вежа стала настільки важливою для парижан, що коли німці окупували місто під час Другої світової війни, французький Опір перерізав кабелі ліфтів, щоб німецькі офіцери, які хотіли насолодитися краєвидом, піднімалися сходами.²

Велике Доручення дає християнам ті ж переваги, що й Ейфелева вежа для французького уряду та мешканців Парижа. Воно пов'язує нас з глобальним Тілом Христовим, об'єднуючи нас в одній меті: учнівство народів. Вона також розкриває панорамний погляд на Божий план спасіння

«У Господа жнив є роль для кожного слухняного віруючого. Ця роль може змінюватися з часом, але для нас життєво важливо брати участь у праці, яка прославить Бога».

~ МІСІОНЕР ~

світу через всю історію, дозволяючи кожному з нас знайти свою особисту мету в глобальному та вічному масштабі.

У травні 1925 року паризька газета опублікувала статтю про те, що Ейфелева вежа

починала іржавіти і потребувала капітального ремонту. Невдовзі після цього п'ять найвідоміших дилерів металобрухту в Парижі отримали листа за підписом Віктора Люстига, заступника генерального директора Міністерства пошти і телеграфу. Ремонт Ейфелевої вежі був би надзвичайно дорогим, і тому уряд неохоче вирішив продати семитисячну залізну конструкцію

на металобрухт. Люстиг домовився про зустріч із торговцями металом у респектабельному готелі, щоб прийняти пропозиції. Він наголосив, що плани тримає в таємниці, оскільки громадськість, ймовірно, протестуватиме проти демонтажу Вежі.

Як і багато недобросовісних урядовців, Люстиг попросив в одного з учасників тендеру, Андре Пуассона, значного хабара, щоб забезпечити контракт. Пуассон погодився. Дуже скоро після того, як гроші перейшли з рук в руки, він виявив підступ у цій, здавалося б, вигідній угоді: Віктор Люстиг не був тим, за кого себе видавав. Він навіть не був французом. Віктор Люстиг був шахраєм. Його історія була достатньо правдоподібною, а гра – переконливою, щоб через півроку він продав Ейфелеву вежу другому торговцю металобрухтом. Пуассон був надто збентежений, щоб повідомити про аферу в поліцію.³

Бог не допустить провалу глобального плану викуплення, який коштував життя Його Сина, так само, як Париж не збирається продавати свою улюблену Ейфелеву вежу на металобрухт. Але це не заважає нашому ворогові робити все можливе, щоб саботувати виконання Великого Доручення. Його стратегії включають відволікання уваги, обман і спотворення об'явленої Божої волі. Він хоче продати вам металобрухт, який йому не належить і не продається. Не піддавайтесь на цю аферу, особливо більше ніж один раз.

Найважливіше, що відбувається сьогодні у світі, – це проповідь Євангелія силою Святого

Духа аж до краю землі. Бог готує всесвітню церкву як наречену для Сина, якого Він любить, і ми маємо великий привілей брати участь у цьому процесі. Євангеліє призначене для всього світу, а Велике Доручення – для всіх, хто знає Христа. Кожен християнин повинен зрозуміти великий Божий план відкуплення народів землі і знайти своє місце у всесвітніх жнивях.

У цій книзі ми дослідили деякі міфи, які відштовхують церкву від щирої участі в глобальному Божому плані визволення. Кожен міф – спрощений чи побудований на хибних припу-

«Ви не можете покращити Євангеліє, яке повинно бути нашим найбільшим мотиватором, коли йдеться про Велике Доручення».

~ ЦЕРКОВНИЙ ЛІДЕР ~

цненнях. Місії – це Божа ідея, а не наша, і це центральна тема того, що Він робить у світі, а не другорядний проєкт. Західні місіонери не застаріли. Місії – це міжкультурне учнівство, а не просто добрі справи, але вони не повинні обмежувати або конкурувати з іншими формами служіння. Учнівство – це довготривалий процес, який можна посилити, але не замінити короткостроковими поїздками. Місії призначені для всіх, а не тільки для невдах і суперсвятих. Це не шкодить культурам, які Бог має намір врятувати, і Він не зазнає невдачі. Праця вірних місіонерів і безлічі віруючих, які моляться за них і підтримують їх, має глибокий вплив у всьому світі. Якщо ми стаємо жертвами апатії, відволікання, непослуху чи некомпетентності, то будемо духовно біднішими, але обітниці

та цілі Бога все одно в кінцевому підсумку переважатимуть.

В Об'явленні 5 розділі апостол Іван стоїть у Божому тронному залі і плаче, бо ніхто – ні на небі, ні на землі, не може розгорнути сувій, печатки якого містять суди над світом. Іван втішається, коли старійшини і живі створіння падають ниць, щоб привітати Ісуса, Агнца, який гідний розгорнути сувій, бо Він був заколений, щоб викупити людей з «усякого покоління і мови, племені й народу» (Об. 5:9, УТТ). Акцент їхньої хвали не лише в тому, що Христос відкупив багато людей, але й в тому, що ці люди представляють повний спектр людства. Одного дня ми святкуватимемо сповнення Божої обітниці, даної Авраамові: «благословенні будуть в тобі всі племена землі» (Бут. 12:3, УТТ). Глобальна місія викуплення буде нарешті виконана, всупереч усім труднощам і великою ціною.

Ми, Церква, маємо честь бути інструментом, через який Христос демонструє Своє милосердя, Свою любов і Свою владу судити світ. Він запрошує і наказує нам нести звістку про спасіння всім племенам, народам і націям, які одного дня будуть поклонятися пліч-о-пліч з нами. Відповідаймо з вірою, переконанням і радістю, віддаючи своє життя в невпинному прагненні до слави Того, Хто помер за нас. Наше Доручення Велике, бо наш Бог величний.

ПОДЯКИ

Створення цієї книги ілюструє деякі з основних цінностей, які ми бережемо в «Піонерах»: пристрась до слави Божої в усьому, командна робота в дослідженні та написанні, інновації та гнучкість крізь виклики, що стоять перед нами, а також етос благодаті від чернетки до чернетки.

Я висловлюю особливу подяку Максін Макдональд за те, що вона збрала воєдино результати опитування, ілюстрації та зміст. Її внесок важко переоцінити, і ми створили чудову команду.

Я також дуже вдячний церковним лідерам, членам церкви та місіонерам, які зробили свій внесок у вигляді відповідей на опитування; Метту Гріну за його заохочення та редакторську допомогу; а також читачам-тестувальникам, чії відгуки на попередні чернетки сформуvalи матеріал і підтвердили теми. Також я глибоко вдячний Дрю Дайку, Ендрю Спенсеру та видавництву «Муді Паблішерз» за підтримку та доопрацювання цієї книги. Весь процес був злагодженим і приємним.

ПРИМІТКИ

Вступ: Чому моркви недостатньо

1. К. Аннабель Сміт, «Пропагандистська кампанія Другої світової війни популяризувала міф про те, що морква допомагає бачити в темряві», *Smithsonian Magazine*, August 13, 2013, <https://www.smithsonianmag.com/arts-culture/a-wwii-propaganda-campaign-popularized-the-myth-that-carrots-help-you-see-in-the-dark-28812484/>.
2. Енн Юбенк, «Чому Англія воєнного часу думала, що морква може дати вам нічний зір», *Atlas Obscura*, October 25, 2017, <https://www.atlas-obscura.com/articles/carrots-eyesight-world-war-ii-propaganda-england>.

Розділ 1: Місії є периферійними

Епіграф: Ф. Лайонел Янг III, *Світове християнство і незавершене завдання: Дуже короткий вступ* (Юджин, ОР: Cascade Books, 2021), 92.

1. Кен Куртіс, «Що сталося з дванадцятьма апостолами?», *Christianity.com*, April 28, 2010, <https://www.christianity.com/church/church-history/timeline/1-300/what-happened-to-the-twelve-apostles-11629558.html>.
2. 1 Клемент 5:6-7 в *Апостольські отці англійською мовою*, 3-тє вид., ред. і перекл. Майкл В. Холмс (Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2006), 45.
3. Кріс Томассон, «Вікінги: 50 років по тому, неправильний біг Джима Маршалла залишається класикою НФЛ», *TwinCities.com Pioneer Press*, October 17, 2014, [https://www.twincities.com/2014/10/17/vikings-50-years-later-jim-marshalls-wrong-way-run-remains-an-nfl-classic/amp/](https://www.twincities.com/2014/10/17/vikings-50-years-later-jim-marshalls-wrong-way-run-remains-an-nfl-classic/).
4. «Джим Маршалл «Біг у неправильному напрямку», *NFL.com*, доступно November 30, 2021, <https://www.nfl.com/100/originals/100-greatest/plays-54>.
5. Цит. за: Хуан В. Естеллер, «Світське життя в Гарварді» *Harvard Crimson*, January 19, 2016, <https://www.thecrimson.com/article/2016/1/19/secular-harvard-esteller/>.

6. Пітер Гріп і Кріс Хорст, *Дрейф місії: Невисловлена криза, з якою стикаються лідери, благодійні організації та церкви* (Блумінгтон, Міннесота: Bethany House, 2014), 16-18.

Розділ 2: Західні місіонери застаріли

Епіграф: Роберт Сінкер, «Пам'яті почесного Іона Кейт-Фалконера», М.А. (London: George Bell & Sons, 1890), 191.

1. Саймон Сінек, *Нескінченна гра* (Нью-Йорк: Portfolio/Penguin Random House, 2019), 6-11, Kindle.
2. Джина А. Зурло і Тодд М. Джонсон, «Християнство скорочується чи змінюється?», *Лозаннський глобальний аналіз* 10, № 2 (march, 2021), <https://www.lausanne.org/content/lga/2021-03/is-christianity-shrinking-or-shifting>.
3. Тодд М. Джонсон, «Євангелісти в усьому світі», Богословська семінарія Гордона Конвелла, March 25, 2020., уривок зі *Всесвітньої християнської енциклопедії*, 3-тє вид. Тодд М. Джонсон і Джина А. Зурло (Велика Британія: Видавництво Единбурзького університету, 2019), <https://www.gordonconwell.edu/blog/evangelicals-worldwide/>.
4. Там же.
5. Джина А. Зурло, «Світ як 100 християн», Теологічна семінарія Гордона Конвелла, January 29, 2020, <https://www.gordonconwell.edu/blog/100christians/>.
6. Марк А. Нолл, *Нова форма світового християнства: Як американський досвід відображає глобальну віру* (Downers Grove, IL: IVP Academic, 2009), chap. 2, sec. 1, Kindle.
7. С. Гордон Олсон, «Що у світі робить Бог?»: *Основи глобальних місій: Вступний посібник*, 6-е вид. (Forest, VA: Branches Publications, 2012), chap. 11, с. 4, Kindle.
8. Джейсон Мандрик, «*Operation World*, 7-е вид. (Колорадо-Спрінгс: Бібліка Паблішинг, 2010), 949.
9. Олсон, *Що у світі робить Бог?*, розділ 20, Kindle.
10. Мандрик, «*Operation World*, 81.
11. Там само, 345.
12. Нілай Сайя, «Доказ того, що політичні привілеї шкідливі для християнства». *Christianity Today*, May 6, 2021, <https://www.christianitytoday.com/ct/2021/may-web-only/christian-persecution-political-privilege-growth-decline.html>.

13. Мандрик, «*Operation World*, 864.
14. «Звіт про світову міграцію 2020» (Женева: Міжнародна організація з міграції, 2019), 19, https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/wmr_2020.pdf.
15. Гас Любін, «У Квінсі більше мов, ніж будь-де у світі – ось де їх можна знайти», *Insider*, February 15, 2017, <https://www.businessinsider.com/queens-languages-map-2017-2>.
16. «Мови Торонто», Альянс зникаючих мов Торонто, доступно December 15, 2021, <https://elalliance.com/toronto-languages/>.
17. Цитується в «Осінь 1942 року (68 років)», Міжнародне Черчиллівське товариство, March 12, 2015, <https://winstonchurchill.org/the-life-of-churchill/war-leader/1940-1942/autumn-1942-age-68/>.
18. «У США занепад християнства продовжується швидкими темпами: оновлена інформація про мінливий релігійний ландшафт Америки», Pew Research Center, October 17, 2019, <https://www.pewforum.org/2019/10/17/in-u-s-decline-of-christianity-continues-at-rapid-pace/>.
19. Ральф Д. Вінтер, цитата з книги Доріс Хейлі «Спосіб життя у воєнний час», *Місія «Кордони»*, May 1, 1983, <https://www.missionfrontiers.org/issue/article/a-wartime-lifestyle>.
20. «Стан світового християнства у 2022 році в контексті 1900-2050 років», за матеріалами Джини А. Зурло, Тодда М. Джонсона і Пітера Ф. Кроссінга, «Світове християнство і релігії 2022: складні стосунки», *Міжнародний вісник місіонерських досліджень* 46, № 1 (January 2022), 71-80, <https://www.gordonconwell.edu/center-for-global-christianity/wp-content/uploads/sites/13/2022/01/Status-of-Global-Christianity-2022.pdf>.
21. Там же.

Розділ 3: Все, що ми робимо - це місії

Епіграф: К. Гордон Олсон, «*Що у світі робить Бог?*»: *Сутність глобальних місій: Вступний посібник*, 5-е вид. (Cedar Knolls, NJ: Global Gospel Publishers, 2003), 12.

1. Мері Бет Квірк, «15 товарних знаків, які стали жертвами генералізації», *Consumer Reports*, July 19, 2014, <https://www.consumerreports.org/consumerist/15-product-trademarks-that-have-become-victims-of-genericization/>.
2. «Походження слова «Юкатан», *Yucatan Times*, January 17, 2020, <https://www.theyucatanimes.com/2020/01/the-origin-of-the-word-yucatan/>.
3. Бет Сагар-Фентон та Ліззі МакНіл, «Скільки слів вам потрібно, щоб розмовляти мовою?» *BBC News*, June 24, 2018, <https://www.bbc.com/news/world-44569277>.
4. «Стан світового християнства у 2022 році в контексті 1900-2050 років», за матеріалами Джини А. Зурло, Тодда М. Джонсона і Пітера Ф. Кроссінга, «Світове християнство і релігії 2022: складні стосунки», *Міжнародний вісник місіонерських досліджень* 46, № 1 (January 2022), 71-80, <https://www.gordonconwell.edu/center-for-global-christianity/wp-content/uploads/sites/13/2022/01/Status-of-Global-Christianity-2022.pdf>.
5. Роберт Б.Г. Горовіц, «До уваги правовласників: Уроки генеризму від Thermos залишаються критично важливими», *World Trademark Review* (April/May 2014), 78-79, <https://www.worldtrademarkreview.com/brand-management/attention-rights-holders-lessons-genericism-thermos-remain-critical>.
6. *King-Seeley Thermos Co. v. Aladdin Industries, Incorporated*, 321 F.2d 579 (2nd Cir 1963), цитується в «До уваги правовласників: Уроки щодо генеризму у справі Thermos залишаються критично важливими», Robert BG Horowitz, *World Trademark Review* (April/May 2014) 78-79, <https://www.worldtrademarkreview.com/brand-management/attention-rights-holders-lessons-genericism-thermos-remain-critical>.
7. Квірк, «15 товарних знаків, які стали жертвами генералізації».
8. Justia Trademarks, доступно December 9, 2021, <https://trademarks.justia.com>.

9. Velcro Brand, «Не кажи «липучка», відео на YouTube, 2:14, September 25, 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=rRi8LptvFZY>.
10. Крістофер Літл, «Справа про пріоритетність», *Трансформований від слави до слави: Вшанування спадщини Дж. Крістофера Літла* (Форт Вашингтон, штат Пенсильванія: CLC Publications, 2015), 177.
11. «Бельгійський фермер випадково пересунув французький кордон», BBC News, May 4, 2021, <https://www.bbc.com/news/world-europe-56978344>.
12. Кріс Хоффман, «Чому видалені файли можуть бути відновлені, і як цьому запобігти», How-To Geek, June 8, 2018, <https://www.howtogeek.com/125521/htg-explains-why-deleted-files-can-be-recovered-and-how-you-can-prevent-it/>.
13. Дж. Кемпбелл Уайт, «Місіонерський рух мирян», *Перспективи світового християнського руху: Читанка*, пер. з англ., ред., упоряд. Ральф Д. Вінтер і Стівен К. Хоуторн (Пасадена, Каліфорнія: Бібліотека Вільяма Кері, 1992), 93.

Розділ 4: Місії змагаються з усім іншим

Епіграф: Цит. за: К. Гордона Олсона, *Що у світі робить Бог? Основи глобальних місій: Вступний посібник*, 5-е вид. (Cedar Knolls, NJ: Global Gospel Publishers, 2003), 64.

1. Стівен Р. Кові, *7 звичок високоефективних людей: Потужні уроки особистісних змін*, rev. ed. (New York: Simon & Schuster, 2020), 250, Kindle.
2. Робертсон МакКвілкін, *Розуміння та застосування Біблії: Перероблене і доповнене* (Чикаго: Moody Publishers, 2009), 241.
3. «Кільцеві розв'язки: Інформаційний посібник» у *Звіті 672 Національної кооперативної програми досліджень автомобільних доріг*, 2-е вид. (Вашингтон, округ Колумбія: Рада транспортних досліджень, 2010 р.), розд. 1 і 5, <https://nacto.org/docs/usdg/nchrprpt672.pdf>.
4. «Перехрестя з круговим рухом», Інформаційний бюлетень №14, Міністерство транспорту США, Федеральна

адміністрація автомобільних доріг та Інститут транспортних інженерів, April 2014.

5. Клінт Памфрі, «Як працюють кільцеві перехрестя», Як це працює, доступно December 10, 2021, <https://science.howstuffworks.com/engineering/civil/roundabouts.htm>.
6. «51% парафіян не знають про Велике Доручення», Barna Group, 27 March 2018, <https://www.barna.com/research/half-churchgoers-not-heard-great-commission/>.
7. Денні Спіттерс та Метью Еллісон, «Коли все є місіями» (Орландо: Bottomline Media, 2017), 106-7, Kindle.
8. Цю цитату часто приписують святому Франциску з Ассізі, <https://www.christiantoday.com/article/if.necessary.use.words.what.did.francis.of.assisi.really.say/112365.htm>.
9. Робертсон МакКвілкін, «Євангельська оцінка місійного богослов'я Царства Божого», в *Блага Звістка Царства: Місіонерське богослов'я для третього тисячоліття*, ред. Чарльз Ван Енген, Дін С. Гілланд і Пол Пірсон (Юджин, штат Орегон: Видавництво Віпф і Сток, 1999), 177.
10. Джон Пайпер, виступ на Конгресі Лозаннського руху в Кейптауні 20 жовтня 2010 року, цитата з «Церква та інші віросповідання», доступно January 11, 2022, <https://lausanne.org/gatherings/related/the-church-and-other-faiths>.
11. Крістофер Р. Літл, «Справа про пріоритетність», в *Трансформовані від слави до слави: Вшанування спадщини Дж. Крістофера Р. Літла* (Форт-Вашингтон, Пенсильванія: CLC Publications, 2015), 173.

Розділ 5: Місії зараз є короткострокові

Епіграф: Девід Джоаннес, «Posts Tagged: Journal», davidjoannes.com, доступно March 24, 2022., <https://davidjoannes.com/tag/journal/>.

1. «Вартість європейської подорожі – 1910 рік», Архіви Г'єнвіча-Г'єнвіка, доступно December 10, 2021, <https://www.gjenvick.com/OceanTravel/TravelGuide/04-CostOfEuropeanTrip.html>.
2. Калькулятор інфляції ІСЦ, доступно December 15, 2021, <https://www.officialdata.org/us/inflation/1910?amount=50>.

3. Жан-Поль Родріге, «Часи трансатлантичних переходів лайнерів, 1833-1952». *Географія транспортних систем*, доступно March 24, 2022, <https://transportgeography.org/contents/chapter1/emergence-of-mechanized-transportation-systems/liner-transatlantic-crossing-time/>.
4. «Незважаючи на переваги, мало хто з американців має досвід короткострокових місійних поїздок», Barna Group, October 6, 2008, <https://www.barna.com/research/despite-benefits-few-americans-have-experience-short-term-mission-trips/>.
5. Роберт Вутнов, *Безмежна віра: Глобальне служіння американських церков* (Берклі: Видавництво Каліфорнійського університету, 2009), 180.
6. Рон Барбер-молодший, «Короткострокові місії, керовані приймаючою стороною: Інтерв'ю з японськими зв'язковими», *Місіологія: Міжнародний огляд*, vol. 43, no. 3 (July 2015), 320, <https://doi.org/10.1177%2F0091829615581930>.
7. Бенджамін Лаф, «Десятиліття міжнародного волонтерства у Сполучених Штатах, 2004-2014», Аналітична записка Центру досліджень соціального розвитку № 15-18 (Сент-Луїс: Вашингтонський університет, Центр соціального розвитку, 2015), 3, <https://doi.org/10.7936/K7B56J73>.
8. Рамон Лулл (псевдонім), «Немає нічого короткого в короткострокових місіях», *Desiring God*, February 24, 2014, <https://www.desiringgod.org/articles/theres-nothing-short-about-short-term-missions>.
9. Арлін Річардсон, *Нитки: Неймовірна пригода однієї сім'ї в бізнесі, місії та заснуванні церков* (Орландо: Bottomline Media, 2012).
10. «Незважаючи на переваги, мало хто з американців мав досвід короткострокових місіонерських поїздок», – Barna.
11. А. Т. Пірсон, цит. за: Джозеф Ф. Конлі, *Роздуми: Роздуми старого місіонера* (Мейтленд, Флорида: Xulon Press, Inc., 2009), 95.

12. Дарен Карлсон, «Чому вам варто подумати про скасування короткострокових місіонерських поїздок», Євангельська коаліція, June 18, 2012, <https://www.thegospelcoalition.org/article/hy-you-should-consider-cancelling-your-short-term-mission-trips/>.
13. Рамон Лулл (псевдонім), «У короткострокових місіях немає нічого короткого».

Розділ 6: Місіонери - святі, рідкісні та дивні

Епіграф: Вільям Барклай, *Нова Біблія для щоденного вивчення: Євангеліє від Луки* (Louisville, KY: Westminster John Knox Press, 2001), 92.

1. Рут А. Такер, *Від Єрусалима до Іріана Джая: Біографічна історія християнських місій* (Grand Rapids, MI: Zondervan, 2004), 311.

Розділ 7: Місії є шкідливі

Епіграф: Г. П. Говард, «Логіка християнських місій», Братський євангеліст, т. 66, № 12 (Ashland, OH: Brethren Pub. House, 1944), 8.

1. Джанет Д. Стемвелд, «Філософія «Зоряного шляху»: чи етична Головна Директива?» *Forbes*, August 20, 2015, <https://www.forbes.com/sites/janetstemwedel/2015/08/20/the-philosophy-of-star-trek-is-the-prime-directive-ethical/?sh=37f4e83e2177>.
2. «Зоряний шлях: Анімаційний серіал», сезон 1, епізод 8, «Чари Мегас-ту», режисер Гел Сазерленд, вийшов в ефір October 27, 1973 року на телеканалі NBC.
3. «Зоряний шлях: Наступне покоління», сезон 7, епізод 13, «Додому», режисер Олександр Сінгер, виробництво Paramount, вийшов в ефір January 15, 1994.
4. Там само, сезон 1, епізод 22, «Симбіоз», режисер Він Фелпс, виробництво Paramount, вийшов в ефір April 16, 1988.
5. «Ідіть і проповідуйте Євангеліє»: П'ятеро роблять і вмирають», *Life*, January 30, 1956, 10-19.
6. Меган Спеція, «Смерть американця відроджує євангельські дебати про екстремальну місіонерську роботу»,

- New York Times*, December 2, 2018, <https://www.nytimes.com/2018/12/02/world/asia/john-chau-missionary-evangelical.html>.
7. Тобі Лакхерст, «Джон Аллен Чау: Місіонери допомагають чи шкодять?» BBC News, November 28, 2018, <https://www.bbc.com/news/world-46336355>.
  8. Кейтлін Лоуері, Facebook, November 24, 2018, <https://www.facebook.com/CaitlinSLow/posts/10100184759767623>.
  9. Говард Зінн, Народна історія Сполучених Штатів (Нью-Йорк: Гарпер-Коллінз, 2015), розд. 1, Kindle.
  10. «Зоряний шлях: Наступне покоління», сезон 1, епізод 8, «Правосуддя», режисер Джеймс Л. Конвей, продюсер Парамант, вийшов в ефір November 7, 1987.
  11. «Зоряний шлях: Короткі шляхи», сезон 1, епізод 6, «Питання та відповіді», режисер Марк Пеллінгтон, вийшов в ефір October 5, 2019 на каналі CBS All Access.
  12. Річард Н. Остлінг, «Новий місіонер», *Time*, December 27, 1982, 10, <http://content.time.com/time/subscriber/article/0,33009,923232,00.html>.
  13. Орджі Сандей, «Вони гарантують, що кожна дитина-близнюк помре»: Таємні вбивства в Центральній Нігерії», *Guardian*, January 19, 2018, <https://www.theguardian.com/working-in-development/2018/jan/19/twin-baby-dies-secret-killings-nigeria-remote-communities>.
  14. Історія про те, як Бог звільнив саві від цієї практики, розповідається в розділах «Живі мерці» та «Сила Аумамай» книги Дона Річардсона «Дитя миру: Незабутня історія первісної зради в джунглях у 20-му столітті (Grand Rapids, MI: Bethany House, 2005).
  15. Дон Річардсон, «Чи руйнують місіонери культури?» в Перспективи світового християнського руху: Читанка, 4-е вид., Ред. Ральф Д. Вінтер і Стівен К. Хоуторн (Пасадена, Каліфорнія: Бібліотека Вільяма Кері, 2009), 1109, Kindle.
  16. «Глобалізація і культура», Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури, доступно August 2, 2021, <http://www.unesco.org/new/en/culture/themes/>

culture-and-development/the-future-we-want-the-role-of-culture/globalization-and-culture/.

17. Томас К. Оден, Як Африка сформувала християнський розум: Перевідкриття африканського насінневого ложа західного християнства (Даунерс Гроув, Іллінойс: IVP Academic, 2007).
18. С. Гордон Олсон, «Що у світі робить Бог?»: Основи глобальних місій: Вступний посібник, 6-е вид. (Forest, VA: Branches Publications, 2012), chap. 10, с. 3, Kindle.
19. Андреа Палпант Ділли, «Дивовижне відкриття про тих колоніальних місіонерів-прозелітів», Християнство сьогодні, January 8, 2014, <https://www.christianitytoday.com/ct/2014/january-february/world-missionaries-made.html>.
20. Там же.
21. Там же.
22. Норвін Річардс, цит. за Джеффрі Міффлін, «Врятувати мову», *MIT News*, April 22, 2008, <https://www.technologyreview.com/2008/04/22/220796/saving-a-language/>.
23. «Майже половина мов світу ризикує зникнути, попереджає заступник Генерального секретаря, закликаючи до дій зі збереження культур корінних народів у Посланні з нагоди Всесвітнього дня корінних народів», Пресреліз ООН, August 9, 2019, <https://www.un.org/press/en/2019/dsgsm1314.doc.htm>.
24. Джудіт Турман, «Втрата слів», *The New Yorker*, March 23, 2005, <https://www.newyorker.com/magazine/2015/03/30/a-loss-for-words>.
25. Джеффрі Міффлін, «Врятувати мову», *MIT News*, April 22, 2008, <https://www.technologyreview.com/2008/04/22/220796/saving-a-language/>.

Розділ 8: Місії зазнають невдачі

Епіграф: Девід Брайант, У розриві (Ventura, CA: Regal Books, 1984), 186.

1. Аарон Тісдал, «Нерозказана історія найсміливішої полярної експедиції сучасності», *National Geographic*, December 24, 2020, <https://www.nationalgeographic.com/>

- adventure/article/borge-ousland-mike-horn-epic-journey-across-north-pole.
2. Joshua Project, доступно April 28, 2022, <https://joshuaproject.net>.
  3. «Frontier Unreached Peoples», Joshua Project, доступно August 2, 2021, <https://joshuaproject.net/frontier>.
  4. Міжнародна рада місій, «Дослідницькі звіти», ІМВ, доступно December 14, 2021, <https://www.imb.org/research/reports/>.
  5. «Статистика доступу до Святого Письма за 2021 рік», Глобальний альянс Вікліф, доступно December 15, 2021, <https://www.wycliffe.net/resources/statistics/>.
  6. Френк Гарднер, «Іракські християни «близькі до вимирання», BBC News, May 23, 2019, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-48333923>.
  7. Джина А. Зурло і Тодд М. Джонсон, «Християнство скорочується чи змінюється?», Лозанський глобальний аналіз 10, № 2 (March, 2021), <https://www.lausanne.org/content/lga/2021-03/is-christianity-shrinking-or-shifting>.
  8. Там же.
  9. С. Гордон Олсон, «Що у світі робить Бог?»: Основи глобальних місій: Вступний посібник, 6-е вид. (Форест, Вірджинія: Branches Publications, 2012), розд. 4, Kindle.
  10. Тімоті Теннент, «Можливість перекладу християнського Євангелія», September 16, 2009, <https://timothytennent.com/2009/09/16/the-translatability-of-the-christian-gospel/>.
  11. Джейсон Мандрик, «Operation World», 7-е вид. (Колорадо-Спрінгс: Бібліка Паблішинг, 2010), 3.
  12. «Зростання населення (річний %)», Світовий банк, доступно August 3, 2021, <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.GROW>.
  13. Тодд М. Джонсон, «Євангелісти в усьому світі», уривок зі Всесвітньої християнської енциклопедії, 3-тє вид. (Велика Британія: Видавництво Единбурзького університету, 2019), <https://www.gordonconwell.edu/blog/evangelicals-worldwide/>.

14. Міжнародна рада місій, «Дослідницькі звіти».
15. Мандрик, «Operation World», 33 роки.
16. Там само, 48.
17. Там само, 59.
18. Там само, 75.
19. Джозеф Ф. Конлі, *Барабанний бій, що змінив світ: Історія регіонів за межами Місіонерського союзу та Вест-Індської місії 18f3-1)))* (Пасадена, Каліфорнія: Бібліотека Вільяма Кері, 2000), 297.
20. Мандрик, «Operation World», 619.
21. Там само, 680.
22. Там само, 165.
23. Даг Бандоу, «Війна Північної Кореї проти християнства: Релігійний переслідувач номер один у світі», *Forbes*, October 31, 2016., <https://www.forbes.com/sites/dougbandow/2016/10/31/north-koreas-war-on-christianity-the-globes-number-one-religious-persecutor/?sh=1adba7e456e3>.
24. Марк Говард, «Історія іранської церкви в двох реченнях», Євангельська коаліція, July 30, 2016, <https://www.thegospelcoalition.org./article/the-story-of-irans-church-in-two-sentences/>.
25. Джо Картер, «9 речей, які ви повинні знати про християнство і комуністичний Китай», Євангельська коаліція, October 2, 2019, <https://www.thegospelcoalition.org/article/9-things-you-should-know-about-christianity-and-communist-china/>.
26. Зурло і Джонсон, «Християнство скорочується чи змінюється?»
27. «Моліться за: Китайська Народна Республіка», *Operation World*, доступно April 11, 2022, <https://operationworld.org/locations/china-peoples-republic/>.
28. Філіп Янсі, «Бог у русі», September 19, 2016, <https://philipyansey.com/god-on-the-move>.
29. Завершення завдання, «Global 2020 Update», 19, <https://finishingthetask.com/wp-content/uploads/FTT-Global-2020-Update.pdf>.

30. «Недосягнуті: 100 найбільших», Joshua Project, доступно December 14, 2021, <https://joshuaproject.net/unreached/?s=Population&o=desc>.
31. Мандрик, «Operation World», 2-3.
32. Там само, 973.
33. Там само, 958.
34. Там само, 3.
35. Ейвері Т. Вілліс, Індонезійське відродження: чому два мільйони людей прийшли до Христа (Пасадена, Каліфорнія: Бібліотека Вільяма Кері, 1977).
36. Мандрик, «Operation World», 456.
37. Генрі Т. Блекабі та Клод В. Кінг, «Пізнаючи Бога: Як пережити повну пригоду пізнання і виконання волі Божої (Нешвілл: В&Н Publishing Group, 1994), 70.
38. Конлі, Барабанні удари, що змінили світ, 76.
39. Олсон, «Що у світі робить Бог?», розділ. 17, розділ 2, Kindle.
40. Зурло і Джонсон, «Християнство скорочується чи змінюється?»
41. Доктор Ральф Вінтер, цитований у книзі Доріс Хейлі «Спосіб життя у воєнний час» Місія «Кордони», May 1, 1983, <https://www.missionfrontiers.org/issue/article/a-wartime-lifestyle>.

Розділ 9: Шлях вперед

Епіграф: Крейг Брайан Ларсон і Брайан Лоуері, *1001 цитата*, яка пов'язує: *Вічна мудрість для проповіді, викладання та написання текстів* (Grand Rapids, MI: Zondervan, 2009), 101.

1. Сандра Мазерс, «Угода всього життя для чоловіка з Ов'єдо», *Orlando Sentinel*, September 1, 2001, <https://www.orlandosentinel.com/news/os-xpm-2001-09-01-0109010303-story.html>.
2. «Марафонець Ахварі демонструє надлюдський дух», *Olympics.com*, October 18, 1968, <https://olympics.com/en/news/marathon-man-akhwari-demonstrates-superhuman-spirit>.

3. Пітер Друкер, як стверджує Джейкоб Енгель, «Чому культура «їсть стратегію на сніданок»?», *Forbes*, November 20, 2018, <https://www.forbes.com/sites/forbescoachescouncil/2018/11/20/why-does-culture-eat-strategy-for-breakfast/>.
4. «Багато американців кажуть, що інші віросповідання можуть привести до вічного життя», Pew Research Center, December 18, 2008 р., <https://www.pewforum.org/2008./12/18/many-americans-say-other-faiths-can-lead-to-eternal-life/>.
5. Ерік Джексон, «31 найкраща порада Сунь-Цзи щодо лідерства», *Forbes*, May 23, 2014, <https://www.forbes.com/sites/ericjackson/2014/05/23/sun-tzus-33-best-pieces-of-leadership-advice/?sh=44ff362e5e5e>.

Висновок: Не піддавайтеся на обман

Епіграф: К. С. Льюїс, Християнські роздуми, пер. Edward Hooper (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2014), 41.

1. Елізабет Палермо, «Ейфелева вежа: інформація та факти», LiveScience, September 28, 2017, <https://www.livescience.com/29391-eiffel-tower.html>.
2. Редактори History.com, «Ейфелева вежа», Історія, A&E Television Networks, оновлено June 7, 2019, <https://www.history.com/topics/landmarks/eiffel-tower>.
3. Білл Демейн, «Бездоганний оператор: Як шахрай «граф» Віктор Люстіг двічі продав Ейфелеву вежу», *Mental Floss*, August 21, 2020, <https://www.mentalfloss.com/article/12809/smooth-operator-how-victor-lustig-sold-eiffel-tower>.

Хочете поділитися тим, що ви дізналися, з іншими?

Pioneers пропонує ресурси для побудови бачення Великого Доручення у вашій церкві, ексклюзивні оптові знижки на книги, а також безкоштовне 10-тижневе навчання в малих групах, яке допоможе читачам обдумати і застосувати принципи, викладені в книзі *«Чи Велике Доручення все ще велике?»*. Цей 100% онлайн-ресурс включає відео, питання для обговорення, посібник для фасилітатора та багато іншого.

Починайте!

Pioneers.org/Myths

PIONEERS

Перекладачі Біблії

України

Організація «Перекладачі Біблії України» є мостом між церквою і народами, які не мають Біблії. Наша команда складається з перекладачів Біблії, євангелістів, вчителів грамотності, засновників церков та інших фахівців. Всі ми працюємо для того, щоб побачити життя людей, змінені Словом Божим, в кожному народі.

Ми шукаємо нових місіонерів, які готові відповісти на потреби народів, що не мають Біблії. Служіння організації «Перекладачі Біблії України» стартувало в квітні 2014 року. За цей час ми почали в Україні проєкт по роботі з ромським (циганським) народом. Наші співробітники працюють над перекладом Святого Письма на 6 ромських діалектів в Україні та Молдові. Зараз надруковані книги: Луки, Івана, Дії святих апостолів, Буття, Рут та Йони. Готується до друку Моя перша Біблія. Наразі продовжується робота над перекладом декількох книг із Старого і Нового Заповітів та іншої літератури.

Крім того в співпраці з церквами та іншими організаціями, ми реалізуємо гуманітарні, медичні й освітні проєкти для ромів та українців.

Ми віримо, що **СЛОВО БОЖЕ МОВОЮ СЕРЦЯ ЗМІНЮЄ ЖИТТЯ ЛЮДЕЙ З УСІХ НАРОДІВ.**

Релігійне видання

Стів Річардсон

**ЧИ ВЕЛИКЕ ДОРУЧЕННЯ
ВСЕ ЩЕ ВЕЛИКЕ?**

8 міфів про місії та їхнє значення для церкви

Виконавчий редактор	<i>Роман Дячук</i>
Перекладач	<i>Ірина Дячук</i>
Літературний редактор	<i>Лілія Калин</i>
Технічний редактор	<i>Оксана Крищук</i>
Обкладинка	<i>Андрій Смолянюк</i>

Формат 62x88/16. Ум.-друк. арк. 16.2
Наклад 700 прим. Зам. № 312

Видано та надруковано:
Релігійне товариство «Місійна книжкова фабрика «Християнське життя»
вул. В. Стуса, 3, м. Луцьк, 43023, Україна. Тел.: +38 050 654 1111
Свідоцтво Держкомінформу ДК № 530 від 12.07.2001 р.